Serie nouă
AUGUST 2020
8
(CCXXIX)
48 pagini
ISSN
1220-742X

ACTUALITATEA MUZICALĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

Din sumar:

- Educația muzicală ca nevoie fundamentală
- Festivalul *Vara Magică* 2020 (I)
- Succesul Grand Prix
- Un şlagăr de Ion Cristinoiu
- ”Steaua fără nume“ (I)
- Concerte Pompilia Stoian în Germania

În imagine:
Ava DODD (Irlanda),
câştigătoarea Concursului
“Success 2020 – International Grand Prix of Romania”
(foto: Orla Murray)

Educația muzicală

Chiar înainte ca premierul liberal (da, tot el, cel desemnat în buclă după fiecare cădere a guvernului) să taie măririle de salarii din educație, comparând alocările bugetare pentru profesori cu banii risipiți prin cârciumi, Ministerul de resort a considerat că deja se exagerează cu atâta educație, propunând diminuarea disciplinelor studiate de elevi. Cum era de aşteptat, nu au redus de la chimie, fizică, nici de la cele câteva zeci de forme de studiu ale religiei (!), ci au lovit acolo unde pe ei nu-i doare: la cultură. Ignorând total caracterul formator al studiului şi practicării artelor, au propus (ca în vremurile de glorie ale Cabinetului 2), mai puțină muzică şi arte plastice. Dacă în Occident (şi mai cu seamă în S.U.A.) aproape toți elevii, şi chiar şi studenții, se înscriu cu plăcere şi cu entuziasm la practicarea cântului instrumental, de fanfară, coral clasic sau coral jazz-rock, în formații de muzică uşoară cu variantele şi derivatele ei, sau cântă în cor ori la orgă în cadrul serviciului religios (primind şi un stimulent financiar din partea comunității), la noi cunoaşterea şi practicarea muzicii se consideră inutilă. Pentru că, privind în perspectivă, avem un Minister al Culturii care primeşte cele mai mici procente din Europa, iar o asemenea măsură va mai diminua beneficiarii şi practicanții culturii, ca să se potrivească mai bine cu resursele alocate.

Sigur că există şi pete negre în Soare, şi pe alocuri muzica este studiată ca, să zicem, biologia, predându-se structuri, reguli complicate, aspecte care țin mai mult de munca unui compozitor sau dirijor decât de plăcerea unui tânăr de a cânta la instrument sau vocal. În loc să se pună mai mult accentul pe ce le place elevilor, muzica este de multe ori văzută ca o ştiință. O materie urâcioasă, cu un limbaj complex, care necesită teme pentru acasă, solfegii cu capcane intonaționale, exerciții ritmice derutante, care să ridice profesorul pe un piedestal (că doar nu degeaba are doctoratul!) şi care să arate elevului cât de nepregătit este şi cum poate fi lăsat corijent dintr-o mişcare de pix.

Muzica văzută ca o disciplină practică, pornită de la o bază teoretică minimă, îmbogățită pe parcurs din contactul interpretului cu partitura, este formula cu care tinerii din alte țări au îndrăgit într-atât această materie încât, dacă s-ar gândi şcolile lor să o elimine, ar ieşi la proteste.

Ca să nu mai vorbim despre rolul formator, de cizelare a personalității, de (re)cunoaştere a frumosului, de lucrul în echipă pentru band-uri, trupe, coruri, de responsabilitate, de plăcerea de a apărea pe scenă pentru a arăta, cu emoție, talentul şi abilitățile vocale sau instrumentale. Ori de integrarea în contextul muzicii de divertisment, ceea ce ar aduce notorietate şi admirație celor care apar pe scena sălii colegiului, aplaudați ca nişte staruri ale acelei şcoli, ca nişte colegi de care toți ceilalți sunt mândri, de la elevi la conducerea instituției.

Dar, nu-i aşa, este complicat... Necesită uneori şi o abordare diferențiată. Şi o relaxare în ceea ce priveşte programa. Nu se mai poate da extemporal în fiecare lună... Ce subiecte să le dai la teză? Cum să corectezi lucrările, dacă sunt inovative şi au caracter de eseu cultural? Nu e ca la mate, unde verifici rezultatul din josul paginii şi gata. Mai bine fără. Fără personalitate, în aliniere şi în uniformizare. Că apoi e mai simplu să-i manipulezi pe cei formați pe calapod, care nu au niciun ideal, nicio idee de a ieşi în evidență, nicio perspectivă asupra lumii de dincolo de birou.

Mihai COSMA

DIN SUMAR

Educaţia muzicală..........2-4
Din arhivele Muzeului "G. Enescu"..........5
Festivalul *Vara Magică* 2020 (I)..........6-9
Grand Prix 2020..........10-13
Festivalul "Ionel Perlea"..........16-17
Concursul "George Enescu"..........20-21
Despărţiri..........27-29
Garâna 2020 (I)..........30
Interviu cu Mihai Godoroja..........31-32
"Steaua fără nume" (I)..........38-40
Nevoia de modele..........42-45

Educația muzicală ca nevoie fundamentală

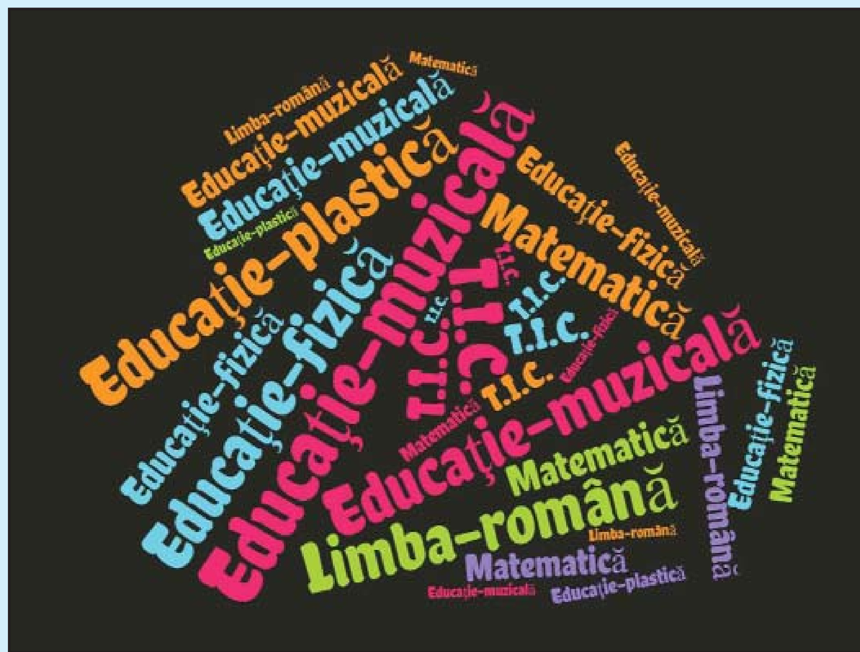
Ca urmare a apariției în presă a mai multor articole referitoare la iminente modificări în planurile-cadru ale ciclurilor primar și gimnazial, comunitatea academică din Universitatea Națională de Muzică din București își exprimă îngrijorarea cu privire la eventualitatea excluderii sau diminuării orelor alocate disciplinei „Muzică și mișcare" din ciclul primar, precum și la eventualitatea excluderii disciplinei „Educație muzicală" din trunchiul comun (obligatoriu) al curriculumului gimnazial. Suntem, de asemenea, preocupați de propunerile care, pornind de la o premisă eronată (conform căreia unele discipline sunt „vocaționale", iar altele – nu), vizează schimbarea modului de evaluare (din notă în calificativ) doar la anumite discipline.

Considerăm că educația muzicală din învățământul preuniversitar participă într-un mod esențial la conștientizarea identității culturale naționale și europene, la transmiterea inestimabilei moșteniri culturale a spațiului românesc și european. Totodată, cele două discipline – dincolo de competențele profesionale vizate – contribuie într-un mod decisiv la formarea pe multiple planuri a viitorului adult, prin competențele transversale pe care le oferă. Pe de o parte, ele dezvoltă imaginația, creativitatea, inteligența emoțională, capacitatea de comunicare, calități pe care cercetările recente le consideră extrem de importante pentru viitorii angajați. Pe de altă parte, cultivă responsabilitatea, autocontrolul, capacitatea de a lucra în echipă, concentrarea, atenția distributivă, tenacitatea, spiritul de disciplină etc., calități necesare în orice domeniu de activitate.

Argumentele pe care se sprijină poziția noastră sunt următoarele:

1. Comunicarea interumană se bazează pe doar cinci limbaje (sau forme de codificare a informației), dezvoltate în decursul a zeci de mii de ani de evoluție: lingvistic, matematic, muzical, plastic, corporal. Toate aceste forme de comunicare au atins un înalt grad de complexitate și subtilitate, prin contribuția a mii de generații. Numeroasele discipline existente în prezent reprezintă ramificații și/sau conexiuni ale acestor cinci forme de comunicare. Considerăm că orice ființă umană are dreptul să deprindă, măcar la un nivel elementar, toate cele cinci forme de comunicare, iar statul are datoria de a asigura cadrul necesar.

2. În ultimele decenii a existat în învățământul românesc o tendință de a privilegia dezvoltarea inteligențelor logico-matematice și lingvistice. Această tendință se datorează atât evoluției tehnologice și științifice, cât și preocupării de a obține rezultate cât mai bune la examenele de evaluare națională, centrate pe disciplinele Matematică și Limba română. Dar complexitatea ființei umane nu poate fi redusă la avansul tehnologic sau la evaluările naționale. Așa cum a demonstrat celebrul psiholog Howard Gardner, profesor la Universitatea Harvard, omul este înzestrat cu multiple inteligențe: muzicală, kinestezică, lingvistică, logico-matematică, spațială, intrapersonală, interpersonală, naturalistă. Între acestea și limbajele mai sus-amintite pot fi trasate cu ușurință conexiunile necesare. Însă aceste inteligențe nu se dezvoltă de la sine, ci trebuie cultivate. Suntem datori să creăm condițiile necesare pentru dezvoltarea tuturor acestor inteligențe, care acționează nu doar separat, ci, de cele mai multe ori, prin interconexiune. Numai astfel putem susține că educăm ființa umană, recunoscându-i și respectându-i complexitatea.

3. Apariția în anii '90 a conceptului de inteligență emoțională a revoluționat perspectiva asupra importanței emoțiilor atât în viața personală și profesională a individului, cât și în societate. Antonio Damasio, unul dintre cei mai cunoscuți și mai influenți neurologi, profesor la University of Southern California și director al „Brain and Creativity Institute", ale cărui cercetări au contribuit decisiv la recunoașterea rolului crucial al emoțiilor și sentimentelor în echilibrul psihic, în luarea deciziilor raționale, în activitatea profesională etc., și-a îndreptat atenția asupra muzicii, domeniul care excelează în transmiterea unei game de emoții, sentimente și atitudini deosebit de complexe și de variate. Preocupările sale s-au concretizat recent în volumul „Music, Feelings and the Human Brain", apărut în 2014.

4. Studierea muzicii conduce nu doar la dezvoltarea inteligenței muzicale, ci a tuturor celorlalte inteligențe. În primul rând, a inteligenței emoționale (intra- și interpersonale), care presupune comunicarea cu sine și cu ceilalți, limbajul muzical fiind unanim recunoscut pentru capacitatea sa de a modifica starea interioară, de a sincroniza afectiv mase de oameni și de a transmite un univers extrem de complex de stări afective. Dar muzica contribuie și la dezvoltarea celorlalte tipuri de inteligență:

a. logico-matematică (deoarece ritmul și intervalele muzicale reprezintă în fapt raporturi numerice, iar muzica este alcătuită din numeroase tipare care se repetă identic sau variat, se transformă, se contopesc etc., generând forme muzicale bazate pe o logică complexă);
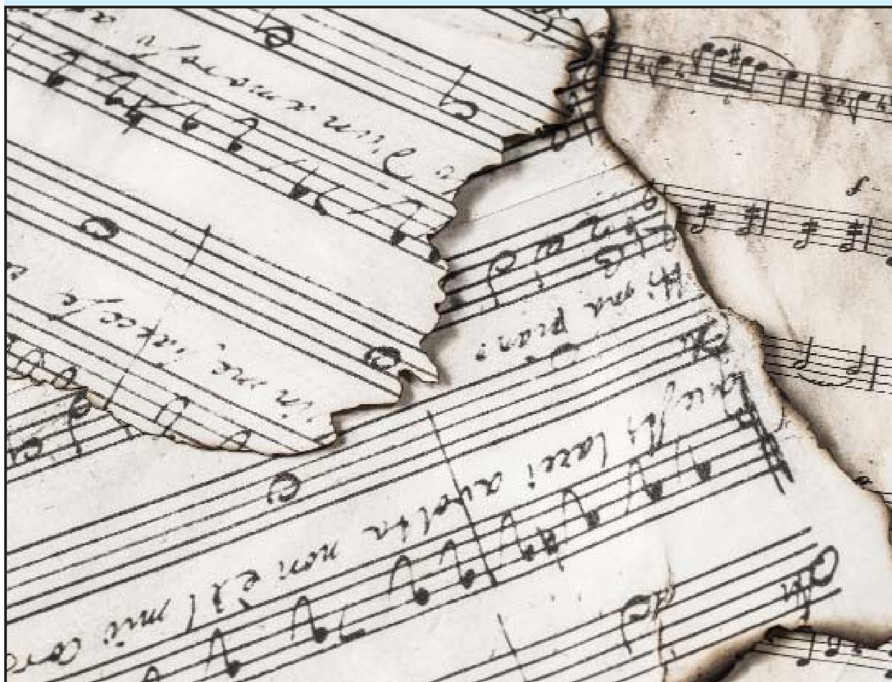
b. lingvistice (prin muzica însoțită de text sau prin muzica programatică);

c. kinestezică (prin asocierea cu gesturi, mişcări, prin dans, dar şi prin mânuirea unor instrumente);

d. spațială (înălțimea sunetelor este reprezentată spațial pe verticală, raportul dintre durate este reprezentat spațial pe orizontală; în plus, muzica este arhitectură în mişcare, iar perceperea formei muzicale implică spațializarea);

e. naturalistă (prin rafinarea contactului auditiv cu diverşi stimuli sonori, prin recunoaşterea numeroaselor sugestii ale unor elemente din natură, incluse în lucrările muzicale etc.).

5. Sesizarea acestei capacități formative a condus, încă din cele mai vechi timpuri, la acordarea unui statut privilegiat muzicii în educația generală. Cu deosebire în spațiul european, muzica a constituit una dintre pietrele de temelie ale educației. În antichitate, sistemul educativ imaginat de Platon punea muzica, alături de mişcare, în centrul educației, tocmai datorită capacităților sale inter- şi transdisciplinare, care conduc la formarea complexă şi pe multiple planuri a ființei umane. În epoca medievală, muzica făcea parte dintre cele şapte discipline ce alcătuiau Trivium şi Quadrivium.

6. Preocuparea pentru obținerea unor rezultate cât mai bune în educația muzicală s-a concretizat în apariția, în secolul XX, a unor metode de educație muzicală (Dalcroze, Orff, Kodály, Suzuki etc.) care s-au bucurat de un puternic impact la nivel internațional. S-au creat institute academice dedicate studierii şi diseminării acestor noi metode (Institutul Dalcroze din Geneva, Institutul Orff din Salzburg, Institutul Kodály din Budapesta etc.). Sisteme educaționale din întreaga lume au adoptat aceste metode inovatoare – atractive, prietenoase, care favorizează comunicarea între copii, coeziunea de grup, care pun accent pe formare de deprinderi şi nu pe acumulare de informații –, iar rezultatele pozitive nu au întârziat să apară. Din păcate, în România aceste metode moderne de educație muzicală sunt prea puțin cunoscute şi aplicate, în pofida eforturilor depuse de universitatea noastră. Pentru a diminua decalajul de circa şapte decenii între România şi statele occidentale în ceea ce priveşte modul în care se realizează educația muzicală în şcolile generale, Ministerul Educației şi Cercetării ar trebui să sprijine aplicarea pe scară largă a acestor metode, nicidecum să diminueze ponderea disciplinelor muzicale în curriculumul învățământului preuniversitar.

7. Identitatea noastră culturală este deopotrivă națională şi europeană. Muzica reprezintă o parte consistentă a inestimabilei moşteniri culturale care trebuie transmisă generațiilor viitoare, iar muzica tradițională şi muzica cultă românească şi occidentală constituie segmentele cele mai importante ale acestui panteon cultural. Deşi deloc facil, procesul de transmitere a acestor valori este imperios necesar. Ne putem oare imagina ca viitorii cetățeni ai României şi ai Uniunii Europene să nu ştie ce este aceea o doină (inclusă în patrimoniul UNESCO) sau să nu cunoască, măcar minimal, contribuția unor compozitori precum Bach, Mozart, Beethoven, Chopin, Liszt, Enescu etc. la identitatea noastră europeană? Prezența în sala de concert a devenit un indicator important pentru gradul de civilizație şi cultură al unei națiuni. Emil Cioran, celebrul filosof român, considera că muzica cultă occidentală este cea mai de preț contribuție a civilizației occidentale la zestrea culturală a umanității. Iar modul în care muzica cultă occidentală a cucerit continentul american şi, mai recent, continentul asiatic confirmă această aserțiune. În contextul în care în China, în Japonia, în Coreea de Sud etc. există o adevărată efervescență a educației muzicale, iar muzica cultă occidentală a devenit o parte foarte importantă a culturii locale, nu se poate concepe ca statutul educației muzicale (şi implicit al muzicii) să fie periclitat tocmai într-o țară europeană.

8. Muzica însoțeşte omul în toate momentele importante ale vieții sale şi face parte din ambianța sa cotidiană. Nevoia omului de muzică se explică prin multiplele funcții ale acestei arte. Pe lângă funcția estetică, muzica are capacitatea:

a. de a echilibra, a relaxa, a destinde sau, după caz, de a încărca energetic (prin influența dovedită pe care ritmul, în special, o are asupra ritmurilor vitale);

b. de a stimula imaginația şi creativitatea (calități absolut indispensabile viitorilor angajați, conform mai multor studii);

c. de a transmite idei şi concepții (prin intermediul atitudinilor, rezultate din succesiunea stărilor afective);

d. de a dezvolta din punct de vedere cognitiv (datorită informației deosebit de complexe care trebuie procesată în timpul practicării sau audierii muzicii, muzica dezvoltă concentrarea, atenția distributivă, capacitatea de recunoaştere, asociere, comparare a structurilor muzicale care se repetă, se variază, se combină, capacitatea de sinteză a informațiilor pentru detectarea formei muzicale etc.);

e. de a cultiva sensibilitatea, empatia, spiritul de echipă (garanțiile unei comunicări interumane normale);

f. de a dezvolta simțul responsabilității, autocontrolul, răbdarea, tenacitatea, disciplina (atribute atât de necesare în orice domeniu de activitate).

9. Multiplele funcții ale muzicii se reflectă într-o foarte complexă influență a acesteia asupra omului, la toate

nivelurile: somatic, psihic, spiritual. Conştientizarea amplitudinii şi complexităţii influenţei muzicii asupra omului a condus la apariţia unor domenii interdisciplinare (Psihologia muzicală, Muzicoterapia, Cogniţia muzicală). În ultimele decenii s-a dezvoltat accelerat domeniul Cogniţiei muzicale, care investighează modul în care omul procesează şi înţelege muzica. Rezultatele acestor cercetări au pus în evidenţă efectele complexe şi uneori spectaculoase ale muzicii asupra creierului uman, de natură să producă modificări de durată în structura neurală (neuroplasticitatea). Totodată, aceste cercetări demonstrează faptul că practicarea muzicii implică activarea simultană a tuturor zonelor cerebrale, care ajung să interacţioneze, fapt ce explică acţiunea complexă a muzicii asupra întregului organism uman.

10. Efectele muzicii sunt remarcabile şi în domeniul muzicoterapiei, iar rezultatele sunt documentate prin publicaţii ştiinţifice numeroase şi relevante. Astfel, terapia prin muzică şi-a demonstrat eficienţa în afecţiuni precum: autismul, sindromul Down, sindromul Tourette, Parkinson, Alzheimer, paralizie cerebrală, sindromul Angelman, depresie, anxietate, în recuperarea după atacurile vascular cerebrale etc. De pildă, în cazul afaziei motorii (pierderea capacităţii de a vorbi), muzicoterapia poate obţine efecte acolo unde toate celelalte metode au eşuat. Profesia de muzicoterapeut este recunoscută şi practicată în mai toate statele lumii, dar în România nu este încă reglementată.

11. Numeroase personalităţi de prim rang din domeniul ştiinţei, artei sau sportului au fost şi muzicieni amatori. Unii dintre aceştia au conştientizat şi au subliniat importanţa muzicii în activitatea lor. Albert Einstein, de pildă, mărturisea: „Life without playing music is inconceivable for me”. Iar Thomas Südhof (premiul Nobel în medicină, 2013) declara: „I credit my musical education with my dual appreciation and hard work on the one hand, and for creativity on the other”. Cunoscând complexitatea muzicii, Frances Arnold (premiul Nobel în chimie, 2018) trasa o paralelă între biologie şi muzică: „The code of life is like Beethoven's Symphonies”. Iar Franck Wilczek (premiul Nobel în fizică, 2004) constata: „Bach is a great manipulator of patterns”.

12. Fiecare fiinţă umană are un potenţial înnăscut. H. Gardner le numeşte inteligenţe. Le putem numi şi înclinaţii, aptitudini, talente, vocaţii. Conform DEX, vocaţia este „o aptitudine, chemare, predispoziţie pentru un anumit domeniu de activitate sau pentru o anumită profesie”. Un copil poate fi talentat la limba română, poate avea aptitudini pentru matematică, poate avea vocaţie pentru istorie, poate fi înclinat către geografie. Prin urmare, toate disciplinele sunt „vocaţionale”. Credem că este profund injust şi discriminatoriu ca doar anumite înclinaţii/vocaţii/inteligenţe să fie cuantificate prin notă, iar altele – nu, deoarece în acest fel se induce o inoportună ierarhizare între tipurile de inteligenţă şi, implicit, de domeniu profesional, ceea ce va crea confuzie în rândul copiilor şi îi va face pe unii să se simtă marginalizaţi. Considerăm că aptitudinile muzicale ale unui copil trebuie recunoscute inclusiv printr-o notă care să contribuie la media anilor de studii, care, la rândul său, contribuie la parcursul şcolar al acelui copil. Suntem în acelaşi timp convinşi că orice cadru didactic va şti să evalueze corect nu doar aptitudinile/vocaţia, ci şi strădania fiecărui copil. Aşa cum un copil care nu are un talent deosebit la limba română sau la matematică poate reuşi, prin efort şi perseverenţă, să realizeze progresele necesare, tot astfel, un copil care nu are o înzestrare muzicală deosebită poate evolua în înţelegerea muzicii şi în comunicarea prin muzică, iar evaluarea sa de către cadrul didactic se va face luând în considerare toate aceste acumulări. Deloc de neglijat e faptul că educaţia muzicală din şcolile generale creează, în cazul unor copii, premisele descoperirii vocaţiei, a alegerii viitoarei profesii – după cum ne-o confirmă în ultimele două decenii un număr considerabil de studenţi proveniţi din şcolile şi liceele de cultură generală.

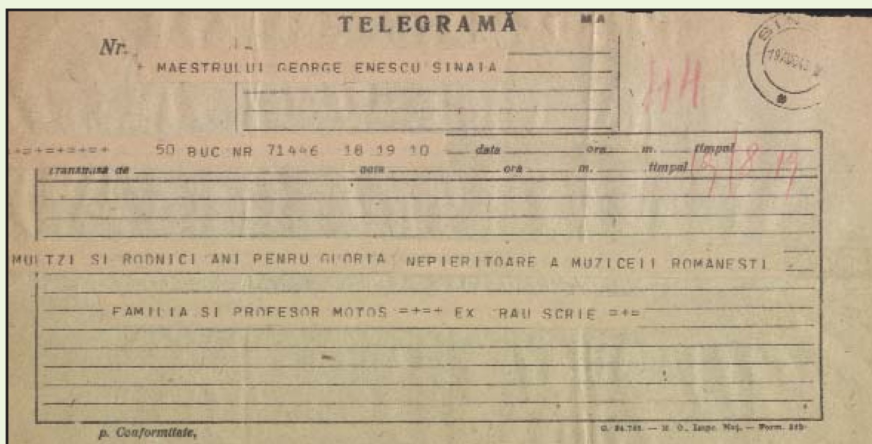
Am prezentat, foarte succint, rolul aparte pe care îl joacă educaţia muzicală în formarea pe multiple planuri a fiinţei umane, aşa cum a fost el reliefat nu doar de către muzicieni, ci şi de către specialişti de seamă în domeniul psihologiei, neurologiei, fizicii, biologiei, filosofiei etc. În România, acest potenţial formativ al muzicii nu este încă pe deplin fructificat. Avem încredere că eforturile Ministerului Educaţiei şi Cercetării se îndreaptă în direcţia unei mai bune exprimări a acestui potenţial, prin perfecţionarea pregătirii cadrelor didactice – în sensul însuşirii metodelor moderne de educaţie muzicală – şi prin asigurarea unei baze materiale care să permită aplicarea acestor metode.

foto: Martyn Cook (Pixabay)

Ne exprimăm convingerea că argumentele aduse vor conta în decizia de a menţine disciplinele Muzică şi mişcare, respectiv Educaţie muzicală ca discipline obligatorii în curriculumul din ciclul primar, respectiv gimnazial, cu câte o oră pe săptămână. Conştientizarea identităţii noastre naţionale şi europene nu poate fi opţională.

prof. univ. dr. **Olguţa LUPU**,
decan al Facultăţii de Compoziţie,
Muzicologie şi Pedagogie muzicală din cadrul
Universităţii Naţionale de Muzică din Bucureşti

Enescu – Motaş

TELEGRAMĂ

Nr.

MAESTRULUI GEORGE ENESCU SINAIA

50 BUC NR 71446 18 19 10 data ora m. timpul

transmisă de data ora m. timpul

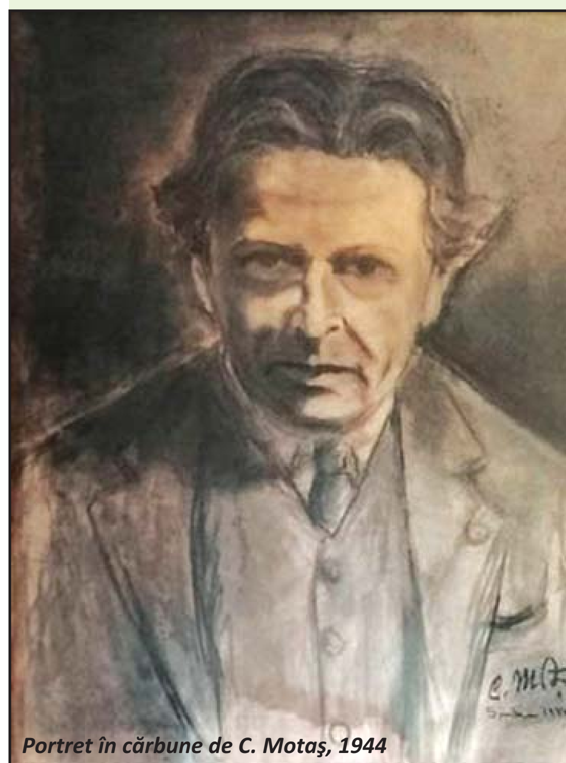
MULTZI SI RODNICI ANI PENRU GLORIA NEPIERITOARE A MUZICEII ROMANESTI

FAMILIA SI PROFESOR MOTOS =+=+ EX RAU SCRIE =+=

p. Conformitate,

Arhivele sunt adevărate comori. Uneori, ele dezvăluie lucruri uitate, învie amintiri, confirmă sau infirmă fapte. Un simplu document capătă, astfel, o valoare inestimabilă. Este cazul unei telegrame trimisă lui George Enescu la 19 august 1946 de profesorul Motaş şi familia sa, document din arhiva Muzeului Naţional “George Enescu”.

Cu prilejul împlinirii a 65 de ani, George Enescu a fost felicitat de numeroase personalităţi din ţară şi din străinătate. Printre cele dintâi s-a numărat şi Constantin Motaş, biolog român, profesor universitar, sistematician şi taxonomist de prestigiu internaţional. fondatorul freatobiologiei. Născut la 8 iulie 1891 la Vaslui, a fost unul dintre cei care îl salutau pe muzician cu prilejul aniversării sale din anul 1946, adresându-i următoarele urări, la Sinaia: “*Mulţi şi rodnici ani pentru gloria nepieritoare a muzicii româneşti. Familia şi profesorul Motaş*”.

Portret în cărbune de C. Motaş, 1944

Aflăm, deci, că în anturajul lui George Enescu se afla şi un savant român cu studii complexe în România şi Franţa, care obţinea o diplomă de licenţă la Institutul de Piscicultură şi Hidrobiologie de la Grenoble în 1926 şi doctoratul în Ştiinţe Biologice la Universitatea din acelaşi oraş, doi ani mai târziu. Reîntors în ţară în anul 1937, Constantin Motaş devenea profesor titular la Facultatea de Ştiinţe a Universităţii din Iaşi, apoi la Facultatea de Ştiinţe a Universităţii din Bucureşti, ocupând ulterior diverse funcţii de conducere. Amintim directoratele de la Muzeul de Ştiinţe ale Naturii din Iaşi (1937-1940), Staţiunii Zoologice Marine de la Agigea-Constanţa (1937-1940), Staţiunii Zoologice de la Sinaia (1940-1957) şi Muzeului de Istorie Naturală “Grigore Antipa” din Bucureşti (1944). După ani grei de închisoare (1949-1956) – dictaţi pe nedrept de conducerea politică a vremii, Constantin Motaş a fost reabilitat, fiind numit Director al Institutului de Speologie “Emil Racoviţă” din Bucureşti. După doi ani (1958), i s-a atribuit calitatea de membru titular al Academiei Române iar până la stingerea sa din viaţă (ianuarie 1980, Bucureşti) şi-a prezentat cercetările în cadrul a numeroase societăţi ştiinţifice internaţionale şi naţionale de hidrobiologie, limnologie, freatobiologie, speologie, ecologie etc.

Punctul comun al celor două personalităţi ale culturii şi ştiinţei româneşti, Enescu – Motaş, pare să fi fost Sinaia. Vila “Luminiş” – casa construită de muzician la poalele Carpaţilor – este totodată locul unde se păstrează o lucrare de artă plastică semnată Constantin Motaş şi datată 1944. Amator pasionat de pictură, el a realizat portretul compozitorului care poate fi şi azi admirat pe unul dintre pereţii sufrageriei vilei acestuia. Este o compoziţie expresivă, în cărbune, ce îl imortalizează pe George Enescu la vârsta de 63 de ani. Activând ca director al Staţiunii Zoologice de la Sinaia în perioada 1940-1957, se presupune că C. Motaş ar fi fost musafirul lui George Enescu la Vila “Luminiş” în acest răstimp, lăsându-i ca amintire un portret finalizat cu doi ani înainte de plecarea definitivă din ţară a maestrului.

În lipsa altor mărturii, un portret din 1944 şi o telegramă din anul 1946 – ambele bunuri culturale din patrimoniul Muzeului Naţional “George Enescu” – atestă amiciţia a doi academicieni importanţi, Enescu-Motaş, leagă numele lor de oraşul Sinaia, creând totodată o punte de legătură între reprezentanţii muzicii şi ştiinţei româneşti. Mai multe detalii sunt prezentate pe site-ul instituţiei (www.georgeenescu.ro) la rubrica *Obiectul lunii*. (Fotografiile fac parte din colecţia Muzeului Naţional “George Enescu”)

Irina NIŢU

La Ateneul Român, *Vara Magică* înfruntă vremurile! (I)

Actuala ediție festivalieră a concertelor de vară de la Ateneul Român nu putea ocoli impactul teribil al acestui flagel mondial; ... care bântuie lumea; ... care marchează existența noastră a tuturor.

Dar nu a redus la tăcere muzica, nu a anulat concertele devenite tradiționale ale sezonului estival, evenimente petrecute însă, de această dată, pe parvis-ul Ateneul Român. Săptămână de săptămână, miercuri și joi, la ceas de seară, dispuși pe un podium special amenajat, muzicienii își revin în formă pe relația cu publicul de concert. Audiția este relativ satisfăcătoare pentru condiția concertului în aer liber; microfoane individuale, difuzoare, reflectoare, puncte luminoase eficient orientate, totul este țintit a înlesni o agreabilă petrecere a timpului în compania muzicii; un repertoriu atent ales pentru a întreține buna dispoziție, câtă poate să fie și aceasta; ... în aceste vremuri atât de complicate. Indiscutabil, efortul organizatorilor, al companiei producătoare **Lanto Communication**, a fost unul cu totul considerabil. Căci, așa cum știm, există concerte

LUCRĂRI PREZENTATE ÎN CADRUL BIROURILOR SECȚIILOR DE CREAȚIE ŞI ACHIZIȚIONATE DE CĂTRE UCMR (ianuarie-iunie 2020)

SECȚIA DE MUZICĂ INSTRUMENTALĂ ŞI MULTIMEDIA

Almaşi Gabriel – *Magma* - ansamblu cameral; **Apostol Elena** – *Spices - muzică electronică*; **Anghel Irinel** – CROSSING THE STYX - muzică electronică; **Baciu Vlad Răzvan** – *Lachverbot*, pentru 3 viori şi cello; **Băcan Aurelian** – *Destiny* - poem simfonic; **Beldean Laurențiu** – *Template your face - Icon 1; Icon 2* pentru pian solo; **Bence-Muk Cristian** – *Song for the Children of Men* - ansamblu cameral; **Burlea Vlad** – *Klepsidra* - trio pentru acordeon, cello şi pian; **Cibişescu Iulia** – *Passcaglia pentru pian*; **Ciobanu Ghenadie** – *Briza latitudinilor sudice - Concert pentru marimbă şi orchestră*; **Colțea Victor** – *Block Chain*, pentru orchestră de cameră; **Dediu Dan** – *Pastorale cinique*, pentru flaut şi pian - mâna stângă; **Doga Eugen** – *Suita nr.6* pentru orchestră de cameră; **Feraru Tudor** – *Con tenerezza* - trio pentru clarinet, vioară şi pian; **Iacob Claudius** – *Pădurea din vis* - septet instrumental; **Ioachimescu Călin** – *Jokers*, pentru flaut, violoncel şi pian; **Iorgulescu Adrian** – *Do - Mi - No*, ansamblu cameral; **Lerescu Sorin** – *VOICES II*, muzică electronică; **Mălăncioiu Gabriel** – *Joie de vivre*, pentru saxofon şi orchestră; **Murariu Alexandru Ştefan** – *Două Miniaturi: Păcală; Pasărea măiastră*, pentru ansamblu; **Păutza Sabin** – *Concert pentru flaut şi orchestră*; **Rotaru Diana** – *Co(ho)quet(us)* pentru două flaute; **Rotaru Doina** – *Obsesiv* pentru saxofon, violă, sunete preînregistrate, live electronics; **Teodorescu-Ciocănea Livia** – *Trio pentru flaut, clarinet, pian*; **Török Gyurko Aron** – *Fissures for ensemble*; **Ulubeanu Sabina** – *Sk(a)y*, pentru flaut şi pian; **Vodă Bogdan** – *White, Black, Grey*, trio vioară, violoncel, pian.

Subsecția vocal – instrumentală (mixtă)

Ganea Laurențiu – *Cântarea Cântărilor - partea a III-a*, vocal-simfonic, text biblic; **Sandu Petre Eugen** – *Cartea cântărilor de iarnă*, suită de colinde româneşti pentru cor, 2 violine, clarinet, fluier, caval şi instrumente de percuție, versuri populare; **Zbarcea Lucian** – *Un nou început*, vocal-simfonic, text propriu.

Subsecția de fanfara

Biriş Alexandru – *Suita simfonică nr. 1*; **Luncan Octavian** – *Cetatea străbună*, suită; **Popa Emanuel-Florin** – *Fantezie hațegană*; **Stoian Valentin** – *Moment muzical*; **Ştefoni Doina-Delia** – *Sextet nr. 1*.

SECȚIA DE MUZICĂ VOCALĂ

Baciu Vlad Răzvan – *In Rota*, pentru voce, pian la 4 mâini şi cello, text: Carmina Burana, 136 Omnia sol temperat; **Dan Bălan** – *Scrisori*, ciclu de 3 lieduri pentru soprană şi pian, text: Dinu Lipatti; **Buciu Dan** – *Monopisică pe*

foto: Virgil Oprina

şi manifestări artistice menite a fi susţinute în spaţii închise, în săli de concert care beneficiază de o acustică special amenajată; există – pe de altă parte – manifestări, spectacole concepute a se desfăşura exclusiv în aer liber sau în săli mari, polivalente. Ar fi greu de imaginat un concert al unei trupei de heavy metal găzduit de sala Ateneului Român; la fel cum – pe de altă parte - un concert cameral, performanţa unui duo cu pian, spre exemplu, este firesc să beneficieze de intimitatea unui spaţiu care poate asigura comunicarea potrivită. În ce priveşte muzica însăşi...; evident, se practică adaptări şi prelucrări ale unor piese devenite – unele dintre acestea - şlagăre; cum este, spre exemplu, fermecătorul *Marş turcesc* de Mozart; dar nu toate sunt de bun gust! ... sunt de preferat adaptările care nu impietează asupra caracterului însuşi al muzicii. Printre alte lucrări absolut minunate – pagini ale repertoriului clasico-romantic, am putut audia valsuri, tangouri, polci, arii din opere; într-un cuvânt muzică de larga accesibilitate. O explozie de energie, de bună dispoziţie, s-a dovedit a fi fost momentul de debut al stagiunii **Vara Magică**, anume concertul formaţiei **Violoncellissimo**,

monorimă, lied pentru voce şi pian, text propriu; **Cherciu Alexandra–** *Prière de Jeanne d'Arc*, arie de concert pentru soprană, pian, toacă şi clopote de biserică; **Costea Marcel-Octav –** *Deux Esquisses*, pentru cor mixt cu efecte sonore, text liturgic; **Csíky Boldizsár –** *Rugăciunea Sf. Efrem*, pentru cor mixt la 6 voci, text: Sf. Efrem Syrul; **Dembinski Diana –** *De Sânziene*, diptic pentru cor de femei şi instrumente de percuţie; **Pavelescu Dan–** *Tu ştii prea bine*, din ciclul „Omagiu lui Messiaen", pentru cor mixt a cappella; **Petrescu Christian Alexandru–** *Oime*, pentru voce şi pian, text: Francesco Petrarca; **Pop Matei –** *Până mi'i drăguţu' mire*, suită corală pentru cor mixt pe versuri populare; **Savu Dinu–** *Rugăciune*, pentru cor mixt cu solo sopran şi solo tenor, text anonym.

Subsecţia didactică

Cârneci Carmen – *Cântecul bradului* pentru voce şi pian, text: Radu Cârneci; **Cojocaru Daniela** – *Luceafărul de flori*, triptic de colinde pentru voce şi pian (*Colindă; Seara de Crăciun; Luceafărul de flori*), text: Lucia Cicoară; **Ştefănescu Petre** – *Mama* pentru grup de copii şi pian; **Vârlan Petre-Marcel** – *Jocuri de copii*, mică suită pentru orchestră de cameră (*Şotron; Adormirea păpuşii; De-a prinselea*); **Velea Marin** – *Colind religios*, cor pe 3 voci egale a cappella

SECŢIA DE MUZICA JAZZ/POP

Boros Zoltàn – *It's a long way to the Light*, instrumental; **Caragia Nicolae** – *Steaua mea*, uşor, instrumental; **Dedeian Capriel** – *Cinci paşi*, jazz; **Doga Eugen** – *Intermezzo* pentru orchestră simfonică; **Drăgan Mircea** – *Doar noi doi*, pop instrumental; **Kerestely Andrei** – *Waltz no.1*; **Kerestely Jolt** – *Ne învăţaţi*, uşor, text: Marian Stere; **Moculescu Horia** – *Cred că atunci m-am născut*, uşor, instrumental; **Pavelescu Dan** – *Imnul Braşovului*, uşor, text: Nicolae Dărăbanţ, Dan Pavelescu; **Petrică Andrei** – *Romanian Phrygian Concept*, instrumental; **Popescu Virgil** – *Noapte de noapte*, uşor, text: Dumitru Popescu Chiselet; **Răsvan Cătălin** – *The Same Colours of Autumn*, instrumental, funk lent; **Simion Nicolae** – *Lotana RU-VIE #2*, jazz cameral; **Târcolea Cătălin** – *A Glimpse of an Eternal Love*, jazz; **Tiberian Mircea** – *Looking forward to the past*, jazz; **Tudor Andrei** – *Rondo alla Crazy* pentru pian solo; **Tudor Ionel** – *Like a Dream*, simfonic; **Vârlan Petre-Marcel** – *De când te-aştept*, romanţă pentru voce şi orchestră, text propriu; **Vrabete Iulian** – *Cer de toamnă*, jazz rock.

SECŢIA DE MUZICOLOGIE

Rădulescu Speranţa – *O formă particulară de plurivocalitate şi problemele de notare pe care le ridică*, studiu; **Stoianov Carmen** – *Cărţile Psalmilor. Reflexii în sonor. Cartea a Treia (Psalmii 73-89)*; **Tufan-Stan Constantin** – *Corul din Chizătău 1840-2020*, ediţia a II-a, îngrijită, revizuită şi adăugită; **Vasile Vasile** – *De la polihronionul închinat lui Petru Rareş la imnul naţional „Deşteaptă-te, române"*.

ansamblu fondat şi condus de maestrul Marin Cazacu. Se poate vorbi de o acţiune sinergică susţinută de entuziasmul grupului de violoncelişti ataşaţi cântului angajat; cu determinare, cu bucurie. Astfel am audiat celebra *Passacaglia* de Haendel – lucrare articulată în versiuni dintre cele mai diferite, celebrul *Adagio* de Tomaso Albinoni, minunatul *Vals* de Şostakovici, dar şi lucrări semnate de regretata compozitoare Cornelia Tăutu sau de Sabin Pautza; ... de asemenea inspirate aranjamente ale unor piese datorate lui Michael Jackson, Freddie Mercury, Astor Piazzolla. A fost un debut mai mult decât promiţător!

Indiscutabil, concertele – să le numesc camerale? – au fost cele mai captivante din punct de vedere artistic. Pentru muzicianul solist sau pentru cel de muzică de cameră, constituie o veritabilă traumă faptul că emisia sonoră nu resimte rezonanţa zonei acustice a spaţiului sălii de concert; microfoanele, amplificarea, difuzoarele conduc sunetul în spaţiul liber spre satisfacţia aproximativă a publicului şi mult mai puţin a muzicianului solist.

În pofida acestor aspecte, am reîntâlnit-o cu bucurie pe mezzo-soprana **Ruxandra Donose**, o vedetă în adevăratul sens al cuvântului, un artist ce dispune de o experienţă uimitoare a comunicării în zone stilistice dintre cele mai diferite. Dispune de un indicibil farmec personal; iar aceasta de la nivelul lied-ului german - *Mâine* de Richard Struss, a chanson-ului francez - cele patru miniaturi datorate lui Gabriel Fauré, iar de aici la cântecul românesc al lui Tiberiu Brediceanu, Gheorghe Dima, Nicolae Bretan, la canzoneta lui Tosti, la ariile din opere datorate lui Offenbach, Camille Saint-Saëns, Georges Bizet; un program de o diversitate uimitoare, susţinut integral din memorie, versuri şi muzică; program pe parcursul căruia am apreciat o dată în plus cultura stilistică, impor-tante diferenţieri ale complexului timbral. Totul a marcat cotele înalte ale acestui moment - l-aş numi - cu totul special al vieţii noastre muzicale. I-a fost alături tânărul pianist Sergiu Tuhuţiu, o prezenţă muzicală discretă, utilă, sensibilă.

Cvartetul de coarde **Arcadia** constituie de mulţi ani o prezenţă constantă, aşteptată, a vieţii noastre muzicale; sunt tineri muzicieni clujeni, ancoraţi de spiritul unui profesionalism imbatabil; în ce priveşte acurateţea frazării, cultura intonaţională, coerenţa ansamblului. În mod surprinzător, programul prezentat de această dată a fost unul cu totul nou. Piese agreabile – le-aş numi – ”de sezon” au făcut deliciile unui public al melomanilor, în bună parte, de ocazie; mă refer la miniaturi instrumentale adaptate formaţiei, miniaturi de mare diversitate stilistică oferite cu bucuria unui bijutier care îşi cizelează opera. Bach şi Ceaikovski, Offenbach şi Bizet, Chopin şi Dvorak, Fritz Kreisler şi Elgar, au răsunat spre bucuria unui public curios, spre bucuria muzicienilor înşişi.

Genul clasico-romantic al cvartetului de coarde cu pian a fost

reprezentat de formația **Raro**, un grup de muzicieni mult apreciați în spațiul vieții noastre muzicale, a celei europene; sunt tineri muzicieni trup şi suflet ataşați genului cameral. Pentru domniile lor, dar şi pentru publicul meloman ataşat genului cameral, experiența performanței în spațiul liber, în această formație, a fost, cred, unică! ... în anume parte chiar stânjenitoare. Au fost prezentate două capodopere ale genului, lucrări semnate de Johannes Brahms şi Antonin Dvořák.

Dintre ansamblurile mari, este de menționat prezența Orchestrei **Camerata Regală** condusă de dirijorul Constantin Adrian Grigore, de asemenea evoluția orchestrei **Filarmonicii bucureştene** condusă de violonistul, de şeful de orchestră David Lefèvre, inclusiv în calitate de solist al ansamblului; cu toții am avut neşansa unei ploi de scurtă durată care a dezorganizat partea finală a evenimentului. Dar muzica bună descrețeşte frunțile, hrăneşte simțirile, luminează cugetul... Iar aceasta dată fiind implicarea trup şi suflet a maestrului Marin Cazacu, a inimosului meloman Dorin Ioniță, inițiatorul şi realizatorul conceptului Vara Magică.

Dumitru AVAKIAN

Camerata Regală

Succesul Grand Prix

Ca şi anul trecut, în 2020 Universitatea Naţională de Muzică Bucureşti derulează pe perioada verii proiecte educaţionale şi artistice complexe, parte a unor granturi de cercetare foarte diverse ca tematică, unde primează excelenţa şi deschiderea internaţională.

Un astfel de proiect este, de câţiva ani, gestionat de prof.univ.dr. Mihai Cosma, care se axează pe tentativa de sincronizare cu valorile de top ale artelor spectacolului muzical din centre educaţionale şi din teatre. Începând din 2019 proiectul beneficiază de o alocare bugetară generoasă, prin granturi FDI finanţate prin competiţie de Ministerul Educaţiei şi Cercetării, în organizarea UEFISCDI.

Proiectul SUCCES are 2 componente, întrepătrunse şi complementare: componenta educaţională (cursuri, workshop-uri, sesiuni de training, conferinţe) şi componenta artistică: concurs şi spectacol. Anul acesta proiectul a debutat cu sesiuni de training lingvistic, dedicate învăţării repertoriului de lied şi de operă în limbi

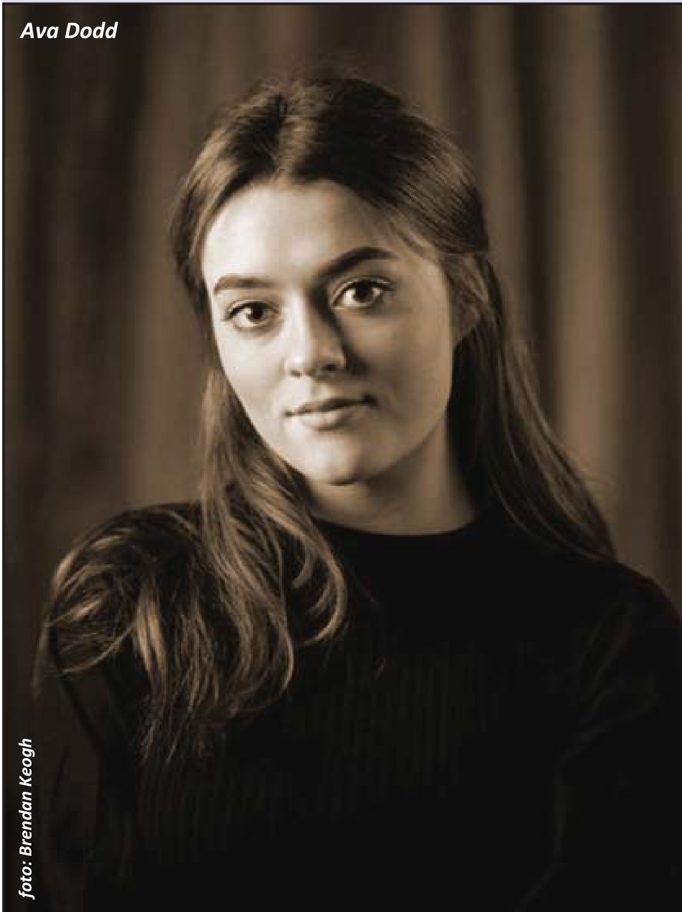

Ava Dodd

foto: Brendan Keogh

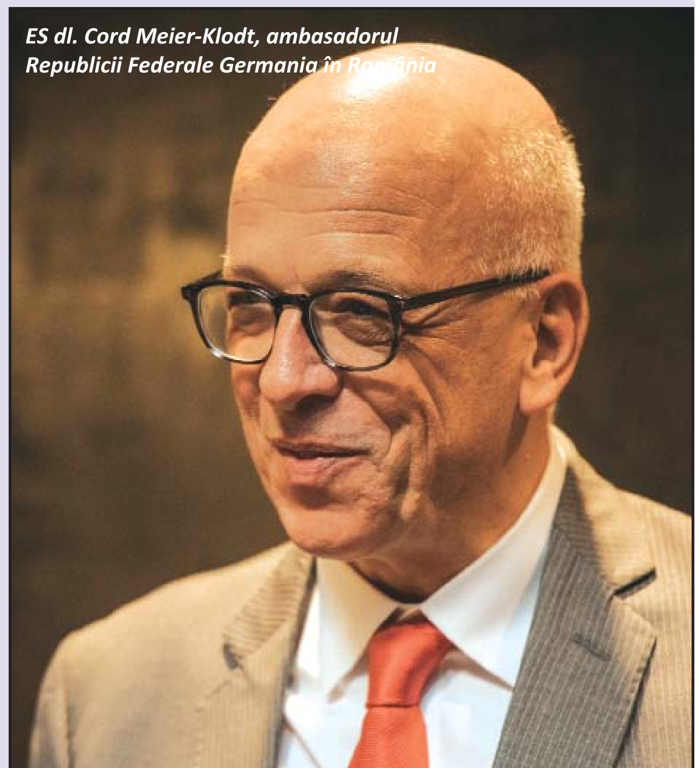
străine, cu ajutorul unor experţi care au lucrat cu studenţii piesele pregătite de aceştia în limbile rusă, germană, franceză şi italiană (cele mai importante limbi străine din zona muzicii vocale).

În alianţă cu International Grand Prix of Romania a fost organizat apoi un concurs internaţional de canto, bazat pe exersarea repertoriului în limbile sus-amintite. Regulamentul a impus interpretarea a 4 piese (2 arii şi 2 lieduri), împărţite egal între Etapa 1 şi Finală. În plus, a fost încurajată şi interpretarea unor partituri româneşti ori din ţara de origine a concurenţilor.

Noutatea absolută o constituie în acest an derularea online a concursului, din cauza restricţiilor impuse de pandemie – prilej pentru a testa limitele de pregătire, flexibilitatea şi adaptabilitatea tinerilor artişti. Concurenţii au prezentat repertoriul prin filmări, fie alături de un

Mihai Cosma

pianist acompaniator fie (de cele mai multe ori) cu acompaniamentul preînregistrat, într-o formulă personalizată, dedicată, discutată în prealabil şi convenită de cântăreţ şi de pianist. Astfel a apărut o nouă provocare, un antrenament specific acestor vremuri: necesitatea cântăreţului de a gândi în perspectivă şi de a se bizui nu pe ideea că acompaniatorul îl aşteaptă, îl urmăreşte, îl secondează necondiţionat ci dimpotrivă, pe concentrarea de a evolua în parametri prestabiliţi, urmărind concepţia proprie aşa cum este ea redată în înregistrarea audio a pianului acompaniator, sincronizându-se cu această înregistrare şi respectând toate detaliile deja existente şi imposibil de schimbat ”din mers”. A fost un exerciţiu foarte

ES dl. Cord Meier-Klodt, ambasadorul Republicii Federale Germania în România

util, realizat cu brio de toți concurenții, care au putut să mențină structura de tempo, de libertate agogică, de respirații, de coroane, de pauze, pe care au comunicat-o dinainte maestrului acompaniator. În acest fel s-a respectat

Ipeleng Kgatle

şi distanțarea fizică, evitându-se riscul de a exista doi interpreți în aceeaşi cameră, dintre care unul cântă (deci emite o cantitate neobişnuit de mare de aerosoli).

Ana Stănescu

Nu doar concurenții au evoluat online, ci şi lucrările juriului au decurs în aceeaşi manieră. Etapa 1 a presupus, pe parcursul a 3 zile, analize individuale, efectuate separat de către membrii juriului, în timp ce finala s-a desfăşurat în timp real, de la distanță, prin intermediul platformei de conferințe Zoom, fiecare jurat aflându-se în țara lui dar participând "în direct" la desfăşurarea finalei, comentând apoi în şedință, punând note şi sincronizând ierarhia finală, matematică, cu criteriile de excelență şi cu lista de premii.

Ca şi în anii precedenți, juriul a fost compus din personalități din elita vieții muzicale, cu mare experiență în gestionarea activității artistice a tinerilor interpreți. Au răspuns favorabil invitației profesorului Mihai Cosma (preşedintele juriului) muzicologul John Allison, de la Londra, (redactor şef al revistei britanice Opera şi Preşedinte al International Opera Awards – Oscar-urile Operei), managerul Stelian Gheorghe, de la München (director al companiei de impresariat AIM Artists GmbH), Brenda Hurley, recent revenită în Marea Britanie pentru a

Makudupanyane Senaoana

prelua conducerea departamentului de operă de la Royal Academy of Music London (după ce mulți ani a condus Studioul de Operă pentru tineri cântăreți al Operei din Zürich), Eleonora Pacetti, de la Roma (directorul Programului pentru tineri cântăreți al Operei din capitala Italiei), Katerina Tretyakova, de la Barcelona (tânără soprană de origine rusă cu o spectaculoasă carieră europeană, dar şi prima câştigătoare, în 2013, a Grand Prix d'Opéra de la Bucureşti) şi Dmitri Vdovin, de la Moscova (directorul Programului pentru tineret al celebrului Bolşoi Teatr din capitala Rusiei).

Cei mai mulți dintre ei nu sunt la primul contact cu acest proiect educațional-artistic, John Allison şi Brenda Hurley fiind chiar "veterani" ai Grand Prix, în timp ce Dmitri Vdovin a făcut cunoştință pentru prima dată cu

tinerii cântăreți români – anul acesta atenția organizatorilor îndreptându-se spre colaborarea cu Bolșoi Teatr Moscova după ce în anii precedenți Rusia a fost reprezentată de echipa de la Mariinskyi Teatr Sankt Petersburg.

Tinerii soliști participanți au beneficiat de acompaniatori de elită – fie pianiști oficiali ai competiției (au fost invitate din nou două dintre participantele la proiectul de anul trecut: Elena Fedorenko de la Mariinskyi Teatr și Mădălina Florescu de la Opera Națională București), fie pianiști invitați (masterandele UNMB Teodora Țepeș și Ina Creciun, și ele revenite după un an în echipa proiectului), fie parteneri mai vechi ai concurenților (pianiști din Rusia, Statele Unite ale Americii, Germania, Anglia, Irlanda, Polonia, Republica Moldova, Bulgaria, Spania). Cum spuneam, aceștia au realizat acompaniamente preînregistrate sau (acolo unde condițiile locale au permis – potrivit reglementărilor naționale) i-au acompaniat ”pe viu” pe interpreți.

Aida Pascu

Având în vedere restricțiile repertoriale și pre-condițiile nu tocmai simple care țin de organizarea unor înregistrări audio și video și de cântatul de la distanță, numărul de participanți a fost optim, nefiind nevoie de respingerea prea multor candidați în etapa preliminară. În Etapa 1 au fost admiși 29 de soliști din toate colțurile lumii și din toate categoriile vocale tradiționale. Cântăreții români au fost și ei bine reprezentați numeric și valoric, de studenți, masteranzi, doctoranzi și absolvenți, cu vârste cuprinse între 20 și 32 de ani.

În Finală s-au calificat 10 soliști, adică cei care au obținut voturile a cel puțin 4 din cei 7 membri ai juriului (deci majoritatea). Dintre aceștia, 3 au primit Diplome de finalist iar ceilalți au cucerit Premiile de palmares sau premiile speciale.

Câștigătoarea ediției 2020 a concursului este soprana irlandeză Ava Dodd, 22 de ani, votată pe primul loc de majoritatea confortabilă a membrilor juriului, urmare a unei evoluții excelente în Etapa 1 (când a cântat ”Je marche sur tous le chemins” din *Manon* de Jules Massenet și ”Allerseelen” de Richard Strauss) și unui parcurs foarte convingător în Finală, unde a prezentat aria ”Sul fil d'un soffio etesio” din *Falstaff* de Giuseppe Verdi și liedul ”Old Sir Faulk” de William Walton, compozitor interpretat în premieră absolută la Grand Prix. Ava a fost acompaniată

Corina Ignat

Teodora Țepeș

de o excelentă pianistă şi vocal coach din Dublin, Dearbhla Collins.

Premiul II a revenit sopranei sud-africane Ipeleng Kgatle, actualmente studentă în Germania, la Mannheim. Această pregătire universitară i-a permis şi interpretarea excelentă a celebrei piese ”Gretchen am Spinnrade/ Margareta la vârtelniță” de Franz Schubert, care i-a adus şi un al doilea premiu: cel pentru interpretarea liedului

Abel-Edison Corban

german, oferit de ES dl. Cord Meier-Klodt, Ambasadorul Republicii Federale Germania în România, membru de onoare al juriului.

Pe poziția a treia s-a clasat tenorul sud-african Makudupanyane Senaoana, convingător într-o bine-cunoscută pagină donizzetiană – ”Povero Ernesto... Cercherò lontana terra” din *Don Pasquale* şi impresionant

Daniil Orlov

într-un lied de un compozitor sud-african – ”Kinderland” de Hendrik Hofmyer (şi în acest caz o noutate repertorială absolută la Grand Prix, existența unei partituri sud-africane, cu versuri în limba afrikaans).

Şi reprezentantele României au evoluat onorabil, obținând 2 dintre cele 4 premii speciale: Ana Stănescu a obținut Premiul pentru interpretarea unei partituri italiene (aria ”Eccomi, in lieta vesta” din *I Capuleti ed i Montecchi* de Vincenzo Bellini), iar Aida Pascu Premiul pentru interpretarea unei partituri franceze (aria ”Il est doux, il est bon” din *Hérodiade* de Jules Massenet). Am mai putea adăuga aici şi premiile obținute de românca stabilită în Irlanda ,Corina Ignat, cea care a obținut Premiul ”George Enescu” (pentru liedul ”Estrenne a Anne” pe versuri de Clément Marot, oferit în colaborare cu Muzeul Național ”George Enescu”, partener tradițional al concursului) şi Premiul pentru interpretarea unei arie ruse, oferit de Ambasada Federației Ruse în România (pentru ”S podruzhkami” din *Snegurochka* de N. A. Rimsky-Korsakov). În fine, premiul acordat de juriu interpretarea

Aitana Sanz Pérez

unui lied de un compozitor rus a revenit celei mai tinere concurente, soprana Aitana Sanz Pérez din Spania (pentru ”Zdes' khorosho” de Serghei Rahmaninov).

Cel mai bun tânăr maestru acompaniator a fost ales în persoana lui rusului Daniil Orlov, în prezent stabilit în Germania, absolvent al Conservatorului ”P. I. Ceaikovski” din Moscova şi al programului de pregătire a tinerilor interpreți de la Bolşoi Teatr. S-au remarcat şi conaționalii noştri Teodora Țepeş – cea care a acompaniat-o pe câştigătoarea Premiului ”Enescu” – şi Abel-Edison Corban (ambii primind Diplome de excelență).

Proiectul ”Succes” continuă şi în lunile următoare, concentrându-se din nou pe aspecte educaționale, pe colaborări internaționale de elită şi urmăreşte inclusiv organizarea unor evenimente ”live”, dacă regulile sanitare o vor permite.

Adriana POPESCU

Thierry Escaich în concert la Bucureşti

În seara zilei de 31 iulie, începând cu ora 19:30, iubitorii muzicii de orgă s-au putut bucura de un regal muzical oferit de renumitul compozitor şi organist francez **Thierry Escaich**. Concertul a fost organizat de *Arhidieceza Romano-Catolică de Bucureşti* şi susţinut în *Catedrala Sfântul Iosif*, evenimentul inaugurând seria concertelor dedicate aniversării a 90 de ani de la instalarea orgii *Wegenstein* în această catedrală. Concertul a putut fi vizionat prin live streaming, atât pe postul catolic de televiziune *Maria Tv*, cât şi pe reţelele de socializare.

Thierry Escaich, compozitor recunoscut internaţional, organist şi improvizator, este o personalitate importantă pe scena muzicală contemporană, dar şi una dintre cele mai originale. El consideră cele trei aspecte ale artei sale ca fiind elemente indisociabile, lucrând cu aceeaşi vigoare pentru a traduce un univers interior luxuriant şi o nevoie irepresibilă de exprimare.

Născut în 1965, în Franţa, a studiat la *Conservatorul din Paris* (CNSMD) şi s-a distins repede pe plan naţional şi internaţional, obţinând numeroase premii. Începând cu anul 1992, Thierry Escaich predă tehnici de scriere şi improvizaţie la *Conservatorul din Paris,* în acelaşi loc în care obţinuse opt premii. Din anul 1996 este organistul titular al bisericii *Saint-Étienne-du-Mont* din Paris, iar din 2013 este membru al *Academiei de Beaux-Arts* din Franţa.

După stagii de rezidenţă la *Orchestra Naţională din Lille*, *Orchestra din Bretagne* şi *Orchestra Natţională din Lyon*, Escaich este în prezent compozitor asociat al *Orchestrei Camera din Paris* (din septembrie 2011). Creaţia sa cuprinde câteva sute de piese, interpretate de orchestre internaţionale şi artişti de top, primind patru trofee *Victoires de la Musique* pentru Compozitorul Anului (2003, 2006, 2011 şi 2017).

Thierry Escaich este continuatorul tradiţiei muzicale franceze pe linia Ravel-Messiaen-Dutilleux, diferitele faţete ale artei sale fiind ilustrate de o discografie bogată, în special albumele *Accord/Universal* şi *Indésens*, aclamate de critică. Albumul *Les Nuits hallucinées* (2011), care a încununat rezidenţa sa cu *Orchestra Naţională din Lyon*, a primit numeroase distincţii, inclusiv premiul *Choc de l'année* de la revista *Classica*, pentru una dintre cele mai remarcabile lansări ale anului.

Fiind un concert aniversar pentru un instrument şi despre un instrument – orga, Thierry Escaich şi-a organizat repertoriul astfel încât să valorifice la maximum posibilităţile tehnico-expresive ale instrumentului, reuşind până la finalul concertului să surprindă din evantaiul sonor al orgii Catedralei Sfântul Iosif o bogăţie timbrală coloristică. Buchetul repertorial l-a prezentat pe Escaich în trei ipostaze complementare: compozitor, interpret şi improvizator, iar unele dintre conceptele care ar putea surprinde nuanţat complexitatea evenimentului ar putea fi acelea de *construcţie*, *crescendo*, *sonoritate*, *dans*, *ritm*, *improvizaţie*.

Repertoriul propus de organist a fost construit pe un traseul cronologic liniar, interpretând lucrări ale compozitorilor Johann Sebastian Bach, César Franck, Olivier Messiaen, Maurice Duruflé şi bineînţeles Thierry Escaich. Aşadar, muzica franceză a fost miezul programului muzical, lucru deloc întâmplător dacă reflectăm la cât de bine sună această muzică în acordurile orgii Catedralei Sfântul Iosif din Bucureşti. Bogăţia registrelor de fond a acestei orgi şi căldura registrelor cu ancii facilitează o redare fidelă a ethosului muzicii franceze.

După vecernie, concertul a debutat cu lucrarea semnată de Johann Sebastian Bach: *Passacaglia şi Fuga în do minor BWV 582*. Această piesă abundă în diversitate prin cele 20 de variaţiuni ale sale, punând în diferite ipostaze binomul instrument-interpret. Fuga cu contrasubiect obligat pe aceeaşi temă a passacagliei a completat viziunea interpretativă personală a lui Escaich, combinând armonios arhitectura barocă solidă cu concepţia romantic-orchestrală a organistului.

A doua piesă a programului, *Coralul numărul 2 în si minor* de César Franck, a făcut ca tranziţia către muzica franceză de după secolul al XIX-lea să pară cât mai firească. Această passacaglie stilizată valorifică timbralitatea diversă a instrumentului şi îi acordă libertate interpretului în alcătuirea discursului muzical. Thierry Escaich a subliniat cantabilitatea şi frazarea liberă franckiană, a evidenţiat agogic diversitatea şi tensiunea armonică a piesei şi a reliefat clar planurile sonore, demonstrând pe parcursul piesei un legato de expresie perfect şi o stăpânire desăvârşită a forţei muzicale interioare.

Următoarele două lucrări l-au prezentat pe Escaich în ipostazele de improvizator şi compozitor. Primind din partea organizatorilor ca subiect de improvizaţie prima temă a simfoniei a III-a de Felix Mendelssohn Bartholdy, *Scoţiana*, Thierry Escaich a improvizat timp de aproximativ 12 minute o fantezie realmente spectaculoasă. Iniţial, interpretul anunţase că va improviza un preludiu şi o fugă, dar odată început actul creator, calea spre o digresiune a genului a fost una inerentă şi de neratat. Tema romantică, viziunea orchestrală, instrumentul ofertant şi sclipirea de geniu a organistului, au făcut deliciul momentului muzical. A fost o reală demonstraţie de fantezie creatoare, de spirit inovator şi de modelare a ceea ce se cunoştea prin prisma lucrării originale, Escaich reuşind să impresioneze prin această nouă viziune muzicală.

Pentru ipostaza de compozitor, Escaich a selectat două părţi din lucrarea sa *Trois poèmes pour orgue*, respectiv prima parte *Eaux natales* şi partea a treia *Vers l'Espérance* - miniaturi ce au avut ca inspiraţie versurile poetului Alain Suied - fiecare piesă fiind precedată, în cadrul concertului, de recitarea poemului. Dacă prima mişcare este una meditativă, construită pe un schelet

ostinato, cu inserții solistice de sonorități bizare realizate prin scriitură și registrație, mișcarea a treia este puternic contrastantă, având un pronunțat caracter incisiv, efervescent și foarte nuanțat dinamic.

Odată creată o atmosferă mistică, Thierry Escaich a propus spre audiție, interpretând din memorie, compoziția lui Olivier Messiaen *Alleluias sereins d'une Âme qui désire le ciel* - a doua meditație a lucrării *L'Ascension*. Acest opus a fost scris inițial pentru orchestră, dar a fost transpus ulterior de compozitor și pentru orgă solo. Construită pe modul al treilea, transpozițiile 2 și 3, lucrarea surpinde prin culoare timbrală, precizie ritmică și chiar cantabilitate.

Audiența nu a fost lăsată într-o continuă stare de veghe meditativă, ci a fost trezită din reverie de acordurile *Toccatei* din *Suita op. 5* de Maurice Duruflé (compozitor și organist ce a fost titular până la sfârșitul vieții la consola orgii unde acum este organist principal Thierry Escaich, biserica pariziană *Saint Étienne du Mont*). Această lucrare face parte doar din repertoriul organiștilor cu o tehnică desăvârșită, interpretul demonstrând din plin că posedă toate datele necesare execuției unei astfel de lucrări. Escaich s-a aruncat furtunos în serpentinele acrobatice ale piesei, chiar înainte de a-i fi așezată partitura pe pupitru.

Finalul concertului a fost unul magistral, întreg auditoriul rezonând la unison datorită *Suitei de dansuri* improvizată de Thierry Escaich. De această dată, temele primite au fost folclorice: cântecul popular *Am un leu și vreau să-l beu* stilizat de George Enescu în *Rapsodia Română* op. 11 și dansul popular din Muntenia - *Ciuleandra.* A fost un moment în care improvizatorul a ținut sala cu suflarea tăiată. Trebuie menționat că nici de această dată organistul nu știa ce teme va primi, dar în ciuda acestei „surprize", el a înțeles în detaliu nuanțele folclorice românești pe care le-a redat cu tâlc pe parcursul celor 15 minute de improvizație.

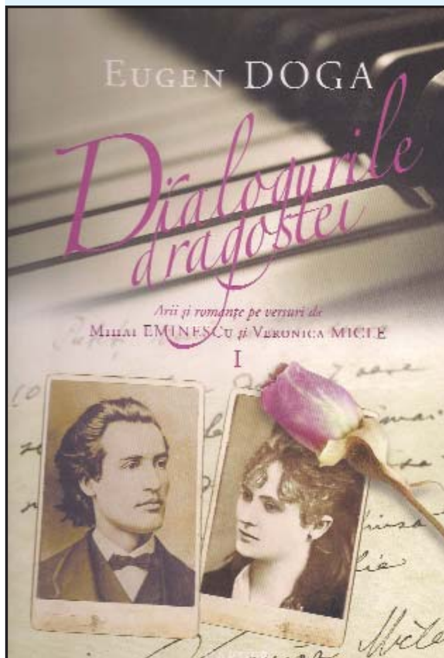
La finalul concertului sentimentul general era acela de a putea asculta neîntrerupt o astfel de muzică. A fost un tur de forță și o demonstrație de creativitate, virtuozitate și ... cuvintele devin de prisos. Pentru întreg programul artistic, chapeau bas!

Seria aniversară dedicată instrumentului Catedralei Sfântul Iosif din București va continua cu alte trei concerte de orgă din cadrul *Festivalului Internațional de Orgă București*, festival ce se va desfășura în catedrala din strada General Henri Mathias Berthelot numărul 19, în perioada 20-24 septembrie 2020.

Eduard ANTAL

Eugen Doga: "Dialogurile dragostei"

Cu câțiva ani în urmă am mijlocit o întâlnire la București între compozitorul Eugen Doga și interpreta Alina Mavrodin Vasiliu, directoarea artistică a Festivalului național al romanței "Crizantema de aur" de la Târgoviște, care și-l dorea de multă vreme pe Maestru la festival. Întrevederea a fost de bun augur (nu întâmplător eram la doi pași de Ateneul Român!), așa încât în perioada următoare Eugen Doga a fost președinte de juriu la concursul de romanțe, dar mai ales a oferit la una din ediții un recital cu adevărat de gală. Este vorba de "Dialogurile dragostei", incluzând arii și romanțe pe versuri de Mihai Eminescu și Veronica Micle. Ulterior m-am reîntâlnit ca prezentator cu acest minunat spectacol-concert, cu altă distribuție, pe scenele de la Iași și Botoșani, în organizarea doamnei Lili Bobu (Asociația culturală "Regal d'Art"), ocazie de a descoperi alte valențe și comori nebănuite. Și iată că regăsim, reunite într-o impecabilă formă grafică, în 2 volume datorate Editurii Cartier, 50 din lucrările din acest ciclu, compozitorul sperând, tot cu sprijinul Direcției Cultură a Municipiului Chișinău, ca acesta să se transforme într-o bună zi în montarea unei opere omonime.

Începutul apropierii de creația eminesciană l-au făcut două coruri a capella ("Dintre sute de catarge", "Dorința"), urmate de baletul "Luceafărul" și de câteva romanțe, dar totul a prins contur, mărturisește compozitorul, în ziua când a primit în dar, la începutul acestui secol (așadar avem de-a face cu creații de maturitate), un volum de versuri ale Veronicăi Micle. Din acea clipă, "Dialogurile dragostei" s-au închegat de la sine, fiind elaborate peste 50 de lucrări camerale și vocal-simfonice pe versurile celor doi îndrăgostiți celebri.

Primul caiet include 25 de arii și romanțe pentru voci de soprană, bariton și bas, transpuse cu acompaniament de pian. Originalele sunt scrise pentru voce și orchestră simfonică, unele, cum ar fi "Nu plânge" sau "Am urât această lume", având și cor mixt. În volumul 2, "Dorința" (Vino-n codru) are două versiuni, una pentru cor mixt. Nu lipsesc titluri ce rezonează tulburător în sufletul oricărui român iubitor de poezie, cum ar fi "Replici", "Dintre sute de catarge", "Floare albastră", "De-aș avea", "La steaua...", "Drag mi-ai fost", "O, rămâi!", "Ochiul tău iubit", "Peste vârfuri", "Te știam numai din nume". Fascinația exercitată de versurile celor doi transpare din profesiunea de credință a compozitorului din prefețele la cele două volume: "Cât de mult m-a impresionat în ceea ce am citit în poeziile Veronicăi Micle! Câtă dragoste, câtă durere, câtă gelozie, câte trăiri imortalizate în versuri! Ea l-a iubit pe Eminescu mai mult ca propria viață. Versurile Veronicăi Micle erau în permanent dialog cu versurile lui Mihai Eminescu, de parcă ar fi născuți unul pentru altul. Ei simțeau și trăiau aceleași sentimente de dragoste neîmplinită. Societatea nu le-a iertat sinceritatea marii iubiri care se întâmplă numai la oameni însemnați de Dumnezeu. Această iubire îi dădea puteri lui Mihai Eminescu să lupte cu nedreptățile lumii – rea, mediocră și invidioasă. Și tot această mare dragoste l-a purtat pe culmile creației".

Partiturile complete și versurile celor peste 50 de lucrări sunt cuprinse în mai bine de 300 de pagini de format mare, A4, ale celor două volume, expuse între altele, cu dedicație specială, la Muzeul "Casa romanței" de la Târgoviște. Melomanii pasionați pot comanda aceste apariții la "Cartea prin poștă" sau direct la romania@cartier.md , fiind vorba de marea poezie pusă pe muzică de un adevărat maestru al genului liric, Eugen Doga.

Octavian URSULESCU

Festivalul „Ionel Perlea" – oaza culturală din Câmpia Bărăganului

Cu toții am fost surprinşi şi ne-am bucurat că într-o perioadă de asemenea restricții care au afectat foarte mult cultura, mai ales cultura vie, mai ales spectacolele, Slobozia şi judetul Ialomița au găsit energii şi resurse prin care au reuşit să omagieze o mare personalitate care a pornit de la Ograda şi a cucerit lumea – Ionel Perlea.

Chiar în ziua în care se împlineau 50 de ani de la trecerea în eternitate a celui care prin arta sa a făcut parte din galaxia dirijorilor de elită care au încântat publicul şi specialiştii la Scala din Milano, Metropolitan din New York, Opera din Roma, Opera din San Francisco, la Slobozia debuta ediția a XXIX-a a Festivalului "Ionel Perlea".

foto: Olesea Savvateeva

A fost o ediție atipică. Pe de o parte s-au amânat concursurile de dirijat şi de lied, dar s-a organizat în schimb prima ediție a unui concurs de arte plastice, în care temele au fost: Ionel Perlea – diverse ipostaze şi casa memorială de la Ograda. De asemenea în fiecare din cele trei zile ale festivalului au fost invitate orchestre interesante din Bucureşti, Piteşti şi Ploieşti şi s-au organizat mai multe evenimente adiacente: lansări de carte şi o conferință, chiar în curtea casei de la Ograda. Au fost trei lansări de carte: „Canto" de Florența Marinescu, un volum în care se critică dur sistemul de învățământ Bologna, considerat de autoare ca impropriu invățământului vocațional, "Dincolo de tăcere, sunet şi gând", o carte în care Cezara Petrescu analizează integrala haikai de Theodor Grigoriu şi "Carnaval fără măşti", în care Sabin Păutza face haz de necaz şi strânge 1001 bancuri româneşti.

foto: Olesea Savvateeva

Orchestra Argesis

La Concursul de Arte Plastice, realizat la inițiativa Asociației Pro Valores, au participat peste 50 de concurenți din Marea Britanie, Republica Moldova şi România, cu vârste de până în 25 de ani. Singurul premiu I l-a obținut o tânără de 17 ani, de la Chişinău – Daria Sirotiuc, care a realizat o superbă acuarelă care îl înfățişează pe dirijorul Ionel Perlea. Toate lucrările premiate vor face obiectul unei expoziții permanente şi vor putea fi vizionate de vizitatorii casei muzeu de la Ograda, casă în care s-a născut Ionel Perlea în urmă cu 120 de ani.

În cele trei zile de festival, concertele au avut loc în aer liber şi au atras în ciuda restricțiilor impuse de pandemie, un mare număr de iubitori ai muzicii, de locuitori ai Sloboziei, care au simțit că acest festival este o sărbătoare a oraşului.

În prima seară pe scenă a urcat Vibe Orchestra din Bucureşti, ansamblu dirijat de câştigătorul Concursului Național de Dirijat Ionel Perlea, ediția 2018 - Alexandru Ilie, dar şi trei solişti, trei voci tinere, spectaculoase, care au prezentat un program foarte atractiv alcătuit din arii, duete şi terțete din opere şi operete. Cu foarte multe aplauze au fost răsplătiți: soprana Rodica Ştefan – laureată a Concursului de lied Ionel Perlea, ediția din anul 2013, soprana Oana Şerban şi tenorul Andrei Mihalcea.

Pe 30 iulie 2020 un strop de bucurie muzicală a adus Orchestra Argesis din Piteşti, înființată în anul 2014 de Mădălin Sandu, preşedintele Asociației Culturale ArgesisArt.

Programul a fost bine ales pentru publicul larg. Sub bagheta dirijorală a lui Tiberiu Oprea, prim-dirijor al Filarmonicii Piteşti, au putut fi ascultate uverturi de Strauss şi Kalman, valsuri şi galopuri de Lehar şi Strauss, Farandola din Suita a II a „Arleziana" de Bizet. La toate acestea s-au alăturat mai multe momente solistice spectaculoase. Solistul „Canțonetei napoletane" din „Lacul Lebedelor" de Ceaikovski a fost trompetistul Mihai Dima. O pagină de Ennio Morricone, fantasticul compozitor de muzică de film care ne-a părăsit la începutul lunii iulie, l-a avut solist pe oboistul Raymond Cinpoeşu, iar în două Csardaş-uri de Michael McLean şi Vittorio Monti au strălucit violoniştii Mădălin Sandu şi Costinel Mirea.

Vibe *Orchestra*

foto: Olesea Savvateeva

În ultima zi a festivalului, programul a fost încărcat şi atipic. Seara a debutat cu recitalul susținut de tenorul Mădălin Băldău - câştigătorul din anul 2019 al concursului de lied care poartă numele marelui compozitor şi dirijor. El s-a format la Constanța, la clasa Florenței Marinescu şi este solist al Teatrului National de Operă şi Balet "Oleg Danovski". Acompaniat de Andrada Ştefan a interpretat lieduri de Vincenzo Bellini şi o arie din opera „Elixirul Dragostei" de Donizetti, dând dovadă de o tehnică impecabilă, sensibilitate şi o vocalitate excepțională.

Al doilea recital al serii a fost susținut de Mirela Bunoaica, o soprană născută la Slobozia, o artistă prezentă astăzi pe multe scene importante precum: Operele din München, Freiburg, Nantes, Stuttgart, Filarmonica din Berlin, Arenele din Verona, opera din Viena. Având-o ca parteneră pe pianista Andra Demidov, Mirela Bunoaica a interpretat arii din operele "Puritanii" de Vincenzo Bellini, „Lucia di Lamermoor" de Gaetano Donizetti şi "Romeo şi Julietta" de Charles Gounod. O voce strălucitoare, o prezență scenică deosebită. Foarte interesant a fost şi faptul că a interpretat în primă audiție două lieduri compuse de o tânără de numai 18 ani din Slobozia – Oana Vardianu, o creatoare aflată la început de drum, care merită încurajările şi susținerea artiştilor consacrați.

Finalul festivalului a aparținut Orchestrei Acord din Ploieşti. Acest ansamblu s-a înființat în anul 2017, membrii fondatori fiind instrumentişti în orchestra simfonica a Filarmonicii „Paul Constantinescu" din Ploieşti. Orchestra Acord a revenit la Slobozia, pentru al patrulea an consecutiv, acest ansamblu fiind formația cu care s-a putut organiza Concursul de dirijat şi de lied „Ionel Perlea" în ultimii ani. Orchestra a fost dirijată alternativ de Eduard Boboia, câştigătorul Concursului de dirijat „Ionel Perlea", ediția din anul 2017 şi de directorul artistic a festivalului, compozitorul şi dirijorul cu o carieră impresionantă – Sabin Păutza. Publicul s-a bucurat ascultând opusuri de Eduard Boboia, Johann Strauss fiul şi Sabin Păutza, acesta din urmă aducând pe scena festivalului, în patru suite, mari teme din muzică de film, precum şi sonorități foarte cunoscute din muzica românească şi rusească.

Ediția a XXIX a a Festivalului "Ionel Perlea" a fost una mai mult decât necesară mai ales în contextul cultural impus de criza medicală. A fost un exemplu de organizare, de respectare a normelor impuse, dar şi a valorilor. A fost un prilej prin care contemporaneitate a putut să-i mulțumească peste timp lui Ionel Perlea pentru că a pus Ograda şi Ialomița pe harta muzicală a lumii.

Sebastian CRĂCIUN

Sibiul de pe acoperiş

Viața muzicală continuă să se adapteze noilor condiții ce limitează contactul interuman pe perioada stării de alertă. Un astfel de exemplu în reprezintă proiectul „Concerte pe acoperiş" derulat în Sibiu, la inițiativa conducerii Filarmonicii Sibiu.

Programul a debutat la 11 iulie 2020 şi s-a încheiat în 7 august 2020. În cadrul seriei Concertelor de pe acoperiş au fost programate 12 manifestări culturale care s-au desfăşurat pe Esplanada şi terasele Sălii Thalia. De asemenea în 26 iulie a avut loc, în cadrul aceluiaşi proiect, şi un concert aniversar în curtea Muzeului Național Brukenthal.

În această micro-stagiune au fost programate evenimente diverse, care au mers de la muzica clasică până la jazz sau muzică uşoară. Dintre protagoniştii acestui proiect enumerăm Cvartetul „Brukenthal", Cvartetul „Ilia", Cvartetul „Passione", „Duo Percussionescu" sau Ansamblul „PlaCello", Sorin Zlat, Koszika&The HotShots ş.a..

Astfel, concertele de cameră au revenit în atenția publicului amator de muzică; de data aceasta ele au sosit „la pachet" cu o privelişte impresionantă a oraşului Sibiu, într-o atmosferă destinsă (la propriu, deoarece numărul participanților este limitat la 50 pentru a respecta normele de distanțare fizică în vigoare).

Punctul maxim de atracție al acestui proiect a fost concertul din curtea Muzeului Național Brukenthal, unde şi-au dat concursul muzicieni ai Orchestrelor Radio – preambul al seriei de evenimente din 2021, ce vor sărbători 300 de ani de la naşterea lui Samuel von Brukenthal.

Ultimul concert i-a avut ca protagonişti pe Ana Cristina Leonte (voce), Ciprian Pop (chitară) şi Andrei Tajti (pian). Astfel s-a încheiat o serie de concerte ce a adus noi experiențe unice în peisajul muzical sibian, îmbinând muzica *live* cu prezența (atât de dorită a) publicului care, odată sosit la concerte, s-a putut bucura de panorama acustică şi vizuală sibiană.

Norela Liviana COSTEA

Corespondență din Elveția,

Încântați de Concertul din Sibiu

Cu toate că nu am fost prezentă la Sibiu, în curtea interioară a celebrului muzeu, pentru a participa la concertul ce a marcat startul anului aniversar dedicat fondatorului lui, Samuel Brukenthal - om luminat, iubitor al artelor şi ştiințelor, cu siguranță cea mai de frunte personalitate politică a saşilor din Transilvania -, eu tot l-am ascultat şi văzut integral, chiar dacă, de la câteva mii de km distanță, dintr-un loc pe care îl iubesc aproape la fel de mult ca pe Sibiu, respectiv din Zürich. Şi nu singură, cum credeam şi-mi doream de fapt, ci împreună cu un număr de melomani cel puțin egal cu cel al instrumentiştilor de pe scenă, adunați ad-hoc în jurul meu, atraşi de ineditul momentului, de muzica bună şi de impecabila calitate a transmisiunii tehnice. Aşa că, nu numai că nu l-am ascultat singură, dar la finalul fiecărei lucrări din program (şi doar

Cristian Lupeş şi Filarmonica din Sibiu

la final) pe care l-au ştiut sau doar intuit perfect, spre deosebire de scăpările publicului sibian, în loc să mi se alăture ei mie la aplauze, m-am alăturat eu lor, ei fiind în culmea extazului. Lucru mare, considerând temperamentul lor care, deşi vioi, deschis şi politicos, este mai reținut şi răbdător.

Mă gândesc că de fapt nici nu aveau cum să ignore concertul întrucât pajiştea de un verde adânc cu pomii ei înalți şi bogați pe de o parte (plaja locului) şi imensul lac cu grațioase lebede alunecând pe limpezimea şi calmul lui albastru pe de alta, au dublat prin largheţea şi poziționarea lor, acustica excepțională a curții muzeului sibian, oferind astfel o amploare a sunetului de o rezonanță cu totul aparte, suplinind sau mai bine zis completând astfel numărul redus de instrumentişti - cauza o ştim cu toții - aici auzindu-se totul aproape ca provenind de la o orchestră bună, normală şi întreagă. Aşa că, binecunoscutul *Rondo* din suita *Abdelazar* de Henry Purcell, minunată partitură a celui mai mare şi prolific compozitor englez al secolului XVII cu care s-a deschis concertul, m-a încântat şi a subjugat audiența prin fericita îmbinare a influențelor italiene şi franceze, predominate de viguroasa şi inconfundabila sa notă personală, frumos evidențiată de muzicieni ai orchestrelor radio Bucureşti şi dirijorul Cristian Lupeş.

Cele câteva teme de Daniel Kroner prelucrate sau mai bine zis restaurate de compozitorul Dan Dediu (a doua piesă din concert) au format o elegantă şi interesantă lucrare în stil baroc numită *Comdex Brassoviensis* care, s-a încadrat perfect, în egală măsură evenimentului cât şi locației. Şi, deşi puțin cam lungă vis-à-vis de capodoperă lui Purcell, ea a reținut atenția printr-un mic plus, nu de nou, nu de modern, ci în oferta tehnică a coardelor. Seara s-a încheiat apoteotic cu suita *Carmen* de Bizet-Shchedrin care a jonglat cuceritor cu inimile ascultătorilor, întrucât ea degajă mister, pasiune, candoare, sentimente puternic contradictorii, este vulcanică, obsesivă, melancolică, profundă, răscolitoare, plină de mândra aroganță specific spaniolă şi, absolut spectaculoasă. De aceea, mărturisesc că pe măsura desfăşurării ei, m-a năpădit nedumerirea conceptului dirijoral, eliptic tocmai de spectaculosul din muzică. Ori, în fond *Suita aranjată* de Shchedrin pentru coarde şi percuție a fost scrisă pentru şi dedicată soției sale, unui mare om de spectacol, celebra balerină Maya Plisetskaya, iar ea, muzica, a fost preluată la rându-i dintr-un mare spectacol, Opera *Carmen* de George Bizet, apoi în scurt timp ea devine un faimos balet, de o complexitate estetico-romantico-senzuală de excepție, dublat de o tehnică coregrafică drăcească. Deci această muzică este ea în sine un spectacol pe care nu l-am văzut-auzit-simțit, aşa cum mă obişnuisem la nenumăratele vizionări sau concerte de până acum. Apoi, am realizat că de fapt dirijorul Cristian Lupeş pe lângă faptul că nu s-a apropiat prea mult de zona opera/balet care relevă diferit de muzica clasică dansul notelor, aşa original cum îl ştim şi foarte pe fază în momentele importante din artă şi viață, a adaptat spectaculosul din muzică şi focul răscolitor al iubirii, laitmotivului de actualitate universală - distanțarea - performanță care il plasează din nou în rândul muzicienilor imprevizibili şi cu har novator. Aşa cum a conceput-o pentru seara de 26 iulie în sensul strict simfonic, Suita *Carmen* a răsunat curat, limpede, cu o excelentă punctuație, cu respectuoase aluzii melancolice şi... mai potrivită aniversării unui baron. Au fost îndelungate şi calde aplauze care s-au îndreptat în special spre percuționişti, foarte în stilul lucrării şi care, prin profesionalismul lor deosebit au accentuat cu tact şi nerv cele mai importante momente din poveste. Nu pot încheia această corespondență fără să amintesc două coincidențe, aproape mistice petrecute în timpul ultimei piese din program. Prima se referă la comportamentul unei familii de lebede care au stat aproape nemişcate pe tot parcursul concertului dar, la *Carmen*, de parcă ar fi ştiut că e balet şi că dacă există oameni/ balerini care întruchipează lebede, poate există şi lebede care întruchipează oameni, *pe* la mijlocul piesei au început să se agite, să-şi ridice aripile, să-şi unduiască gâturile şi să baleteze aproape straniu, în final să cadă una în penele celeilalte rămânând ca într-o îmbrățişare eternă. Fascinant! Remarca a fost colectivă şi supercomentată. A doua coincidență a fost o repetiție a ceea ce s-a întâmplat în 2010 în Piața Mare din Sibiu, tot la baletul *Carmen* când, în momentul înjunghierii mortale a eroinei de către Don Jose, clopotul bisericii a bătut de unsprezece ori, amintind parcă lumii faptul că, odată cu uciderea personajului atât de drag lui Bizet - care de altfel i-a adus şi moartea - destinul l-a aşezat tot atunci în nemurire. Acum la Zürich, exact în momentul muzical ce marchează omorul, ceasurile bisericilor au bătut de opt ori. Şi asta m-a înfrisonat!

Doina MOGA

Concursul Internațional "George Enescu" se reorganizează în contextul agravării situației generate de COVID-19

Ediția 2020 a Concursului Internațional George Enescu, programată să se desfăşoare între 29 august şi 20 septembrie, va fi reorganizată în două faze distincte: primele două etape ale competiției vor fi organizate în online în luna septembrie, conform calendarului inițial, iar Semifinalele şi Finalele fiecărei secțiuni vor fi reprogramate în luna mai 2021, la Ateneul Român din Bucureşti. Accesul publicului la gala de deschidere şi la primele două etape va fi exclusiv online şi gratuit, iar spectatorii care au achiziționat bilete şi abonamente îşi vor primi banii înapoi.

Măsura a fost luată de organizatorul Concursului, ARTEXIM, în urma unei consultări cu membrii juriilor şi cu directorul artistic al Festivalului şi Concursului Enescu, **Vladimir Jurowski**, în contextul agravării situației generate de pandemie, pentru a proteja sănătatea tinerilor muzicieni, artiştilor implicați în procesul de jurizare, publicului şi echipei de organizare.

„Ne pare rău că a trebuit să schimbăm modul de organizare în scurtul timp rămas până la începerea Concursului. Am decis să nu anulăm Concursul pentru că vrem să transmitem artiştilor şi publicului larg un mesaj despre cât este de important pentru toți să nu renunțăm la ce ne defineşte ca oameni. Pe concurenții care s-au înscris în Concurs îi definesc pasiunea pentru muzică şi dorința de a excela în cariera artistică. Membrii juriilor, artişti şi pedagogi de recunoaştere internațională, doresc promovarea tinerilor şi sprijinirea lor în aceste momente grele ale viitoarei lor cariere. Publicul nostru este definit de pasiunea de a asculta muzică de calitate. Pentru ei, am decis să continuăm organizarea competiției, dar în condiții diferite, pentru a proteja sănătatea tuturor celor implicați. Participarea la Concursul Enescu 2020 va fi mai mult ca niciodată o şansă de afirmare în cariera internațională pentru laureatii celor trei secțiuni", a declarat presei Mihai Constantinescu, directorul ARTEXIM.

Desfăşurarea Fazei 2020 a Concursului Enescu

Toți participanții vor rămâne acasă, în siguranță. Pentru fiecare dintre primele două etape **ale Concursului concurenții vor trimite Comitetului de organizare înregistrări ale interpretării lor, până la datele de 24 august (violoncel), 31 august (vioară) şi 6 septembrie (pian)** conform repertoriului ales inițial, iar membrii juriului vor analiza de acasă primele două etape ale Concursului. **Toate înregistrările trimise de concurenți vor fi publicate pe website-ul Concursului www.festivalenescu.ro pentru iubitorii muzicii clasice.**

Concursul Enescu 2020 va începe conform programului pe data de **29 august**, cu **Concertul de Gală** anunțat inițial, la care publicul va avea acces gratuit, pe site-ul www.festivalenescu.ro.

Dirijor: **Josep Caballé Domenech**

Program: **Alexandru Ştefan Murariu – *„Concert pentru clarinet şi Orchestră"*** (Lucrare distinsă cu premiul I în cadrul secțiunii Compoziție, Concursul Internațional George Enescu, ediția 2018) - solist: **Aurelian Băcan**

Dan Dediu – *„Brahmsodia"* - Triplu concert pentru vioară, violoncel, pian şi orchestră - primă audiție mondială (laureat al Concursului Internațional George Enescu, ediția 1991) - solişti: **Gyehee Kim** – vioară, câştigătoare a Concursului Internațional George Enescu, ediția 2016; **Valentin Răduțiu** – violoncel, laureat al Concursului Internațional George Enescu, ediția 2011; **Viktoria Vassilenko** – pian, câştigătoare a Concursului Internațional George Enescu, ediția 2016

Brahms – *Simfonia nr. 1* în do minor, Op. 68

Prima etapă de Concurs a fiecărei secțiuni se va desfăşura conform programului inițial: violoncel, 30 august-3 septembrie; vioară, 5-9 septembrie; pian, 11-15 septembrie. Atât publicul, cât şi membrii juriilor vor asculta interpretările înregistrate de concurenți în prealabil şi trimise organizatorilor. Juriile îi vor alege pe cei 12 concurenți care vor trece în **a doua etapă**, care se va desfăşura tot online, pe bază de înregistrări, conform programului inițial: violoncel, 5-7 septembrie; vioară, 11-13 septembrie; pian, 17-19 septembrie. Dintre cei 12 vor rămâne doar şase concurenți pentru fiecare secțiune, care vor intra în semifinală.

Jurizarea lucrărilor înscrise la **secțiunea Compoziție** a Concursului Enescu va avea loc în perioada 1-15 septembrie 2020. Fiecare membru al juriului va analiza acasă cele 25 de lucrări înscrise, iar **rezultatele finale vor fi comunicate public de organizatori pe 20 septembrie 2020.**

Desfăşurarea
Fazei 2021 a Concursului Enescu

Semifinale şi Finale Concursului Enescu se vor desfăşura în Bucureşti între 13-23 mai 2021, la Ateneul Român, cu participarea Filarmonicii George Enescu şi a dirijorilor Nicolas Altstaedt (Finala Violoncel), Wilson Hermanto (Finala Vioară) şi John Axelrod (Finala Pian).

Concertele din Finala Concursului vor face parte din stagiunea 2021 a Filarmonicii George Enescu. Recitalurile membrilor juriului şi ale laureaţilor ediţiei 2018 vor fi organizate în sesiunea specială a semifinalelor şi finalelor din luna mai 2021.

La ediţia 2020 a Concursului Enescu s-au înscris 292 de concurenţi din 42 de ţări, din care au rămas, în urma preselecţiei, 272 de candidaţi din 41 de ţări. Listele complete ale concurenţilor care intră în concurs, la cele trei secţiuni, pot fi găsite pe www.festivalenescu.ro, la secţiunea „Rezultate".

Concursul George Enescu funcţionează ca o platformă internaţională de lansare pentru viitorii interpreţi de marcă ai lumii şi de promovare a lucrărilor marelui muzician român în rândul noii generaţii de artişti din toată lumea, fiind astfel o completare firească a Festivalului George Enescu, cel mai important eveniment cultural internaţional organizat în România.

Concursul are patru secţiuni – vioară, violoncel, pian şi compoziţie – iar standardele internaţionale după care este organizat îl poziţionează în vârful ierarhiei evenimentelor de gen desfăşurate în peisajul muzicii clasice din România.

EUROPAfest 2020 *on tour*

Festivalul EUROPAfest, aflat la a 27-a ediţie, s-a desfăşurat în perioada 16-25 iulie 2020. Chiar şi în aceste condiţii, cu restricţii de călătorie şi de organizare a evenimentelor cu număr mare de persoane, evenimentele s-au derulat virtual; la momentul emiterii comunicatului de presă se spera totuşi că va fi posibilă organizarea chiar şi cu un număr mai mic de spectatori.

Ediţia acestui an s-a numit „EUROPAfest on tour", subliniind condiţiile speciale de desfăşurare a festivalului. Organizatorii şi-au dorit să continue drumul acestei manifestări de tradiţie, în special în acest an care a pus o presiune atât de mare asupra artelor interpretative. Astfel, festivalul a călătorit virtual în fiecare dintre cele 24 de ţări în care se aflau muzicienii.

Comunicatul de presă menţionează faptul că, în ciuda incertitudinii şi a pierderilor financiare uriaşe cauzate de organizarea *online* a festivalului, în cazul în care acesta ar fi fost suspendat, pagubele de natură imaterială ar fi fost incuantificabile. „În perioada de izolare, muzica, filmul, cărţile, pictura, fotografia au constituit „prima linie" pentru cele peste 3 miliarde de oameni de acasă" – menţiona directorul EUROPAFest, Luigi Gageos. Rodul muncii artiştilor a reuşit să umple acele ore care dintr-o dată păreau prea lungi şi prea multe pentru cei mai mulţi dintre noi care, cu doar câteva săptămâni în urmă le consideram prea scurte sau insuficiente. Aşadar, a fost considerat numai normal ca, prin organizarea acestor concerte, să se continue demersul de susţinere a muzicienilor.

Festivalul internaţional EUROPAfest, organizat de jmEvents, aduce din 1994, în cadrul aceluiaşi eveniment, patru genuri muzicale: jazz, blues, pop şi clasic. În 2005, EUROPAfest a fost primul eveniment căruia Casa Regala i-a acordat Înaltul Patronaj, iar din 2015 este festival EFFE | Europe's finest festivals, titulatură oferită de Comisia Europeana şi Parlamentul European. EUROPAfest 2020 este un proiect cultural co-finanţat de Administraţia Fondului Cultural Naţional.

Ediţia din 2020 – *on tour* – desfăşurată în mediul virtual, a avut şi câteva avantaje (chiar dacă nu comparabile cu organizarea fizică a festivalului), printre care accesul mult mai larg al publicului la concerte – atât în timpul transmisiunilor directe, cât şi ulterior. Urmărind câteva dintre acestea chiar în sesiunea *livestream*, am experimentat un sentiment special de unitate cu ceilalţi privitori, în ciuda distanţei şi a lipsei contactului fizic, cu care am fost până acum atât de obişnuiţi încât l-am considerat, poate, prea firesc.

Printre concertele transmise s-au numărat şi înregistrări din galele anilor trecuţi (2018 şi 2019) – difuzate în deschiderea festivalului; concertele s-au defăşurat în sistem de transmisie directă a concertelor. Serile au fost variate, au avut o componenţă diversă atât ca stiluri cât şi în ce priveşte componenţa formaţiilor.

Fiecare seară a adus, precum propune şi *motto*-ul festivalului, „muzică *live* de calitate" (trad.lib.) chiar şi în aceste condiţii incerte, căutând să aducă publicul cu un pas mai aproape de normalitatea atât de râvnită acum. Deşi se poate spune că acest lucru s-a reuşit într-o oarecare măsură, ne dorim – şi le dorim şi organizatorilor – ca această situaţie să fie singulară, iar anul viitor să ne putem întâlni, măcar într-un număr mai redus, în săli fizice dedicate evenimentelor muzicale, cu acel parfum de neînlocuit al muzicii create de muzicieni alături de publicul aflat în faţa lor.

Norela Liviana COSTEA

Creația beethoveniană: reflexe psalmice

La o primă vedere, ca număr de lucrări, creația lui Ludwig van Beethoven pare că nu excelează la capitolul sacru; cu toate acestea, există lucrări monumentale – *Missa in C*, *Missa Solemnis* – ce pot contrazice afirmația de mai sus. În plus, cameralul poate veni cu câteva dovezi concludente pe această direcție, atunci când avem în vedere creația vocală sau cea dedicată pianului, ambele cantonate în zona 1801-1803. Există şi reflexe târzii în simfonic şi coral ori aranjamente pe care alți autori le-au făcut liniilor melodice şi armoniilor beethoveniene, conferindu-le o nouă viață, fără ca acestea să-şi piardă identitatea. Aşadar, în mod sigur se poate vorbi despre reflexe psalmice.

Zona cameralului ne oferă câteva exemple semnificative. Să privim către ciclul de *Şase Lieduri* pentru voce şi pian op. 48, creație datată 1801-1802, publicată în 1803 şi dedicată contelui Johann Georg von Browne. Pentru această partitură, prin excelență religioasă în conținut şi mesaj pe ideea comuniunii lumii fizice cu *Înaltul*, Beethoven a apelat la versurile publicate în 1758 de pastorul şi poetul german Christian Fürchtegott Gellert (1715-1769), reprezentant al secolului de aur al literaturii germane; acesta şi este motivul pentru care ciclul este cunoscut ca *Gellert Lieder*. Ca o paranteză, la aceeaşi colecție de 54 parafraze psalmice a apelat şi Carl Philipp Emanuel Bach creând, în 1758, integrala *Geistliche Oden und Lieder*.

Prima piesă a ciclului beethovenian, *Bitten*, notată *Feierlich und mit Andacht* (*Solemn şi cu devoțiune*), nu este altceva decât o parafrază la *Psalmul* 108, la rândul lui un complex psalmic (*Psalmii* davidici 57:8-12 şi 60:8-14).

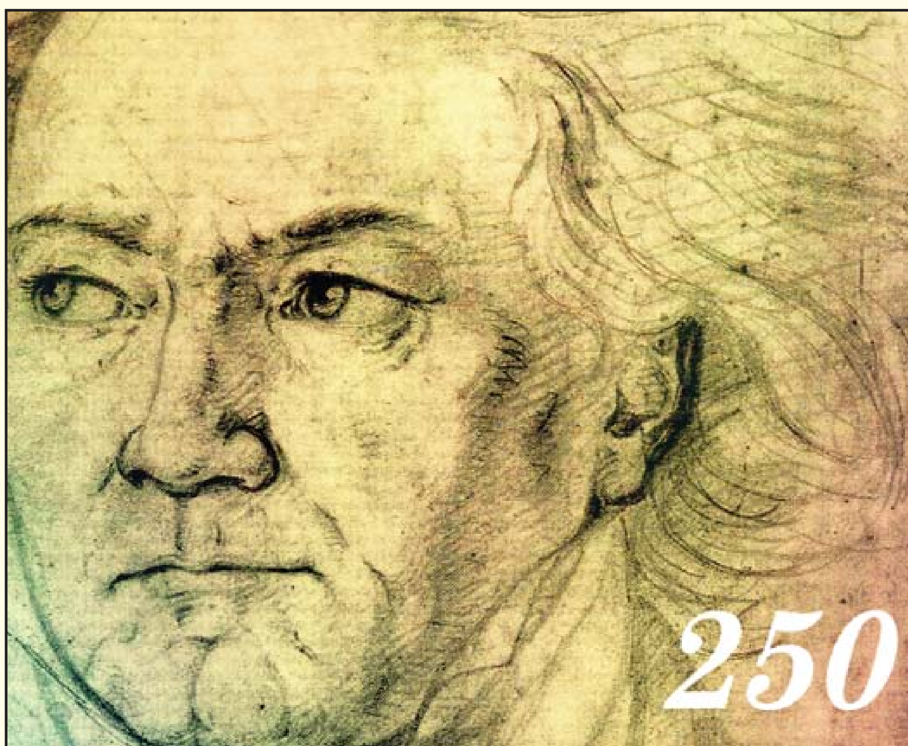
Cea de-a patra piesă a ciclului, *Die Ehre Gottes aus der Natur* este astăzi cunoscută – fie în original, fie în versiuni corale *à cappella*, cu pian sau cu orchestră – sub titlul *Die Himmel rühmen* [*des Ewigen Ehre*] – conform primului său vers. Textul nu este altcvea decât parafraza realizată de Gellert în 1757 a *Psalmului* davidic 19, un imn adus naturii şi puterii creatoare a lui Dumnezeu. Climatul piesei este *Majestätisch und erhaben* (*Maiestuos şi sublim*), compozitorul adaptând cele două strofe selectate ale poemului în formatul unui tripartit simplu. Ca notă specială, motivul muzical al începutului se regăseşte în secțiunea *Donna nobis pacem* din *Missa Solemnis* (1819-1823, p. a. – 7 aprilie 1824, Sankt Petersburg).

Cele mai cunoscute prelucrări corale şi aranjamente de secol XX ale acestui lied au fost realizate de Joseph Dantonello (cor la patru voci, orgă şi orchestră), Virgil Thomson (1925, cor la patru voci, orgă şi orchestră) şi Thomas Doss (suflători şi cor opțional). Nu puține sunt şi colecțiile de imnuri sacre publicate pe teritoriul englez, conținând (ca exemplu de *Psalm* 19) linia melodică beethoveniană şi traduceri ale textului lui Gellert.

La circa un secol şi jumătate distanță, compozitorul şi organistul francez Marcel Dupré (1886-1971) realizează o replică a gândului beethovenian mai sus amintit, replică repusă în sonor la *Domul* din Köln (16 iunie 2020) de către organistul prof. Winfried Bönig, în concertul ce omagiază nu doar personalitatea beethoveniană (250 ani), ci şi pe cea a unor Gabriel Fauré (175 ani), Charles Tourmaine (150 ani) şi Paul Hindemith (125 ani).

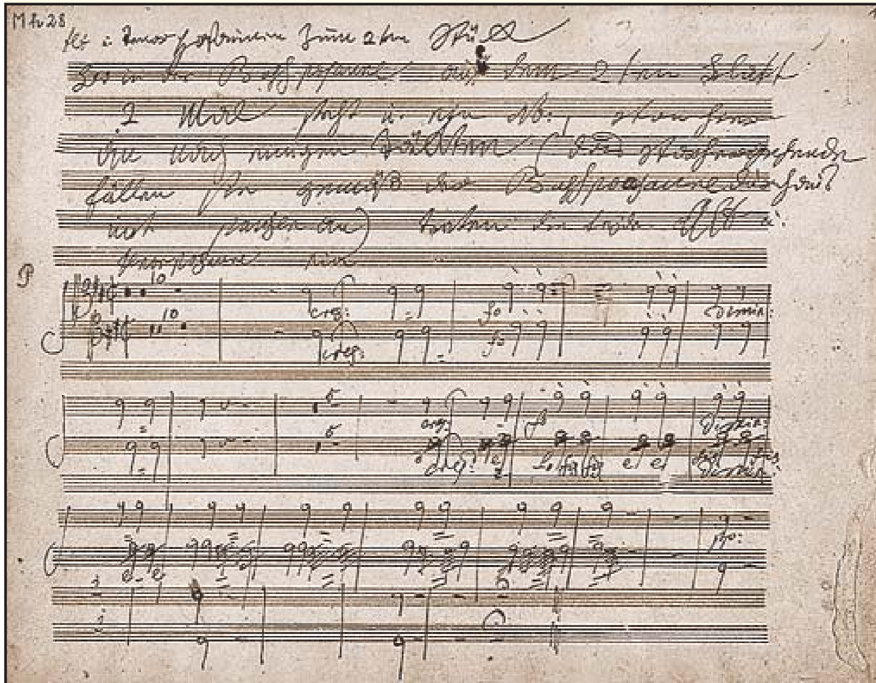
Celelalte piese ale ciclului fac trimiteri generale către *Psalmii* 4, 66, 103, în timp ce finalul, *Mit Kraft und Feuer* (*Cu forță şi pasiune*), intitulat *Bußlied* (*Cântec penitențial*) nu este altceva decât o aluzie la cei şapte *Psalmi* penitențiali, astfel categorisiți de către Cassiodorus (*Psalmii* 6, 32, 38, 51, 102, 130 şi 143).

Deşi mult mai palid față de *Gellert Lieder*, se cere menționat un ecou psalmic beethovenian, neglijat din cauza celebrității muzicii pe care au fost calate primele versiuni ale parafrazelor sale. Între cele 20 partituri cuprinse în lista *Variațiunilor pentru pian* pe diverse teme – de la binecunoscute şi foarte populare motive din opere semnate de un Mozart, Salieri, Dressler, Paisiello ş.a. la teme personale – aflăm o inedită pagină, datată 1802/1803 şi publicată în 1804 la Viena: *Şapte Variațiuni pe „God Save the King”* – în Do major (WoO 78). Ineditul acesteia constă în tema aleasă; *Imnul*, devenit în timp solemnul simbol sonor al *Coroanei* britanice, îşi are rădăcini biblice, atât prin titlu (extras din ceremonialul „ungerii” – *1 Regi* 1:38-40) cât şi prin versurile sale (semnate în 1779 de John Newton, făcând referire la *Psalmii* 33:12 şi 87:3). Acestora li se adaugă un pregnant şi impozant corp muzical, pe coordonate complexe: metro-ritmico-melodico-armonice, dar şi de expresie, tempo şi „ținută”. Deşi textul – inițial cu autor necunoscut – a suferit interpolări, adaptări sau readaptări, mulți poeți înlocuindu-şi succesiv semnătura, mesajul psalmic s-a păstrat, astfel că orice apropiere (chiar şi astăzi) de *God Save the King/Queen* capătă semnificații biblico-psalmico-patriotice şi, în mod special, profund britanice.

În datele ei generale, muzica a rămas aceeaşi; forma pe care o cunoaştem astăzi a fost publicată pentru prima dată în *Tesaurus Musicum* (1744), sub semnătura lui Henry Carey (1689-1743), cunoscut imnod lutheran. Un an mai

târziu, partitura acestuia cucerea inclusiv teritoriul laic, fiind publicată în *Gentleman's Magazine*; ulterior va deveni steag de luptă şi, în final, atât *Imn al Coroanei* (cu versiunea *God Save the Queen*), cât şi *Imn* american (*America/My Country, 'Tis of Thee*). Istoria binecunoscutelor intonații urcă de prin sec. XVII – 1619: *Gagliarde* pentru clavecin de John Bull, cu *intium*-ul atât de caracteristic prin metrul său 6.6.4.6.6.6.4, prezent în multe din partiturile lui Henry Purcell şi chiar G. F. Haendel; ulterior le regăsim în

colecțiile de cântări sacre pentru a părăsi, din nou, liniştea acestora în favoarea înflăcărării revoluționare în confruntarea de la Culloden şi a marca gloria *Coroanei*.

Transgresia secular (dansant) – sacru (hieratic) – secular (solemn) este un dat semnificativ al acestei partituri iar Beethoven este departe de a fi singular în gândul pe care l-a avut: acela de a explora cât mai deplin posibilitățile de împlinire sonor-timbrale în succesiunea: *Temă,* cele şapte *Variațiuni* dintre care se detaşează variațiunile a cincea (*Con espressione*) – un binevenit do minor în matca generală a majorului, a şasea (*Allegro alla Marcia*) şi *Coda*; de altfel, el însuşi a apelat din nou la aceste intonații în *Wellingtons Sieg oder die Schlacht bei Vittoria* (p. a. 1813), lucrare dedicată prințului regent al Marii Britanii, devenit ulterior Regele George IV.

Cu cinci ani înaintea sa, în acelaşi mediu cultural austriac, Josef Haydn crease, pe versurile lui Lorenz Leopold Hashkla – tot ca replică la *God Save the King* – *Imnul* *Gott erhalte Franz den Kaiser* (1797), ce va deveni *Imn al Coroanei* austriene. O altă lucrare pe aceeaşi temă muzicală îi precedase, cu mai bine de un deceniu şi jumătate: finalul *Concertului nr. 6 pentru clavecin* de Johann Christian Bach (c. 1763). Mult mai mulți (peste 150!), vor fi compozitorii ce vor repune în plină lumină acelaşi text muzical, de la Clementi, Johann Strauss, Rossini, Liszt, Paganini, Debussy, Elgar, Britten, Ives… la *Queen* sau Jimi Hendrix şi – de ce nu ?!– chiar şi la muzica pentru computer.

Şi procesul invers este la fel de valabil. Nu lipseşte de aici nici episodul preluărilor beethoveniene, cu aranjamente psalmice ale unora dintre cunoscutele sale teme, devenite melodii imnice şi publicate în colecții de *Imnuri*. Creația sa a constituit obiectul interesului multor creatori sau aranjori de secol XX, care au direcționat-o spre teritoriul sacru, în speță cel psalmic. În legătură cu *Psalm* 79, în *Hymnaries* de secol XX-XXI este inclus şi un duct melodic cunoscut sub numele *Gordon*, în fapt o linie melodică derivată din partea secundă a *Sonatei nr.* 23 *opus* 57, compusă de Ludwig van Beethoven în anul 1807. La mai bine de un secol distanță, în 1912, aceasta primeşte o nouă viață, devenind coralul imnic *Remember Not, O God* (La bemol major) şi fiind inclusă în multe colecții de acest tip, ultima dintre ele editată în anul 2012.

Carmen STOIANOV

Komitas 150

Notez acum cu anume întârziere despre personalitatea atât de specială, cu totul captivantă pe care o reprezintă Komitas; acest muzician preot, compozitor, cântăreț, muzicolog şi dirijor; ...este apreciat a fi fondatorul şcolii muzicale armene moderne.

Cercetător şi muzician performer, personalitate de o excepțională consistență spirituală, Komitas constituie – nu de azi, nu de ieri – o imagine iconică a nației sale.

Observat în planul culturii, al artei vest-europene, Komitas apare în contextul în care interesul pentru lumea dinafara Europei centrale era cert definit. Lumea hispanică, folclorul rus, cel maghiar, ceh, interesul pentru plastica japoneză, pentru structura intonațională pentatonică chineză, modalismul structurilor intonaționale non-europene îi fascinează, printre alții pe Claude Debussy, spre exemplu. Acesta din urmă aduce Franței marea revelație a muzicii lui Mussorgski. Paul Gauguin face înconjurul lumii; iar lumea din Tahiti, „Autoportretul" în care apare „Christ cel galben", dezvăluie empatia artistului pentru lumea celor simpli; ...dintr-o altă lume.

Primele culegeri relativ sistematice de folclor muzical rus, circulă la Viena încă din primii ani ai secolului al XIX-lea; din acestea se inspiră Beethoven atunci când creează ciclul celor trei Cvartete op. 59, supranumite „Razumowsky", lucrări monumentale în domeniul genului, lucrări dedicate ambasadorului Rusiei.

În acest larg context se situează evoluția artistică vest-europeană a lui Komitas. Cercetarea devine revelatoare atât din perspectivă muzicală dar şi din cea umană. Incursiunea devine acaparatoare dat fiind traseul cu totul pasionant al evoluției sale. Pătrundrea în universul său spiritual devine captivantă atât din punct de vedere ştiințific-muzicologic dar şi istoric.

Contextul evenimentelor ce au marcat deceniile hotarului dintre secole, evoluția atât de dinamică privind marile momente istorice din Europa de Vest, din Turcia, din Armenia, din Rusia imperială a începutului de secol, devin cu totul pasionante în definirea unei personalități pe cât de consistente pe atât de aplicate din punct de vedere ştiințific dar şi artistic.

S-a născut în Turcia, în Imperiului Otoman, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, într-o familie cu totul modestă. Din primii ani ai copilăriei face dovada unor daruri aparte, valori ale unei voci clare, înalte, cu totul expresive. A avut marea şansă a fi fost remarcat şi îndrumat spre seminarul teologic de la Echmiadzin, centrul spiritual al creştinătății armene, într-o clasă dedicată exclusiv copiilor orfani. Aici erau descoperite şi cultivate valorile individuale, erau dezvoltate caracterele viitorilor oameni ai bisericii. Tradiția spirituală vocațională era îndelungată; nu este deloc singulară; ne aducem aminte, pe un alt meridian al muzicii, cu mai bine de o sută de ani în urmă, la Veneția, marele Antonio Vivaldi conducea şi educa o orchestră de tinere fete orfane, ansamblu căruia i-a dedicat o parte importantă a creației sale.

În ultimii ani ai secolului al XIX-lea, Komitas este uns preot călugăr, preluând numele care îl consacră, numele unui cunoscut poet medieval din secolul al VII-lea. Din această perioadă datează primele sale cercetări muzicologice în domeniul muzicii religioase. Conduce un cor, un ansamblu de instrumente tradiționale.

În paralel Komitas îşi continuă studiile muzicale la conservatorul din Tbilisi sub îndrumarea unor dascăli care cultivau în capitala Georgiei, valorile de semnificație ale culturii muzicale europene, dobândite la Sankt Petersburg. Aici obține datele unei solide tehnici componistice.

Dată fiind grija unor sponsori luminați, are posibilitatea de a-şi continua studiile de specialitate la Berlin. Urmează studii avansate de canto; îşi dezvoltă o frumoasă voce de bariton. Studiază de asemenea Filosofia, Istoria generală şi Istoria Muzicii, face studii de Estetică şi chiar de Critică muzicală.

Din această perioadă datează activitatea sa privind studiul riguros ştiințific dar şi promovarea valorilor muzicii

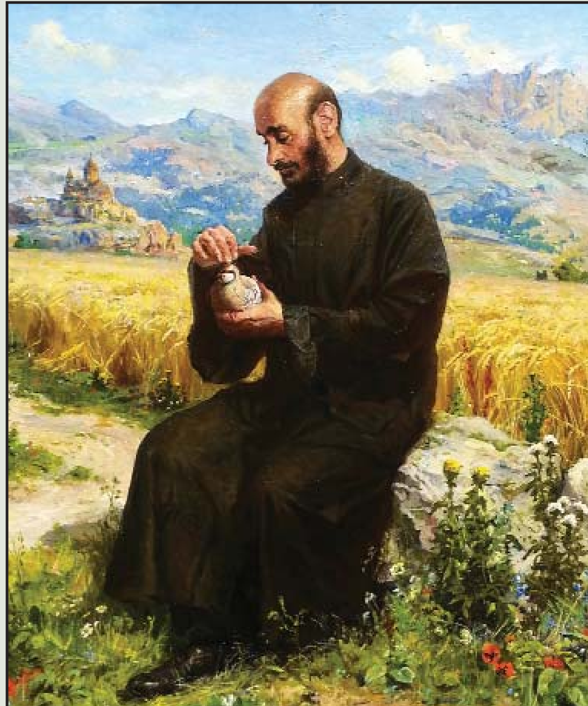
tradiționale armene – religioase şi laice, al muzicii tradiționale turceşti – era un excelent vorbitor de limbă turcă, al muzicii kurde, persane, arabe. De la Dimitrie Cantemir şi până la Komitas, la limita dintre secole, nu sunt cunoscute alte cercetări pe baze ştiințifice privind muzica tradițională a zonei. Participă la conferințe şi alocuțiuni susținute la invitația acestui for de extinsă dinamică care a fost, în epocă, Asociația Internațională a Muzicii.

Revenit în Armenia, la Echmiadzin, în ultimii ani ai secolului, Komitas reorganizează studiul muzicii religioase.

Ascet de puternică personalitate, Komitas intră în conflict chiar cu conducerea administrației bisericeşti; motiv pentru care, în anii primului deceniu al secolului trecut, revine la Constantinopol, în acea vreme capitală a unui imens imperiu multinațional. Tocmai aici, într-o totală necunoaştere privind evoluția evenimentelor, spirit idealist, Komitas spera să găsească un mediu potrivit concretizării unora dintre idealurile sale; anume înființarea unui Conservator Național de Muzică, inițiativă întâmpinată, evident, cu răceală de către autorități. Reuşeşte, totuşi să organizeze un cor bărbătesc de aproximativ 300 de persoane, dedicat, prioritar, promovării muzicii armeneşti tradiționale. Cu acest ansamblu a întreprins numeroase turnee de concerte susținând conferințe şi prezentări dintre cele mai captivante; apărea atât în calitate de conducător al ansamblului dar şi de solist. Îşi dezvoltase o voce de bariton

cu spectaculoasă extensie tenorală. Cânta de asemenea la flaut, la pian. Personalitatea sa, muzica sa exercită o puternică influență asupra publicului.

Importanți compozitori francezi, Camille Saint-Saëns, Gabriel Fauré, Vincent D'Indy, i-au apreciat în mod călduros creativitatea, talentul. In anul 1906, în urma unui concert susținut la Paris, Claude Debussy însuşi, a exclamat: „Eşti minunat, părinte Komitas! Mă înclin în fața geniului tău!"

O vreme a pendulat între Echmiadzin, centrul spiritual al poporului său, pe de-o parte, şi, pe de alta, Constantinopol, cu ale sale oportunități pe care i le-ar fi putut oferi această mare metropolă. Este perioada în care a acordat o atenție deosebită creației; a compus o mare şi impresionantă liturghie – o capodoperă a genului, denumită „Patarag" – destinată corului bărbătesc. În domeniul muzicologiei, la Paris, sub auspiciile Societății Internaționale de Muzicologie, prezintă două importante lucrări, anume „Muzica Tradițională folclorică Armeană" şi „Notația veche, tradițională, şi cea nouă în creația muzicală spirituală a Bisericii Armene". Aceasta din urmă a provocat un imens interes în rândurile cercetătorilor care au solicitat lămuriri exprese privind tempoul, valoarea accentelor, locul acestora, aspecte ale ritmului specific.

În timpul primului război mondial, guvernul „Junilor Turci" a inițiat o monstruoasă acțiune privind exterminarea populației armene; acțiune căreia îi cade victimă Komitas însuşi. În anul 1915, alături de un important grup de intelectuali, de artişti, scriitori, oameni de ştiință, avocați armeni, Komitas este arestat. Este deportat în podişul Anatoliei şi supus unei detenții cu totul severe. În urma unor intervenții importante, de nivel cu totul înalt, este transferat înapoi la Constantinopol, într-o recluziune totală. Suferă o depresie gravă ale cărei urmări îl marchează pentru tot restul vieții. Drept urmare a unor susținute demersuri, Komitas este transferat la Paris, într-un spital de boli psihiatrice unde rămâne până la sfârşitul zilelor sale, două decenii mai târziu.

În anul 1936, rămăşițele sale pământeşti sunt transferate la Erevan şi se odihnesc în Panteonul marilor personalități ale țării sale. Nu mai puțin tragică a fost situația moştenirii sale, anume creația, manuscrisele de muzicologie. O bună parte au fost distruse sau pierdute în perioada detențiilor sale. Cântecele sale, unele asimilate creației colective, reflectă întreaga încărcătură spirituală a poporului său. Nu pot să nu aduc aici, în încheiere, cuvântul primului-stătător al biserici armene, Vazken I, el însuşi originar din România: „Komitas este începutul fără de sfârşit. Trăieşte prin poporul armean şi acesta prin el, prin muzica sa. Astăzi şi întotdeauna."

Dumitru AVAKIAN

https://adevarul.ro/cultura/arte/

Tenorul Garbis Zobian

A fost un unicat!...

În istoria tuturor vocilor de tenor din România, Garbis Zobian a avut un loc aparte. Despre el, comentatorii timpului vorbeau ca despre: „un glas cu pasiune", „un tenor care paraliza publicul", „un supraom al scenei", „un timbru dens, cutremurător", „un vulcan negru, în plină erupție", „un Caruso al românilor"!...

Dacă ar fi să colind lumea, i-aş alege ca solişti pe: Zenaida Pally, Garbis Zobian şi Nicolae Herlea. Succesul meu, ca dirijor, ar fi asigurat. (Egizzio Massini)

Un personaj plin de temperament, uneori cam brutal, dar un partener cu care te simțeai bine. (Arta Florescu)

El şi Nicu Apostolescu, au fost singurii tenori pur dramatici pe care i-a avut România. (Cornel Stavru)

Era mondial, transmitea o emoție cutremurătoare, un uragan al scenei, cu nişte ochi în care vedeai strălucirea geniului, dar, în viață, un om temperat, blând şi zâmbitor. (Ioana Nicola-Ştirbei)

O voce care domina spațiul acustic în totalitatea coordonatelor sale, o voce capabilă să acopere şi roluri de bariton sau bas, cu un atac energic, foarte bine integrat în contextul dramatic. (Elena Cernei)

Garbis Zobian s-a născut la 24 mai 1915, la Kastemuni (Turcia) şi a murit la 20 septembrie 2002, la New York (SUA).

Mama, Araxi era o femeie cultă, cu o bună educație umanistă, iar tatăl, Aram, un cunoscut angrosist de materiale textile. Genocidul armenilor din Turcia determină familia să se refugieze mai întâi la Galați, după care, la Piatra Neamț. Şcoala primară şi primele clase de liceu le urmează în acest frumos oraş, dar, falimentul negustorimii (provenit din stabilizarea monedei naționale), îi obligă să se mute pentru puțină vreme la Chişinău, stabilindu-se în cele din urmă, tot la Galați, unde tatăl său deschide un atelier de tricotaje. Tânărul Garbis devine „băiat de prăvălie” şi, în această calitate, ajunge la Bucureşti.

„Microbul” cântatului îi cuprinsese sufletul din adolescență, atât din discurile ascultate la patefon, cât, mai ales, din impresia răscolitoare pe care i-o făcuse Joseph Schmidt, într-un concert susținut la Galați. Aşadar, trece pasager pe la cursurile lui Alberto della Pergola (în capitală) şi revine în oraşul dunărean. Împlinise deja 28 de ani, când, este ascultat de Egizzio Massini, în aria din opera *Paiațe* de Leoncavallo. Trebuie neapărat să vină la Bucureşti!, hotărăşte exigentul dirijor. Prin intermediul Virginiei Zeani este ascultat de Lidia Lipkowska şi, în anul 1946, debutează într-un concert, la Ateneu. Avea deja 31 de ani când îşi găseşte adevăratul profesor, pe Quarto Santarelli, cu care studiază timp de doi ani. Prin bunăvoința soților Costescu-Duca (patronii Conservatorului Astra), obține o diplomă de absolvență a acestei instituții, acreditată de Ministerul Culturii.

În sfârşit, era gata de... atac!

La invitația Acăi de Barbu, directoarea Operei din Timişoara, debutează cu mare succes în opera *Paiațe*, după care, atrage atenția bucureştenilor, în acelaşi rol, într-un matineu în ziua de 3 ianuarie 1950, alături de: Tea Rămurescu, Petre Ştefănescu-Goangă, Alexandru Vârgolici şi Valentin Teodorian, sub bagheta lui Jean Bobescu. Timp de trei ani cântă numai Canio. Deabia în anii 1951 şi 1952, adaugă *Tosca* şi *Cavalleria rusticana*.

Garbis Zobian a avut o carieră fulminantă (formată numai din nouă roluri: Canio, Mario Cavaradossi, Turridu, Gherman, Radames, Otello, Manrico, Don Jose şi Samson – cântat doar la Cluj), începută la aproape 35 de ani, afirmată plenar la 45 şi sfârşită abrupt, prin cererea de pensionare, la vârsta de 50 de ani.

La 29 septembrie părăseşte țara îndreptându-se spre Beirut (Liban), după care, se stabileşte definitiv la New York, unde avea mai multe rude.

Revine în Romania în anul 1972, când publicul îl mai poate apluda în: *Paiațe*, *Carmen*, *Trubadurul*, *Aida* şi *Samson şi Dalila*.

Ultima sa prezență bucureşteană este consemnată ca spectator, în sala în care electrizase publicul, la un concert cu stele ale scenei de operă, la care, numele său nici nu a fost amintit. O dezamăgire care continua şirul nenumăratelor discriminări simțite de el, ca armean, din partea unor colegi, dar şi din partea forurilor tutelare, care, îi refuzaseră continuu, mărirea lefii (1300 de lei) şi atribuirea unei locuințe mai bune, în locul cămăruțelor igrasioase, fără canalizare şi încălzire, din strada Olteni, nr. 35.

Din păcate, vocea lui Garbis Zobian nu a rămas decât pe puține discuri româneşti (editate de Electrecord, în colaborare cu Supraphon). Doar opera *Paiațe* din 1957, cu: Arta Florescu, Petre Ştefănescu-Goangă, Dan Iordăchescu, Ion Stoian, dirijor Iosif Conta şi nişte secvențe din *Aida* cu Zenaida Pally şi Nicolae Teofănescu. În schimb, casa de discuri Supraphon din Praga a imortalizat acest fenomen vocal în arii celebre din: *Aida*, *Paiațe*, *Ebreea*, *Carmen*, *Otello* şi *Andrea Chenier*. O edificatoare demonstrație de ceea ce a însemnat consistența unui glas cu adevărat viril, ideal pentru verismul muzical, cu nuanțe baritonale, cu o dicție muşcătoare şi acute ca nişte spade de oțel, cu accente pătimaşe, dar şi cu fraze largi, melancolice, revărsate într-o expresivitate tulburător de romantică, de mare finețe.

Tenorul Garbis Zobian a fost mult apreciat şi peste hotare, în numeroasele sale turnee (singur sau cu alți colegi) la: Moscova, Kiev, Sankt Petersburg, Tbilisi, Erevan, Praga, Budapesta, Sofia. Era aşteptat, iubit, admirat, aplaudat, răsfățat, rechemat. Peste tot era considerat un fenomen, o voce rară, un unicat.

Din cartea „Garbis Zobian, un glas pentru eternitate”, apărută la Editura Ararat, în anul 1998 (redactată şi completată de ziarista Anca Florea), aş alege doar câteva răspunsuri dintr-un interviu imaginar, care nu are însă această înşiruire:

- Ce ați fi dorit să mai cântați înafara celor nouă titluri abordate?

- La început, în anii tinereții, cred că mi-ar fi plăcut Ducele de Mantua din *Rigoletto*, apoi rolurile din: *Don Carlo*, *Andrea Chenier*, *Tannhauser*, *Forța destinului* şi *Ebreea*.

- Rolul preferat?

- Otello. M-am simțit însă motivat dramatic şi în *Paiațe*. Copleşitor va rămâne însă Gherman din *Dama de pică*, după cum, cred că am intrat bine în pielea personajului în *Trubadurul*, *Carmen* sau *Aida*.

- Unii afirmă că în ariile din *Otello* ați fost influențat de Caruso sau de Mario del Monaco...

- Ariile imitate afectează unitatea în interpretarea rolului şi, în ceea ce mă priveşte, nimeni nu mi-a atribuit acest păcat.

- Ați avut prieteni printre colegi?

- Dată fiind originea mea armeană, am evitat prietenia intimă cu colegii de operă. Pentru că paza bună trece primejdia rea, am avut grijă să am gura... mică. Am încercat însă să fiu un bun coleg, să respect pe fiecare, să ajut pe cei tineri, la început de drum. Fiecare artist, pe scândura scenei face un act de dragoste spirituală, izvorâtă din momentele de mulțumire sufletească ale creației, care îi dau bucuria împlinirii.

Luminița CONSTANTINESCU

Camil Marinescu
(29 sept. 1964 - 27 iul. 2020)

Mă uit la cifre şi sunt seci. Iar viaţa lui, a colegului meu din Liceul de Muzică „George Enescu”, se află strict în liniuţa dintre ele.

O viaţă fabuloasă, plină de tumult, trăită cu patimă şi cu poftă. Fie că dirija, vorbea, turna ciment, forja, tăia copacii din curtea mamei, alinta pisicile, făcea scufundări sau paraşutism...

Iubirile lui imense: Dumnezeu, Mama, Muzica, Pisicile.

În zecile de conversaţii avute (unele înregistrate pentru Radio România Cultural şi Radio România Muzical) am parcurs Pământul în lung şi în lat, pe toate meridianele istoriei, geografiei, culturii. Camil era unul dintre cei mai inteligenţi artişti pe care i-am întâlnit vreodată, cu acel ADN *rarissim* al enciclopedistului. *Renaissance man* – însă un Om cu harul de a împărtăşi ceea ce vede, înţelege şi cunoaşte. Vocea lui, uşor răguşită, a depănat sâmbete întregi în AGORA subiecte din lumea muzicii, arheologiei sau istoriei culturii... Împreună cu colegele mele (ilustratori muzicali) îi ascultam săptămânal înregistrările trimise de pe cealaltă parte a lumii, cu o bucurie veşnic nouă căci Camil era (oribil, oribil acest trecut...) tipul de artist care împărtăşea darul primit de la Dumnezeu.

Orice îl înconjura merita cercetat. „Sunt curios ca un pisoi” – aşa se caracteriza adesea şi putea merge pe firul analizei până în pânzele albe.

Un om greu de suportat prin meticulozitatea obsesivă în căutarea perfecţiunii. La pupitrul unei orchestre repeta până la epuizare. La microfonul Radioului public vorbea fără să obosească, aparent.

Un concert nu era o căsuţă bifată, ci o săptămână de muncă îndârjită, niciodată uşoară. Mozart (compozitorul lui favorit) trebuia să sune ca Mozart, Bruckner ca Bruckner, iar Debussy ca Debussy. Cu tot efortul necesar.

Gestica lui dirijorală era de sorginte (să o numim) clasică: limpede, determinată, intransigentă, extraordinar de sugestivă. Imaginea partiturii îi era clar memorată, iar expresia sa nu lăsa loc îndoielii sau variaţiei. Ca el şi numai ca el trebuia să cânte orchestra. Iar rezultatul ridica sala în picioare minute bune. Mai totdeauna se răsucea pe călcâie şi făcea o dedicaţie: muzicienilor din orchestră, unui anume artist sau publicului. Era replica lui de final ce lăsa un parfum anume în urma muzicii...

Demult l-am întrebat: *Când ţi-ar plăcea să trăieşti? În ce epocă?*

Mi-a răspuns zâmbind: În viitor!

Firesc deoarece trecutul îl studiase, prezentul îl trăia efervescent, iar viitorul merita cunoscut. Avea permis de căpitan de vas, reînnoit periodic. Avea permis pentru paraşutism şi scufundări. A scormonit adâncurile oceanelor, a condus iahturi şi a sărit cu paraşuta. Cele mai noi maşini şi motociclete i-au trecut prin mâini. Mai multe exemplare se aflau în garajele lui. Cu acele „rachete” alerga pe circuite de viteză sau pe şosele. Nu mai ţinea numărul accidentelor (cu motocicleta sau maşina). După un astfel de accident teribil pe Şoseaua Kiseleff a trebuit să dirijeze în Festivalul Enescu; publicul a crezut, poate, că din infatuare nu se întoarce la aplauze, însă era desfigurat din impactul recent.

„Cred ca provocarea cea mai frumoasă este să iei o orchestră normală (indiferent care fiind nivelul ei sau zona geografică din care vine) şi să reuşeşti să o transformi sub mâinile, sub vocea şi sub respiraţia ta.

Cred că idealul este să iei o orchestră rusească şi să cânte Debussy precum Debussy. Să iei o orchestră americană care să nu cânte doar curat şi să cânte Enescu ca nişte români. Sau să iei o orchestră japoneză şi să reuşeşti să faci să sune ca un Bruckner născut în Austria.

Cred că idealul este ce facem noi cu acei oameni.”

Nu am apucat, din păcate, să văd vreo partitură scrisă de el. Da, era şi compozitor, iar unul dintre opusurile sale a fost interpretat de cvartetul din care face parte Ciprian Marinescu, fratele lui.

Desena, sculpta şi modela lutul. Un capitel din marmură poza drept măsuţă *ad hoc* acasă la mama, în sufragerie... În garaj avea un cuptor de topit metale, printre multe, multe altele...

Glumeam de multe ori la telefon spunându-i că Îngerul lui protector are viaţă grea şi aripile cam ciufulite, alergat şi ocupat să îl ţină în viaţă după accidente, operaţii, căzături de pe acoperiş sau vreun burghiu intrat în palmă...

Avea foarte mulţi prieteni; printre ei şi un grup „Alpha” de oameni de ştiinţă de prim rang. Cu ei a intrat şi prin junglele Americii de Sud, pe acele „tepui” unde natura pare să fi creat nişe în timp, conservând plante şi vietăţi din ere pierdute în timp. „Cea mai frumoasă zi a fost când am intrat în junglă. A doua cea mai frumoasă zi a fost când am ieşit din ea ...”. Pasionat de fotografie şi filmat, a colaborat cu echipe de la BBC. Cu filmări şi cu muzici înregistrate special pentru Sir David Attenborough, cu care a stabilit tempourile...

Aproape fără întrerupere am conversat în ultimii 15 ani însă ne ştiam de peste 40, de copii, când amândoi luam acelaşi tramvai 20 spre casă, plecând de la Liceul „George Enescu”.

Nu vorbeam deloc (atunci) căci Camil era mai mic cu trei ani decât mine şi cine s-ar fi uitat la un puşti

firav!?! Peste ani, băieţelul timid a devenit muzicianul apreciat mai mult peste hotare decât în ţară. Rigurozitatea şi meticulozitatea obsedantă nu s-au dovedit incomode pentru orchestrele nipone şi nici pentru posturile universitare. Profesor la Tokyo şi Osaka, conducea o linie de doctoranţi. De multe ori studenţii îl urmau prin lume, chiar şi în România. Dirija peste tot şi tocmai această alergătură pe toate continentele (cu diferenţe uriaşe de fus orar şi temperaturi) i-a deteriorat sănătatea: infarct, semipareze... Se lupta cu mai multe boli crâncene de ani buni. Cu înverşunare a trecut peste ele şi a dirijat mai departe, iubind viaţa sub toate aspectele ei. Pisicile mai ales. Curtea mamei, la marginea de nord a Bucureştiului, era sanctuar pentru zeci de mustăcioase. Micky Mâţ, Momâţ şi alte nume de alint îşi aflau protecţia sub sălciile uriaşe. Pentru ele, lăsa aeroterma în pod, iarna, şi saci cu mâncare. În casă, printre rafturile bibliotecii cu înregistrări de excepţie sau teancurile de cărţi şi partituri, găseai cutii simandicoase de pateuri sau bobiţe. Nimic nu era prea scump, totul pentru ele...

Sunt atâţia care îl cunosc şi îl admiră. Sau nu. A avut un munte de calităţi şi tot atâtea defecte. Dumnezeu ştie cum să echilibreze totul şi mintea lui sclipitoare nu era uşor de răbdat. Peste toate, însă, Camil era omul care, numai povestindu-ţi ceea ce văzuse, te făcea să te simţi mai deştept. Avea acea inteligenţă contagioasă vehiculată fermecător sau cinic, în funcţie de interlocutor.

Colegul meu de atâtea zeci de ani nu mai este...

S-a întors acasă, ca un somon la izvorul unde s-a născut. Ce nu au reuşit bolile incurabile a răzbit un virus luat la o analiză în Spitalul nr. 9, de la un doctor cardiolog asimptomatic, care nu purta corect masca, pe nas. La un alt spital, Victor Babeş, a fost tratat cu tot ce se putea mai bine, iar el le-a mulţumit public îngerilor veghetori de acolo. În trei săptămâni, sănătatea i s-a deteriorat accelerat: „Mă transformă în gelatină.. Îţi topeşte creierii…Te sfâşie…Coşmar…” îmi scria cu greu.

Şi ultimele cuvinte primite de la el: “Tot mai rău… Oroare…”

Îngerul a ostenit.

Sorina GOIA

Claudia Daniela Nacu

Când a fost primită în UCMR, în 1986, avea doar 24 de ani! Absolvise clasa de Compoziţie a maestrului Anatol Vieru la Conservator, având-i profesori între alţii pe Victor Giuleanu (teorie-solfegii), Ştefan Niculescu (forme muzicale), Dinu Ciocan (contrapunct). Lucrarea de diplomă a constat într-un... musical, “Alice în ţara minunilor” (pe care l-a montat ulterior în Olanda), la care semna muzica, orchestraţia, scenariul şi regia! Claudia Nacu s-a născut în 1962 la Hunedoara şi a început studiul pianului la 4 ani. În 1980 termină liceul “G. Enescu”, răstimp în care ia lecţii particulare de armonie şi

contrapunct cu Maya Badian, Corneliu Cezar, Dan Buciu. La 10 ani semna, muzică şi scenariu, musical-ul "Frumoasa din pădurea adormită", care s-a jucat cu succes în sala liceului. Compune muzică corală, lieduri pentru mezzosoprană şi pian, suite orchestrale! Debutul în muzica uşoară a avut loc în 1981, la concursul TV "Şlagăre în devenire", cu compoziția "Pentru primele flori", interpretată vocal şi la pian alături de orchestra dirijată de Sile Dinicu. Ia lecții particulare de canto cu Florica Orăscu. O perioadă fructuoasă de 3 ani este cea în care a făcut parte din Trio Expres (la invitația lui Carmen Mureşan a adus-o şi pe colega de Conservator Aida Pânzaru, actualmente Aida Pentzer-Brown, stabilită la New York), pentru care compune "Tu şi eu" (disc Electrecord) şi "Te voi aştepta" (mențiune la "Melodii '84"). După retragerea Aidei a sosit Gina Cotae, absolventă de Conservator la Iaşi; împreună cu ea şi cu Bogdan Ilimescu, Claudia Nacu înființează grupul Start, cu care în 1986 obține premiul 3 la Concursul cântecului pentru tineret, cu "Pentru anii noştri tineri, pace vrem", precum şi premiul UTC la "Bucureşti '86", cu "Bucureşti, cetatea tinereții". Un timp cântă la Teatrul de revistă "C. Tănase" şi în paralel este docent de canto şi corepetitoare la Şcoala populară de artă. Orchestrează şi susține partitura de claviaturi la toate piesele sale, participă la competiții importante, face turnee, este nelipsită de la radio şi TV, face parte din jurii. La Festivalul internațional "Bucureşti '92" este finalistă cu un reggae, "Bătrânul ceas", în interpretare bilingvă, Ovidiu Baciu (imprimare apoi la radio cu Mihai Balaban), respectiv Macky Zuckermany din Trinidad-Tobago. A compus pentru Mihaela Runceanu ("Toamnă, ce să-ți spun, toamnă…", "Un destin nepieritor"), Marina Scupra, Natalia Guberna, Dorin Anastasiu, Mirela Voiculescu, Ioan Luchian Mihalea (piesa în duet "Şi marea va cânta"), Mihai Balaban, Ovidiu Baciu, 3T, Elvira Cârje, Elena Drăgan, Cvintetul vocal "Luchian" şi "Start" ("Cântecul meu de pace"), pentru ca la începutul anilor '90 să fie nevoită, datorită plecării din țară, să renunțe la proiectele pregătite pentru Margareta Pâslaru şi Dida Drăgan. Spicuim din creația sa de muzică uşoară: "O nouă zi", "Un cântec, un gând, o viață", "Să trăim în dragoste şi pace", "Sfera de lumină", "Un cântec pentru tine", "Mi se pare corect", "Start", "Dansul", "Unde eşti?", "Copii în paradis", "Noapte de Crăciun", "Pasăre şi stea" (duet cu Dorin Anastasiu, unul din interpreții ei preferați). A luat parte la toate festivalurile importante: Mamaia, Melodii, Concursul de muzică de dans, Bucureşti '92, Concursul cântecului politic pentru tineret, Crizantema de aur, lansând în cadrul acestora alte com-poziții proprii, între care "Tinerețea mea", "Să-nvingă dragostea", "Oraşul studenției mele", "Salutăm un an mai bun", "Pentru primele flori", "Cuvântul om", "În toamna plină", "Din depărtări". În 1993 se stabileşte în Olanda, unde îşi continuă activitatea artistică. În 1995 traduce în engleză "Copii în paradis" (Children of Today), care apare pe albumul "Love is the only way", editat de EMI Nederland. A cântat în țările scan-dinave şi mai toate cele europene, în Dubai, Curaçao, Malaezia, Cuba, SUA. Timp de 7 ani a fost profesoară de muzică la liceul antropozofic "Geert Groote" şi tot 7 ani a dirijat corul mixt "Fiejesta", ambele în Amsterdam. Apoi a fost pianistă, cântăreață şi musical coach la restaurantele Pasta e Basta din Rotterdam şi Amsterdam, într-un concept unic, "Wein, Weib und Gezang". A avut frecvente apariții la posturile TV din Olanda (RTL 4, RT Oost), acompaniind la pian solişti de operă şi de muzică uşoară. În Olanda a compus câteva piese foarte apreciate, înregistrate la Buma Stemra, echivalentul UCMR-ADA: "In a dream", "Bittersweet", "De wereld voor me zien", "Not just now".

Trio Expres

Anul trecut am revăzut-o la magazinul "Muzica" la o lansare a casei de discuri Eurostar, unde l-a însoțit pe bunul prieten şi colaborator Dorin Anastasiu, prilej de a rememora atâtea turnee şi concerte efectuate împreună, precum şi examenul susținut în 1990 pentru postul de redactor la "Actualitatea Muzicală". Corespondentul nostru Mircea Nicolau vorbise cu ea pe 15 iulie şi totul părea în regulă. Tot ce am putut afla a fost că în primele zile ale lui august a avut un accident, a intrat în comă la spital şi că a doua zi s-a prăpădit... Fie-i țărâna uşoară acolo, departe de casă!

U. OCTAVIAN

GIURASSIC JAZZ – GĂRÂNA 2020 (I)

În intervalul temporal atât de nefast pentru *show biz*, de rău augur nu doar pentru ***HoReCa***, dar şi pentru ***TeMuSpo*** (acronimul meu pentru Teatru – Muzică – Sport), spectacolele de tot felul au dispărut în mare parte, dezirata ***apropiere dintre artişti şi public*** fiind înlocuită cu aiuritoarea, non-umana ***distanţare socială***!

Iată însă că există eroi care nu s-au lăsat copleşiţi de atacul invizibililor nano-inamici şi au aflat - ori au născocit – căi ocolitoare prin intermediul cărora ţelul lor, finalitatea intenţiilor, să se împlinească. În timp ce în arealul jazzului autohton multe manifestări de cert interes, fie festivaluri, concerte ori recitaluri în cluburi au fost în chip regretabil anulate, ne-am bucurat să constatăm că altele au suferit doar amânări, că ele ***au avut***, ***au*** şi ***vor avea loc***. Este şi situaţia celui mai amplu, mai spectaculos, mai pitoresc ***Festival Internaţional*** al nostru, cel de la ***Gărâna***, ajuns în anul 2020 la ediţia a XXIV-a, sălăşluit ca şi anterior în atât de spaţioasa ***Poiană a Lupului*** pe muntele Semenic, în ambientul intens ozonat al altitudinii de o mie de metri – altfel spus, ***jazz la înălţime***, la propriu, cât şi la figurat. Nicicând acceptant al ipostazei de înfrângere, organizatorul şi managerul sărbătorii festivaliere purtând indicele dublei duzini, **Marius Giura** a întrezărit soluţii (aşadar, cu efort şi cu inteligenţă, ***se poate!***) spre a oferi un act artistic viabil, de ţinută, concomitent respectând acele împovărătoare restricţii obligate de autorităţi. S-au născut astfel, patru seri spectaculare realmente reuşite (6-7-8-9 august) în derularea cărora douăsprezece prezenţe scenice – de la solo şi duo la sextet – s-au revelat în faţa celor doar cinci sute (!!!) de melofani acceptaţi în încăpătorul spaţiu disponibil, aşezaţi precum popicele, distanţaţi la doi metri, pe butucii orizontali cu menire de fotolii de orchestră. Am aplaudat patruzecişipatru de muzicieni din zece ţări cuprinse exclusiv în fruntariile continentului european, aceasta din cauza traficului aerian redus şi asprelor ordonanţe generate de pandemie. Cei mai mulţi instrumentişti au aparţinut jazzului românesc, caracteristic generaţiilor tinere şi medii. Au fost invitate patru grupuri autohtone ce au deschis prin recitalurile lor fiecare dintre cele patru seri gărânene.

Balkanamera Jazz Q
Foto: Dragoslav Nedici

„**Balkanamera Jazz Q**" din Constanţa, grup iniţiat în anul 2010 de regretatul percuţionist **Corneliu Stroe**, cultivă cu notabile rezultate un mixtum compositum de ***muzică balcanică***, de ***jazz american*** şi ***influenţe latino***, afirmându-se în vremea din urmă în apariţii live, ca şi în studiouri de înregistrări discografice (de amintit CD-urile „Satchmo Revival", „Mioritic Stuff") sub conducerea noului lider **Liviu Mărculescu**, instrumentist la trombon, la bucium, la basflugelhorn, compozitor, aranjor. El, în parteneriat cu **Elena Gatcin** - vocal şi pian, **Giani Amarandei** - contrabas, **Eugen Toboş** - ghitară, **Constantin Stavrat** - baterie, au probat măsura reală a înzestrării lor pentru jazz, dovedind tehnică virtuoză, creativitate, dăruire, bun gust. Prezenţi pentru întâia oară la Gărâna, cei cinci muzicieni s-au întrecut pe sine în susţinerea cu patos a unui program ce a inclus câteva teme standard şi inspirate compoziţii originale ale membrilor formaţiei: *„LENA'S TUNE"*, *„MIORITIC STUFF"*, *„PRETTY CLOSE"*, *„RAINY DAY IN ISTAMBUL"*.

Familia Emi Drăgoi
Foto: Dragoslav Nedici

Cu adevărat impresionantă prestaţia artistică de acută implicare afectivă a sextetului condus de velocele acordeonist ploieştean **Emy Drăgoi**, apreciat în ţară şi străinătate pentru înfăptuirile unei cariere ce numără aproape trei decenii. Privitor la ***line up-ul*** grupului, cu excepţia secţiei ritmice de relevabilă clasă – alcătuită din basistul **Adrian Flautistu** şi bateristul **Lucian Maxim** – precum şi a eminentului ghitarist **Alex Man**, putem vorbi despre ***familia*** **Emy Drăgoi**, întrucât au urcat pe scenă talentatele sale fiice, adolescentele violoniste **Bianca** şi **Alessya Drăgoi**, încă în şcolarizare pentru muzica clasică, dar deopotrivă bune improvizatoare de jazz! Plasticitate melodică, pulsaţie dinamică vitală, culoare şi atractivitate – iată atribute distinctive ale ***stilului manouche***, pe care le-am regăsit întruchipate cu măiestrie în setlistul recitalului propus de acordeonistul dornic să întemeieze grupul ***„Jazz Hot Club de Roumanie"*** după modelul ***Quintetului „Jazz Hot Club de France"*** inventat prin anii '30 ai veacului trecut de către legendarii **Django Reinhardt** şi **Stéphane Grappelli**. Pe lângă cinci compoziţii purtând autograful lui **Django Reinhardt** şi câteva melodii standard semnate de **Astor Piazzolla**, de **Richard Rodgers**, **Didier Lockwood**, **Ben Bernie**, am apeciat şi două creaţii ale lui **Emy Drăgoi** – *„VALS – TE AŞTEPT"*, *„BLUES FOR MARIA"* precum şi o exuberantă parafrază după tema tradiţională *„CIULEANDRA"*. (*Va urma*)

Florian LUNGU

MIKE GODOROJA, între (blue)spirit şi pandemie

A împlinit 55 de ani (s-a născut pe 5 ianuarie, în aceeaşi zi cu Florian Lungu, dar la douăzeci de ani distanţă) şi şi-a dorit ca 2020 să fie unul de forţă, plin de concerte şi cu lansări pe măsură… Din păcate, pandemia a făcut ca lucrurile să stea altfel.

Absolvent al Liceului de Matematică – Fizică nr. 3 şi apoi al Politehnicii bucureştene, Mihai Godoroja s-a simţit atras de muzică şi iremediabil de jazz, rock şi blues. În primul an de facultate a cântat împreună cu fratele său Gabriel (chitară) în trupa ADN, iar un an mai târziu fraţii Godoroja au început să cânte în formaţia "Izolier Band"; în anul 1986, Mike Godoroja devenea membrul trupei "Phoebus". A studiat clarinetul, iar în studenţie, la Clubul de Jazz din Capitală a învăţat despre istoria jazzului, la clasa Mihai Berindei. Tot în facultate a fondat clubul de jazz "Richard Oschanitzky", ajutat fiind de George Marcu, Liviu Zamora şi Florian Lungu şi tot în acea perioadă a început cursurile de saxofon tenor cu reputatul Dan Mândrilă.

La începutul anilor '90 a plecat la Paris şi s-a înscris la Facultatea de Televiziune, a făcut studii particulare de canto şi chitară, iar în anul 2002, un stagiu de specializare producţie muzicală la Casa de Discuri "CeSoul Music" din SUA şi Canada. În anul 1997 şi-a fondat propria trupă, "Mike&Blues Spirit". Componenţa s-a schimbat în anul 2000, când trupa s-a numit "Blue Spirit" şi din care, timp de patru ani, alături de Mike Godoroja au făcut parte Eugen Mihăescu, Adi Manolovici, Silviu Aioniţă (ghitară), Cătălin Răsvan, Valentin Badea (bas), Vali Vătuiu, Ovidiu Condrea (tobe) şi Florentin Milcof (claviaturi).

În următorii ani, în formaţia redevenită "Mike Godoroja&Blue Spirit" au evoluat alţi muzicieni valoroşi: Marcian Petrescu, Cătălin Rădulescu (muzicuţă), Florin Giuglea, Roxana Stroe, Marian Aciobanitei, Dan Stoica, Alex Vişan, Alin Păun (ghitară), Tahamata M. Ionescu, Vali Vătuiu, Marius Vintilă (tobe), Călin Grigoriu (chitară electrică), Valentin Badea, Adi Chepa, Sabin Păun, Alex Davidescu, Robert Ardeleanu (bas), Mihai Alexandru Tacoi, Dorian Pârvu, Florentin Milcof (clape), Tibi Duţu (ghitară bas, contrabas, voce). Cu o aşa pleiadă de muzicieni, au apărut şi albumele: primul, "Susie Q", a fost lansat în 1998 la "Electrecord". I-au urmat "Cei mai frumoşi ani" (Zone Records, 1999), "Spiritissme" (Vela Music, 2002) şi "Capra Vecinului" (Nova Music, 2006), dar şi prezenţe pe albumele "Romanian Tribute to Hendrix" (apariţie cu piesa "Prins în traffic") şi IRIS "Cei ce vor fi", cu piesa "Blues pentru tine" (2007). Cu zece ani în urmă trupa lansa "Balkanic Zeppelin" (Blue Label) (ediţie limitată), iar în 2012, extended-albumul "Hippie cu diamante", un DVD Digi Pack cu "stihuri de blues şi cântece psihedelice".

Mike Godoroja şi Blue Spirit

Anul 2020 va însemna pentru Mike Godoroja lansarea albumului "Născut în România", după ce în 2018 a lansat cartea de poeme "10x10 Născut în România". Tot poeme, dar şi două piese – "Blues bizar de Bucuresti" şi "Blues-ul Casei Poporului" – au fost incluse în cartea album muzical "Aer de Bucureşti" lansată de Mike Gorodoja în 2015. Aceste proiecte editoriale sunt rodul colaborării cu actriţa Ioana Crăciunescu, Florin Iaru şi artistul vizual Mihai Zgondoiu.

Artistul este şi compozitor, semnând piese pe care le-a încredinţat Laurei Stoica şi Feliciei Filip, fără a uita de toate albumele ce poartă marca "Mike Godoroja&Blue Spirit". Este şi un binecunoscut realizator şi prezentator TVR, unde timp de aproape 15 ani a fost protagonistul emisiunilor "Jazz Alive" cu Florian Lungu (1990-1998), "Rock Panorama" cu Florian Pittiş (1991-1993), "Ei şi …" cu Andrei Partoş (1993-1994), "Fragil" (1995-1998) sau emisiunea de blues şi jazz "Unora le place" cu Florian Lungu (2009-2014). A colaborat şi la Radiodifuziunea Română ("Jazz Club" cu Florian Lungu), Uniplus Radio ("Casa Sunetelor" cu Vali Andronescu), Radio Contact ("Cei mai frumoşi ani"), RFI şi Radio Sport Total FM ("Rock'n'blues"). Mike Godoroja a fost producătorul unor spectacole, proiecte muzicale şi festivaluri importante precum "Jazz Alive Summit" cu Chick Corea, "Jazz&Blues

Summer Nights" cu Alvin Lee, Larry Coryell şi Jack Bruce Band (1993), David Palmer la Bucureşti (1994), "Cerbul de Aur", ediţiile 1994-1997, proiectele IRIS ("Luna Plină", "20 ani", "Atheneum", "4 Motion", "Maxima"), seria de concerte "Arcub Live" cu A.G. Weinberger (din 1996 până în 2008), stagiunea de concerte blues jazz "Hard Rock Café Blue Monday", "Freedom Jazz" Festival de la Vama Veche sau "Panorama Blues" Festival, care are loc anual la Ghelari, în judeţul Hunedoara. Tot el are în palmaresul de producător muzical toate albumele "Mike Godoroja&Blue Spirit", dar şi "Never ending story" (Mircea Tiberian), "Electric Red Roosters" (Sorin Chifiriuc si Florin Ochescu), toate albumele IRIS de după 1996, "Filipissima" şi "Fata din vis" (Felicia Filip) şi nu în ultimul rând "Essential" (Marius Popp) şi "Johnny Răducanu Johnyalogy" (2015).

Nu întâmplător am trecut în revistă cariera neobositului Mike Godoroja, de la care am ţinut să aflăm cum a trăit, cum a creat şi ce a făcut în perioada pandemiei…

"A fi născut aici nu este o ruşine sau o mândrie mai mare decât a fi american, neamţ sau coreean… Aici sunt părinţii şi copiii mei, sunt îngropaţi bunicii şi mătuşile mele, sunt prietenii mei de suflet, sunt anii superbi de facultate, aici e spiritul lui Johnny Răducanu şi al lui Florian Pittiş, aici este publicul pe care îl iubesc şi îl cinstesc… Şi asta nu e puţin lucru, pentru mine înseamnă TOTUL!" - Mike Godoroja

Mike, spune-ne ce ai făcut, ai stat numai în casă?

Nu am stat niciodată doar în casă, locuiesc în afara oraşului Bucureşti, la Corbeanca. Pentru mine perioada de izolare nu a fost atât de dificilă. Partea dificilă a constat în faptul că nu am mai putut să îmi desfăşor activitatea mea ca înainte şi că distanţarea socială a însemnat îndepărtarea de public, de spectatorii noştri fideli.

Lucrezi acum la un album nou, "Născut în România"... De ce acest titlu şi ce aduce nou? Spune-mi, te rog, când doreşti să lansezi acest album?

Albumul a fost o întreprindere mult mai laborioasă decât mi-am închipuit, dar fascinantă. Acest titlu reflectă atitudinea şi dorinţa mea de a fi lansat acest album în primăvară. Acum, deja "Născut în România" are un sens perimat, deoarece pandemia sau mai bine zis tot ceea ce ne e dat să trăim datorită măsurilor luate pentru protecţia împotriva virusului a europenizat şi a universalizat lumea, ne-a legat pe toţi din toate colţurile globului prin aceeaşi grijă. Aş putea spune că titlul corect al acestui album nu ar trebui să fie "Născut în România", ci "Născut pe acest Pământ", pentru că aici problemele noastre sunt întotdeauna griji comune, colective, nu suntem singuri. O să revin cu picioarele pe pământ şi o să spun că "Născut in România" va fi lansat dacă lucrurile vor evolua aşa cum trebuie, în toamnă. Va fi sub formă de vinil, de Blue-Ray audio, de Blue – Ray video şi Streaming HD şi se va afla pe 46 platforme importante din lume.

Pe 15 ianuarie, de Ziua naşterii lui Mihai Eminescu şi Ziua Naţională a Culturii, a lansat piesa "Dor de Eminescu", ce face parte din albumul "Născut în România".

Am vizat mai ales legătura spirituală cu noile generaţii, care primesc literatura în general şi pe Eminescu în special prin ecranele digitale atât de grăbite ale internetului. Piesa beneficiază şi de un videoclip, filmările live din cadrul acestuia fiind realizate în timpul turneului "10×10–Născut în România" la Teatrul "Gong" din Sibiu, cu participarea binecunoscutului chitarist al trupei Krypton, Eugen Mihăescu.

La ce mai lucrezi în prezent?

Lucrez pe trei planuri pe care le-am gândit şi dezvoltat şi pe care sper să le îndeplinesc. Primul este un spectacol - "Diavolul şi Robert Johnson", pe care l-am imaginat împreună cu actorul Eugen Cristea şi pe care sperăm să îl putem juca pe una dintre scenele teatrelor bucureştene. Aş vrea ca acest spectacol, în care Eugen Cristea va recita poeme din creaţiile lui Walt Whitman şi Langston Hughes, să devină un album, aşa încât lucrez şi la un astfel de proiect.

Ce înseamnă muzica pentru tine?

Nu cred că muzica va dispărea, pentru că ea este o artă care lucrează cu elementele abstractului. Sunetele sunt categorii imateriale şi ca atare muzica te însoţeşte sub orice formă în existenţa ta pe acest pământ. Muzica este şi atunci când eşti singur şi când eşti împreună cu prietenii, şi când

eşti vesel şi când eşti trist... Muzica nu are voie să te izoleze – dar în acelaşi timp e un foarte bun companion pentru momente solitare. Muzica nu va fi una dintre artele care ar putea să fie pusă sub semnul întrebării dacă viitorul nostru va fi acela al unui efect pandemic.

În anul 2018, cu ocazia aniversării Centenarului Marii Uniri, Mike Godorja&Blue Spirit lansau oficial proiectul intitulat "NĂSCUT ÎN ROMÂNIA", cu spectacole care fac parte din turneul naţional 2018 cu acelaşi nume. Este un concept multimedia unic în România, cu muzică originală, un show complet, cu momente muzicale, teatrale şi efecte speciale, cu 48 de instrumente rare, 12 sintetizatoare, 11 instrumente cu corzi, 5 orgi, un set de 30 de unităţi de percuţie, 15.000W de lumini inteligente şi 60 de module de ecran LED full HD. Din componenţa trupei fac parte: Mike Godoroja (voce şi inspiraţie), Tibi Duţu (chitară-bass), Vali Vătuiu (percuţie), Dorian Pîrvu (pian) şi Alin Păun (chitară). "Este o schimbare spectaculară în care blues-ul, rock-ul, folk-ul, country-ul şi tradiţionalele motive româneşti fuzionează cu elemente teatrale şi de artă vizuală!" – spunea muzicianul.

Oana GEORGESCU

Pompilia, concerte în Germania

La începutul lunii august, Pompilia Stoian, stabilită după cum se ştie de multe decenii în Germania, a susținut două concerte în aer liber la Braunschweig (oraşul unde locuieşte) şi Wolfenbüttel. Fireşte (nemții nu se joacă!) respectând întocmai restricțiile impuse de noul coronavirus: nu mai mult de 50 de spectatori, cu distanță de cel puțin un metru şi jumătate între scaune, purtarea

obligatorie a măştii, dezinfecția mâinilor. Fiecare spectator şi-a adus de acasă băuturile consumate în timpul pauzei. Primul concert a fost organizat de un comitet al unei săli de sport, publicitatea făcându-se prin presă şi internet. Surpriza uriaşă i-a furnizat-o artistei un spectator român, Ionuț Ghinea, 49 de ani, venit special de la München. Acesta i-a mărturisit că a moştenit de la mama sa, care le asculta non-stop, dragostea pentru cântecele Pompiliei, devenind, absolut impresionant, admiratorul nr. 1: îi trimite mereu flori de ziua ei şi vine oriunde are un spectacol în Germania! Al doilea concert, cel de la Wolfenbüttel, s-a ținut într-o grădină elegantă, al cărei proprietar şi-a invitat 50 de prieteni şi vecini, respectând fireşte cu aceeaşi strictețe regulile sanitare. În ambele show-uri Pompilia Stoian a dovedit o vitalitate extraordinară (îi era tare dor de scenă!), interpretând "live" circa 30 de titluri celebre, acompaniată la claviaturi de Uschi Syring Dargies, cu care colaborează de mult timp, după ce ani la rând a cântat alături de pianistul Burghard Bauche, corepetitor la teatrul din Braunschweig. După cum se ştie, Pompilia Stoian a absolvit facultatea de limba engleză la Universitatea din Bucureşti (unde a fost colegă cu Roxana, soția compozitorului Jolt Kerestely), în anii '60 emigrând legal, prin căsătorie, în Germania. Vorbeşte fluent franceza sau spaniola, adăugați româna, italiana şi fireşte germana şi veți avea o imagine aproximativă a emoționantei călătorii muzicale puse sub semnul iubirii şi în care a străbătut, cu cântecul, România, Rusia, SUA, Mexic, Argentina, Spania, Italia, Franța şi Germania. Repertoriul a fost unul dominat de evergreens, piese retro nemuritoare, cele mai recente titluri fiind din anii '60 ai secolului trecut. Una din piesele de rezistență ale recitalurilor a fost "Ionel, Ionelule" de Claude Romano (George Sbârcea), marele şlagăr lansat în 1937 şi pe care interpreta îl include în toate recitalurile sale. Au fost de asemenea aplaudate cu căldură melodii de neuitat între care "As time goes by" (din filmul "Casablanca"), "Those were the days" (cântec rusesc devenit de circulație cu textul în limba engleză, între altele popularizat de britanica Mary Hopkin), "Love me tender", "Besame mucho", "Volver", "Azzurro", "Buona sera signorina", "Guarda che luna", "Non esiste l'amor", dar şi "The man I love" de Gershwin, "La mattinata" de Leoncavallo sau canțoneta "O sole mio". Un capitol aparte a fost rezervat şansonetei franceze, atât de iubite şi de publicul "quality" din Germania, cu refrene fără vârstă cum ar fi "Sous le ciel de Paris", "La vie en rose", "Hymne à l'amour", "Padam, padam", "L'accordeoniste", "Milord", "Mon Dieu", "Non, je ne regrette rien".

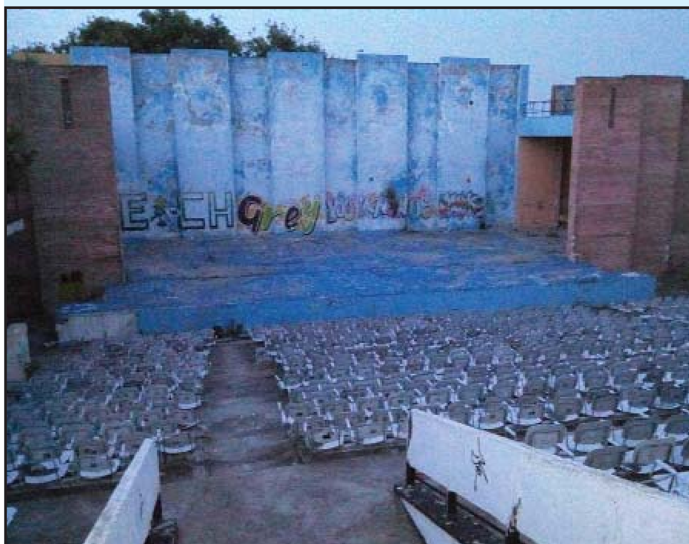
Ne bucură succesul acestor două concerte din Germania ale Pompiliei Stoian şi aşteptăm "replica" altor artişti români stabiliți peste hotare, pentru că imaginea țării noastre ține în bună măsură şi de aceşti autentici ambasadori culturali...

Dorin MANEA

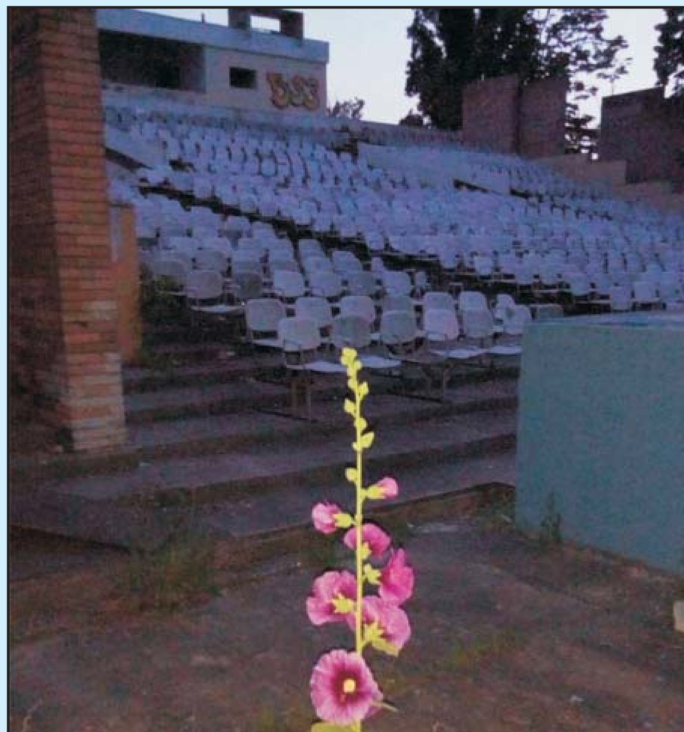
Lunga vară fierbinte...

În clipa când scriem aceste rânduri abia am păşit în luna iulie, sub semnul unor temperaturi caniculare. După luni de inactivitate totală pe tărâmul spectacolelor au venit, aşa cum am consemnat în paginile noastre, primele, timide, tentative, cu concerte online şi, apoi, cele trei spectacole din Capitală ale Deliei. Limita, deocamdată, este de 500 de spectatori, aşa cum s-au petrecut lucrurile şi la un festival rock la Iaşi. Iertat fie-ne, dar am avea a face unele sugestii, una fiind legată de formularea nefericită şi vădit discriminatorie "distanţare SOCIALĂ", când este vorba evident doar de una FIZICĂ, de câţiva metri, fiindcă virusul nu ţine nicidecum cont de clase sociale, minorităţi, bogaţi şi săraci... O a doua este legată de această cifră de 500 de

oameni, care ar trebui să nu fie fixă, ci stabilită în funcţie de dimensiunile spaţiului în aer liber ce găzduieşte evenimentul, pentru că una este să ai un concert pe un stadion, într-o piaţă mare, într-o grădină încăpătoare şi altceva pe o pajişte! De pildă, în Capitală există o singură (puteţi crede aşa ceva?) grădină în aer liber destinată în mod expres spectacolelor, cu toate dotările necesare - "Herăstrău", a Teatrului de revistă "Constantin Tănase". Cum aceasta are 2500 de locuri, ar însemna ca spectatorii să stea din 5 în 5? Deja Bucureştii sunt împânziţi cu afişe ce anunţă spectacole în această incintă, evident foarte solicitată în condiţiile accesului interzis în săli, pe lângă reprezentaţiile teatrului-gazdă fiind programate concerte de muzică uşoară cu diverşi artişti, piese de teatru, iar Paul Surugiu-Fuego îşi aniversează aici, pe 23 august, ziua de naştere printr-un show "live", aşa cum ne-a obişnuit. Trist este faptul că Bucureştii, metropolă cu două milioane şi jumătate de locuitori, nu are decât acest spaţiu estival, aşa cum nu are nici o sală de concerte pe măsura pretenţiilor, cu 15-20000 de locuri şi o acustică de calitate. Imediat după 1990 a fost demolată celebra grădină "Boema", oaza divertismentului estival bucureştean, grădina Batiştei este în continuare în paragină (cu siguranţă rechinii imobiliari sunt cu ochii pe ea!), grădinile-cinematograf au dispărut şi ele, în condiţiile în care în această zonă sudică a României timp de patru luni reprezentaţiile în aer liber ar fi cele mai căutate. Ar mai fi câteva amfiteatre prin unele parcuri, dar n-au "vad" fie pentru că nu sunt îngrijite (de pildă cel din parcul Bazilescu), fie deoarece nu propun o stagiune coerentă, intensă – cum este fosta grădină "23 August" ("Mihai Eminescu"), din actualul parc "Lia Manoliu", la Piaţa Muncii (Bariera Vergului).

Nu este doar cazul Capitalei, şi în ţară grădinile de vară sunt fie lăsate de izbelişte, fie pur şi simplu desfiinţate, deşi nu necesită cine ştie ce cheltuieli de întreţinere (la Câmpulung-Muscel am înţeles că primăria a transformat-o într-o... parcare!). Dar ce se întâmplă pe litoralul luat deja cu asalt de zeci de mii de turişti? În fiecare vară eram obişnuiţi să fim întâmpinaţi de afişe multicolore de pe care ne surâdeau nume sonore ale muzicii uşoare, populare şi umorului. Pe vremuri grădinile erau pline, aveau loc şi câte trei reprezentaţii pe seară, în diverse staţiuni, fireşte, dar lucrurile s-au degradat în timp, odată cu înseşi incintele respective. Vinovaţi au fost chiar organizatorii de spectacole, care acum se plâng că "treaba nu mai merge ca înainte", nereuşind să acopere mai mult de câteva zile pe săptămână cu acelaşi colectiv artistic. Ei au fost cei care au distrus imaginea spectacolelor, coborând îngrozitor ştacheta calităţii, cu interpreţi de prost gust, moderatori improvizaţi, însăilări neconvingătoare, departe de eleganţa şi distincţia cu care ne obişnuiseră marile noastre vedete în anii '90 şi chiar în primii ani ai secolului actual. Aminteam de degradarea grădinilor de vară, care ţine clar de nepăsarea şi lipsa de respect a primăriilor locale faţă de turiştii care le umplu bugetul an de an. Nu cunoaştem exact natura relaţiilor contractuale dintre primării şi impresari, normal ar fi ca şi aceştia din urmă să fie cât de cât implicaţi în lucrările de întreţinere, totuşi incintele nu le aparţin, nu pleacă acasă cu ele, cum se spune, deci autorităţile locale sunt obligate ca din prima zi a sezonului estival să ofere grădinile "la cheie", în stare perfectă. Că nu este nici pe departe aşa aflăm de la corespondentul nostru pe litoral, Mircea Nicolau, care a făcut un tur de orizont în toate staţiunile, iar relatările lui sunt triste şi alarmante. Se plâng impresarii că grădinile nu se umplu adesea nici la jumătate

din capacitate? Spectatorii de calitate, cu anumite pretenţii, sunt goniţi literalmente, înafara distribuţiilor jenante, de scaunele rupte şi murdare, de vânzătorii de seminţe şi porumb fiert, de lipsa decorurilor, luminilor şi a unei sonorizări decente, toate acestea presupunând nişte investiţii. Dar ce să cerem de la grădinile de vară din, să zicem, Techirghiol sau Saturn, când Mamaia ne oferă exemplul cel mai scandalos. Cea mai mare şi mai vizitată staţiune a litoralului românesc, cu încasări uriaşe an de an, şi-a lăsat în

paragină istoricul Teatru de vară, pe scena căruia s-a lansat în 1963 festivalul de muzică uşoară de la Mamaia şi unde au evoluat de-a lungul timpului cei mai celebri artişti. De fapt am scris greşit "şi-a lăsat", fiindcă staţiunea ca atare n-are nici o vină, nefăcând decât să plătească taxe către "forul tutelar", primăria Constanţei, unul dintre cele mai mari şi mai bogate oraşe din ţară. Puteţi crede că în toate celelalte staţiuni de pe litoral există grădini pentru spectacole, aşa cum sunt ele, mai mici sau mai mari, mai îngrijite sau mai puţin (acoperită nu este oricum nici una, aşa încât dacă plouă...), iar la Mamaia nu ai unde ţine un concert? Fireşte, nu ne referim la improvizaţii (ne aducem aminte panica stârnită într-un an de afundarea parţială a eşafodajului scenic), prin aducerea unor bănci sau

scaune pe esplanada din faţa Cazinoului, unde s-a desfăşurat festivalul "Mamaia copiilor". Situaţia durează de ani de zile şi nimeni nu pare a fi deranjat la primăria din Constanţa, deşi Teatrul de vară ar trebui să fie un obiectiv prioritar, dar dacă ne gândim la tergiversarea lucrărilor de restaurare a celebrului Cazinou din Constanţa n-ar trebui să ne mai mire nimic. La diversele interpelări ale presei oficialităţile au scăldat-o, au dat din colţ în colţ, amintind la un moment dat de... retrocedarea nu ştim căror fântâni din faţa teatrului! N-ar fi mai bine să retrocedăm şi plaja, şi toată staţiunea, ca să nu mai fie bătăi de cap? Ia mai terminaţi cu spectacolele, cine are nevoie de spectacole, demolăm şi facem aici o mândreţe de mall (că tot se anunţa la un moment dat intenţia de a se relua festivalul de la Mamaia la un mall, într-o parcare sau ceva similar!), de restaurant, casă de pariuri, "păcănele", ca să aibă turistul unde să se distreze! Sigur, facem noi haz de necaz, dar imaginile alăturate te îngrozesc literalmente: aşa arată la ora actuală legendarul Teatru de vară din Mamaia, invadat de buruieni şi şobolani, murdar, groapă de gunoi, cu pereţii scorojiţi, faianţa căzută (la cabinele de la demisol şi la grupurile sanitare nici nu vrem să ne gândim, şi înainte vreme erau jalnice), scaune rupte sau lipsă... Teatrul este pur şi simplu părăsit, de parcă n-ar aparţine nimănui, când doar cu o sumă modică ar putea fi renovat cât de cât şi reintrodus în circuit. O speranţă ne dă floarea de nalbă crescută chiar pe scenă, în aşteptarea "florilor" strălucitoare ale artei interpretative, al căror loc aici este, pe această scenă de tradiţie, nu prin parcări, pe plaje sau faleze...

După cum se ştie, ultima ediţie a festivalului de la Mamaia (observaţi că nu-l mai numim nici "naţional", nici "de muzică uşoară"...) a avut loc în 2013. După ce timp de 7 ani forurile locale n-au bătut măcar un cui, cum se spune, mai mult, s-au dezinteresat total de soarta acestei foste bijuterii a litoralului, ce să vezi? Conducerea Consiliului Judeţean Constanţa anunţă cu surle şi trâmbiţe renovarea Teatrului de Vară, urmând ca în... toamna lui 2021 să aibă loc aici ediţia a 43-a a fostei reputate manifestări muzicale. Este evident un anunţ cu scop vădit electoral, întru impresionarea alegătorilor, legat de alegerile din toamna acestui an. Dar dacă politicienii locali s-ar fi dovedit mai inspiraţi şi şi-ar fi văzut mai bine interesul începeau lucrările anul trecut, re-inaugurând teatrul în septembrie 2020, înaintea alegerilor locale... Până una-alta, spectacolele din Mamaia au loc într-un spaţiu improvizat, la Aqua Magic – măcar de-ar fi vorba de "Cirque du soleil", să-i vedem pe artişti zburând pe tobogane!

Marius GHERMAN

Recunoaşteţi personajele?

● Pe vremuri, după se vede, lui Marcel Pavel "pe umeri pletele-i curgeau râu"... Iubitorii genului îşi aduc aminte de el în postura de baterist şi solist vocal în formaţia lui Marin Petrache Pechea, cântând extraordinar toate hit-urile străine ale vremii. Până când într-o zi, în emisiunea de la TVR a lui Ionel Stoica, ceva cu "artă şi sport", Octavian Ursulescu le-a reproşat, deranjându-i, lui şi lui Cornel Verban, că nu-şi pun calităţile vocale în slujba unor melodii cântate în limba română. Verban a ascultat mai puţin, dar Marcel Pavel a explodat pur şi simplu ca vedetă de top cu melodia "Frumoasa mea", compusă de Ovidiu Komornyik, după care a lansat şi alte cântece de succes. După absolvirea ("la bătrâneţe", cum spune el, dar mai bine mai târziu decât niciodată) a Universităţii Naţionale de Muzică din Bucureşti, Marcel Pavel este la ora actuală un tenor extrem de apreciat, incluzând în recitalurile sale, alături de piese de muzică uşoară românească, inclusiv şlagăre retro, arii celebre din opere. La toate concertele sale îl are alături ca maestru de sunet pe compozitorul Andrei Kerestely.

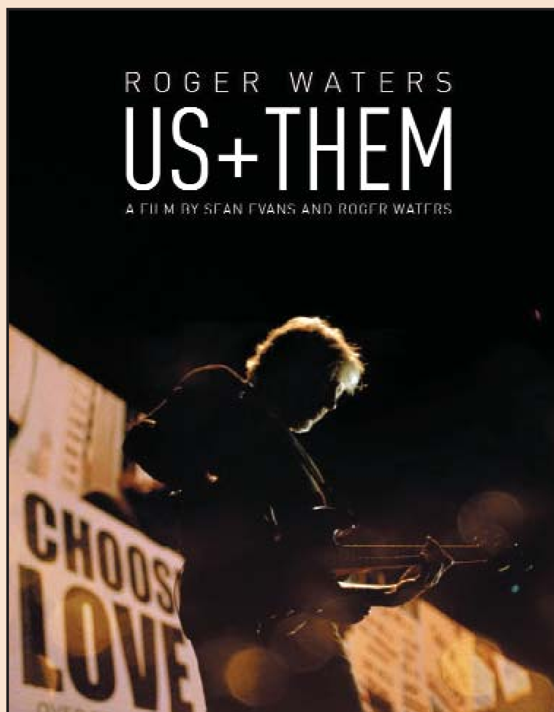

● Trecute vieţi de doamne şi domniţe... La sfârşitul anilor '80 se afirma pe scena muzicii uşoare duetul Adagio, alcătuit din Nicoleta Nicola şi Cristina Fronea. Dacă despre cea de-a doua nu mai ştim nimic, Nicola a avut mult timp o carieră de top, îndeosebi în perioada când a fost căsătorită cu compozitorul Mihai Alexandru, care i-a scris numeroase şlagăre pe care le cântă şi acum cu mare succes. Ele au făcut anterior parte din grupul vocal Forte, condus de Iulia Nemeş (stabilită în Suedia). (**Lelia PRUNDU**)

Tărâmuri virtuale legendare: Pink Floyd

De cealaltă parte a spectrului rock-ului găsim o trupă care a depăşit graniţele sonore ale muzicii, care a reinventat sensul unui concert live şi anume Pink Floyd. Inspiraţi probabil de studioul din Paris al celor doi Pierre (Pierre Schaeffer şi Pierre Henry), trupa britanică a lărgit graniţele rock-ului şi a îmbogăţit universul muzical cu sunete produse de animale, oameni, aparatele de uz casnic, cu urlete sau cu freamătul naturii. Într-un cuvânt, au reuşit să contopească rock-ul psihedelic şi rock-ul progresiv cu muzica concretă.

Când ne gândim la Pink Floyd, însă, vedem în imaginaţie şirurile interminabile de camioane încărcate cu instrumente, scule, decoruri în drumul lor spre scenele lumii. Într-adevăr, spectacolele marca Pink Floyd au atins un grad de complexitate logistică şi artistică nemaiîntâlnit în lumea rock-ului. Muzica erudită a britanicilor a fost mereu însoţită de scenografii complexe şi jocuri de lumini. Beneficiind de tehnica modernă (de care, din păcate, compozitorul rus AleKSandr Scriabin nu a avut parte), tipul de concert Pink Floyd devine o experienţă care face apel la toate simţurile participanţilor, un eveniment uimitor.

Trupa s-a reunit pentru ultima oară în formula completă (Roger Waters, David Gilmour, Richard Wright, Nick Mason) în 2005, dar spiritul Pink Floyd este purtat mai departe prin două direcţii: lirismul mistic al lui David Gilmour şi poezia militantă a lui Roger Waters.

În anul 2019, Roger Waters a lanasat în cadrul Festivalului de Film de la Veneţia filmul-concert „Roger Waters: Us + Them", iar din iunie 2020 filmul este accesibil publicului pe internet, urmând ca în toamna anului 2020 să apară şi pe DVD. Realizat pe baza materialului filmat de Roger Waters în concertele susţinute la Amsterdam în 2018, filmul parafrazează numele unei piese celebre Pink Floyd: „Us and Them" („Noi şi Ei") şi astfel titlul concertului se transformă în viziunea modernă a lui Waters în „Us + Them" („Noi + Ei"). În această paradigmă a unităţii, în care demnitatea umană este cel mai mare dar, sintagma „Ei" („Them") nu îşi mai găseşte rostul.

Pe parcursul filmului, se poate observa cum Waters propune mai mult decât un concert. Efectele de tip multimedia se alătură coregrafiilor complexe. În faţa publicului este zugrăvită o lume alienată în care nebunia, deziluzia sunt corolarele exploatării şi opresiunii. Pe scenă, alături de Waters, nu sunt prezenţi numai instrumentiştii, ci şi o mulţime de alte personaje: prizonieri, refugiaţi, piloţi de drone, dansatori şi mame cu copii. Filmul-concert este în acelaşi timp şi recital, piesă de teatru, protest, naraţiune şi metaforă. Roger Waters rămâne fidel temelor sale predilecte; el este contrariat de absurditatea războiului (în al Doilea Război Mondial şi-a pierdut tatăl), bântuit de fantoma lui Syd Barrett şi, nu în ultimul rând, este hotărât să denunţe şi să înfrunte nedreptatea. De altfel, toate personajele din film sunt victime ale injustiţiei sociale, politice sau economice, iar muzica are aici dublul rol: de a oferi refugiu sufletelor sfâşiate de absurditatea lumii şi de a-i face pe ceilalţi oameni, care încă nu au căzut pradă adevăratelor orori, să conştientizeze pericolul în care ne poate arunca ignoranţa. Cu alte cuvinte, „Zidul" care ne desparte pe „Noi" de „Ei" trebuie dărâmat cu orice preţ. Acest protest al lui Roger Waters nu este o noutate, artistul rămânând fidel crezului său încă de la începuturile Pink Floyd şi atunci nu este de mirare că majoritatea pieselor care compun filmul fac parte din repertoriul clasic al trupei britanice: „Speak to Me", „Breathe", „Time", „The Great Gig in the Sky", „Money", „Us and Them", „Brain Damage", „Eclipse" sunt de pe albumul „The Dark Side of the Moon" (1973), „Wish You Were Here" şi „Welcome to the Machine" sunt de pe albumul „Wish You Were Here" (1975), „Dogs" şi „Pigs (Three Different Ones)" se regăsesc pe discul „Animals" (1977), iar „The Happiest Days of Our Lives" şi „Another Brick in the Wall (Părţile II şi III)" sunt de pe legendarul album „The Wall" (1979). Pe lângă aceste piese, Roger Waters prezintă în concert şi cântece de pe albumul său din 2017, „Is This the Life We Really Want?".

Bântuit la rândul său de propriile fantome, David Gilmour revine în iulie 2020 cu o nouă compoziţie: „Yes, I Have Ghosts". Este prima piesă originală lansată de Gilmour în ultimii cinci ani, ultima sa apariţie discografică fiind „Rattle That Lock" (2015). După despărţirea de Roger Waters în 1985, David Gilmour alături de Nick Mason şi Richard Wright (până la moartea sa în 2008) au continuat proiectul Pink Floyd, susţinând turnee internaţionale şi lansând pe piaţă încă trei albume de studio („A Momentary Lapse of Reason", 1987; „The Division Bell", 1994; „The Endless River", 2014). Aşadar, impresionantul „The Final Cut" (1983) a reprezentat ultimul album în care domina viziunea artistică a lui Roger Waters, iar din 1985 formaţia a fost condusă de un nou lider. Gilmour a continuat legenda Pink Floyd, păstrând *sound*-ul misterios şi lirismul subtil al cântecelor.

Un aspect foarte interesant al acestei ultime apariţii marca David Gilmour îl reprezintă apropierea stilistică şi estetică de muzica şi poezia lui Leonard Cohen. În „Yes, I Have Ghosts" parcă auzim şi vocea marelui artist canadian, se întrezăresc ecouri din „Suzanne" sau „A Singer Must Die". Tehnica instrumentală, armonizarea vocilor, cadenţele, ritmul mistic din opera lui Cohen se contopesc în muzica Pink Floyd. Două mitologii se întâlnesc şi scot la iveală o bijuterie, în care se oglindeşte imaginea omului împlinit, împăcat cu tainele universului. Cântecul este cu atât mai impresionant când descoperim că linia de *backing vocals* care îl completează pe Gilmour este cântată de fiica sa, Romany Gilmour.

Sinceritatea şi simplitatea melodiei, frumuseţea versurilor cântecului „Yes, I Have Ghosts" pot face uneori mai mult decât un întreg concert, iar muzica izvorâtă din suflet reprezintă afirmarea supremă a umanităţii. În faţa unei astfel de manifestări artistice, orice suferinţă provocată de nedreptate îşi găseşte consolarea.

David LAPADAT

Paiul din ochiul altuia

Nu o dată s-a spus că la fotbal şi la muzică uşoară (unii adaugă aici şi frumuseţea) se pricepe toată lumea. De politică nu mai vorbim. Fiecare avem păreri proprii, aşa este normal, dar atunci când semnezi un articol într-un cotidian de circulaţie se impune echilibru şi cenzurarea preferinţelor personale. În "Libertatea", colaboratorul (pardon, acum se spune "contributor"!) Răzvan Prepeliţă (pe vremuri era şi un fotbalist cunoscut cu acest nume, se va vedea de ce am recurs la această paranteză) ne este prezentat drept "braşovean care încearcă să înţeleagă reacţia oamenilor care neagă virusul", pornind de la aberanta postare a lui Cheloo, cel care afirma că nu va crede

Cheloo

în coronavirus decât atunci când morţii vor fi adunaţi din şanţuri cu buldozerul!! Pentru cititorii noştri, care sigur nu cunosc personajul, să precizăm că numitul Cheloo este component al trupei hip-hop "Paraziţii" (nu noi am denumit-o, ei şi-au spus aşa!), recunoscută pentru vulgaritatea textelor, agresivitate verbală, comportament scenic nerecomandat minorilor. Fiind vorba de un gen, totuşi, de nişă, cu "degustători" doar printre fotbaliştii tatuaţi, de la care nu poţi avea mari pretenţii culturale, sau locuitorii tineri şi marginali ai cartierelor de blocuri, probabil că numele Cheloo ar fi rămas în această zonă gri a mediului urban. Dar, inexplicabil, un post TV important, Antena 1, i-a conferit o nemeritată notorietate, incluzându-l în juriul unui concurs (şi aici, fireşte, n-a ratat ocazia şi a avut nişte derapaje nepermise), deşi nimic nu-i conferă dreptul de a judeca evoluţia unor oameni mai mult sau mai puţin talentaţi şi cu atât mai puţin de a da verdicte. Dar nici amintitele derapaje, nici antecedentele ţinând de acuzaţiile de consum de droguri nu i-au făcut să înţeleagă pe cei de la televiziunea respectivă să priceapă că în juriile acestor concursuri populare trebuie invitaţi doar oameni care pot servi drept modele. În sfârşit, semnatarul braşovean al articolului din "Libertatea" adoptă o poziţie bizară, din care transpare de fapt... admiraţia pentru Cheloo, "artist" (n-ar fi rău să încercăm să definim mai clar şi mai strict definiţia acestui cuvânt, pentru că alăturarea îi jigneşte pe adevăraţii profesionişti) pe care îl compătimeşte, fiindcă "un concert hip-hop, transformat frustrant de COVID-19 într-un festival de la Mamaia de dinainte de ’89... fără spiritul underground care a dus genul ăsta de muzică mişto mai departe". Trecem peste atât de literarul "mişto" (de fapt normal între blocuri), pentru că delirul nu se opreşte: "Un nenorocit de virus l-a transformat de marele Cheloo în Ileana Şipoteanu. Şi atunci îi înţelegi, parţial, reacţia, căci spiritul Cheloo, muzica lui, nu mai are acelaşi "flavour", în vremuri de distanţare socială". Nu se ratează ocazia de a se elogia "rima şi muzica foarte cool pe care o faci de ani de zile şi care a inspirat generaţii la rând", amintind ca din întâmplare (gura păcătosului...) de "un fumător înrăit de joint". Rezumând, "marele artist Cheloo" emană panseuri jenante deoarece săracul este "frustrat" că nu mai poate să-şi ofere "arta" în concerte cu mulţi spectatori "fără cozoroace care se ating la înghesuială" şi "fără aroma ierbii proaspete" (din nou gura păcătosului a luat-o înainte, fiindcă pentru cei care nu ştiu – cititorii noştri sunt oameni serioşi - "joint" este o ţigară cu "iarbă", adică marijuana). Altfel spus, un articol pe patru coloane în care Cheloo este doar bătut uşor pe umăr,

Ileana Şipoteanu

mustrat amical pentru afirmaţiile-i inconştiente, în schimb este adus în discuţie nitam-nisam respectabilul festival de la Mamaia şi este jignită o artistă (cu adevărat) cu studii muzicale şi actoriceşti, cadru didactic, Ileana Şipoteanu. Nimeni nu contestă impactul genului (repetăm, nu e vorba de muzică aici) hip-hop, cu abordarea unor teme sociale, gen importat, inclusiv cu copierea vestimentaţiilor şi a gesturilor scenice, de dincolo de Ocean. Dar între a face muzică, deci a cânta, şi a vorbi sacadat este o diferenţă ca de la cer la pământ...

Dr. BÂRNĂ

La steaua care-a răsărit… (I)

Aşa cum am mai scris, este greu de înţeles de ce TVR a renunţat, după 1990, la populara competiţie de muzică uşoară "Steaua fără nume", care nu numai că se bucura de o mare audienţă, dar a şi lansat adevărate vedete ale genului. Ni s-ar putea replica, fără argumente însă, că formatul era depăşit, dar asta, eventual, în condiţiile actuale, în care latura comercială agresivă, importată, este dominantă, nu la cele de atunci, când doar câteva ajustări

Alina Mavrodin

erau suficiente. Iar pe parcurs, fireşte, show-ul ar fi fost modernizat treptat, fără a părăsi însă menirea fundamentală: descoperirea şi promovarea adevăratelor valori interpretative, credincioase tradiţiilor muzicii uşoare româneşti. Ce putea, de pildă, să fie depăşit, anacronic în probe cum ar fi evoluţia alături de orchestra Radioteleviziunii? Sau în acompaniamentul unui pianist reputat, ca să nu mai vorbim de proba de dicţie, de duetul cu o vedetă consacrată sau de proba de aptitudini, în care de cele mai multe ori concurenţii cântau la un instrument? De exemplu, ultimele câştigătoare au impresionat juriul cântând la vioară (Alexandra Canareica), respectiv la pian (Ramona Bădescu). "Steaua fără nume" a fost o creaţie a realizatoarei Simona Patraulea şi a regizorului Sorin Grigorescu, care în paralel au conceput şi o competiţie similară de muzică populară, "Floarea din grădină". Realizatoarea Maria Tănase Marin a încercat acum un deceniu şi mai bine reluarea concursului folcloric, sub aceeaşi titulatură, proiectul eşuând după puţin timp, nesusţinut. In schimb, TVR a lansat cu câţiva ani în urmă competiţia "O vedeta populară", difuzată cu succes şi azi, aparţinând realizatoarelor Elise Stan şi Iuliana Tudor, aceasta din urmă şi prezentatoare. Dintre părinţii celor două proiecte, Sorin Grigorescu s-a prăpădit primul, dar Simona Patraulea a semnat "Steaua fără nume" până la pensionare. Ultima ediţie realizată de ea a fost în 4 aprilie 1988 - etapa I, în care au evoluat Denis Ştefănescu, Florentina Dumitru şi Dana Popescu (viitoarea textieră Dana Dorian). Regizoare era Anca Sandu, care a lucrat până la finalul lui 1989 împreună cu Titus Munteanu. Toţi cei patru realizatori ai "Stelei" sunt acum în Ceruri, dar să nu uitam cât le datorăm legat de propăşirea muzicii uşoare româneşti pe micul ecran, nu numai la aceasta competiţie de neuitat. Simona Patraulea a fost implicată şi în câteva ediţii ale festivalurilor de la Amara şi Brăila ("Lotca de aur"), în oraşul de la Dunăre revenind după 1990, deşi pensionară, în postură de consilier de specialitate la festivalul "George Grigoriu". Ultima oară am văzut-o în 2017, cu un an înainte de a muri, când i-am făcut o vizită pentru un interviu pe care l-am introdus în cartea mea "Amara 50 - istorie şi legendă", ocazie cu care mi-a relatat că dintre toţi cei pe care i-a lansat o căutau mai des doar Doina Spătaru, Alina Mavrodin, Carmen Anton, Jeanina Matei…

Cum spuneam, ultimele Trofee "Steaua fără nume" au fost acordate la ediţia din 27 martie 1989 frumoaselor şi talentatelor Ramona Badescu şi Alexandra Canareica, la fel de prezente în viaţa muzicală şi azi, Ramona în Italia, iar Alexandra, după multe turnee peste hotare, în ţară, ea lansându-şi chiar la sfârşitul lui 2019 un CD la casa de discuri Eurostar. Ultima ediţie a concursului, realizat, vă reamintim, de Titus Munteanu, s-a desfăşurat pe 23 octombrie 1989, atunci întâlnindu-se în prima etapă Roxana Vulpescu (Constanţa), Magdalena Cuşa (Bucureşti) şi Marius Dragomir (Braşov). Acesta din urmă a fost laureat la festivalul de la Mamaia, cu o piesă a lui Cornel Fugaru, şi a repurtat un imens succes după 1990 cu piesa "Party in Transilvania". Recunosc că n-am găsit nicidecum documente personale legate de "Steaua fără nume", deşi am prezentat concursul în ultimii ani, preluând această

Alexandra Canareica

onorantă ipostază de la Marius Ţeicu (între comperii anteriori i-aş aminti, între alţii, pe scriitorii Sânziana Pop şi Dan Deşliu). Mai am acasă multe dosare de cercetat şi n-am descoperit decât unele însemnări despre festivalul "Melodii" de la Bucureşti, despre "Şlagăre în devenire", concursul de muzică de dans pentru tineret de la Costineşti sau diverse competiţii inter-judeţene. Nimic despre "Steaua fără nume", dar nu e de mirare, fiindcă, deşi pare greu de acceptat, prezentam doar după nişte liste de titluri, niciodată după texte aprobate sau vizate, după cum s-ar

putea crede acum. Articolul de faţă, ca şi altele similare, se datorează insistenţei cu care Mircea Nicolau, un tânăr pasionat de istoria muzicii uşoare româneşti de până în 1990, mi-a solicitat diverse informaţii legate de "cei mai frumoşi ani" ai genului, deşi evident el nu-i cunoscuse. Scrupulos, ceea ce eu nu mă pot lauda că aş fi, constănţeanul mi-a şi acoperit unele lacune, aşa încât vă pot oferi în rândurile de faţă o panoramă cât de cât riguroasă a "Stelei fără nume". Îmi face plăcere să vă reamintesc ediţiile realizate împreună cu bunul meu prieten şi colaborator Titus Munteanu, informaţii pe care dacă le-aş fi avut la

Cornel Constantiniu

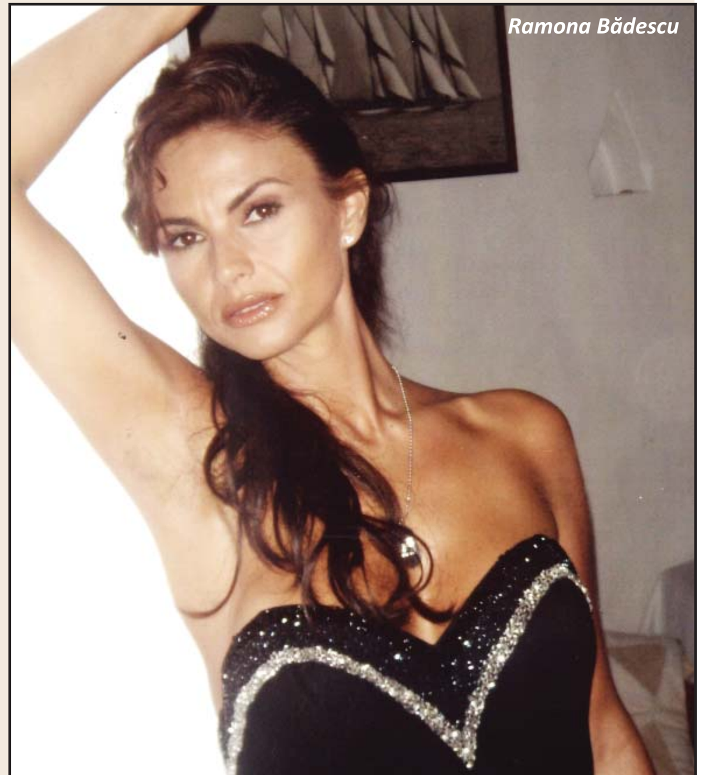
vremea respectivă le-aş fi folosit cu siguranţă în cartea pe care i-am consacrat-o, "Titus Munteanu, un lord al micului ecran". În iunie 1988 s-au înfruntat în prima etapă, între altele, Nina Şerban (Galaţi) şi Cristiana Pomârleanu (Tulcea). Pe 5 noiembrie 1988 (emisiunea s-a difuzat pe micul ecran o săptămână mai târziu) au evoluat în etapa a II-a Camelia Florescu (Dolj) şi Angela Stoica (Prahova). Tot în etapa a doua s-au confruntat în 30 ianuarie 1989 Denis Ştefănesu (Tulcea - era din oraşul Babadag, parcă) şi Anca Heroiu (Argeş). În fine, pe 18 iunie 1989 alţi doi tineri solişti au venit în faţa juriului în etapa secundă - Florina Cupşa (Maramureş) - s-a dedicat ulterior muzicii clasice, şi Constantin Bruj (Bucureşti). Acesta din urmă a semnat un frumos text la o melodie a lui Capriel Dedeian la concursul "Muzic-ADA", la sfârşitul anului 2018. Alte ediţii cu concurenţi cunoscuţi şi la ora actuală au fost: etapa I cu Alina Mavrodin (Dâmboviţa), Costi Bruj, Angela Stoica (pe 31 ianuarie 1987); etapa a II-a cu Alina Mavrodin şi Alexandra Canareica (octombrie 1987 - când se pare că aş fi debutat ca moderator); etapa I cu Oana Sârbu, Ramona Bădescu, Florin Balcan (în 1985); etapa a II-a cu Oana Sârbu şi Florin Balcan (pe 15 februarie 1986). Daca aţi remarcat multe nume cunoscute în această enumerare e momentul să precizăm că ajungerea la etapa a III-a dura uneori şi 3-4 ani, aşa încât unii artişti deveneau cunoscuţi în alt context, prin apariţia la TV, premii cucerite la Mamaia (Alina Mavrodin, Oana Sârbu, Loredana Groza, Camelia Florescu, Ramona Bădescu, Alexandra Canareica, Carmen Rădulescu, ş.a.) sau popularitatea dobândită în filme (Oana Sârbu). În aceste condiţii, faptul că n-au mai ajuns să dispute ultima etapă şi deci să câştige Trofeul n-a mai contat atât de mult, deşi ar fi meritat din plin să-l aibă în vitrină. Mihaela Runceanu, de pildă, a trecut cu bine etapa I pe 26 februarie 1976, după care n-a mai revenit în concurs. Carmen Rădulescu a promovat etapa I în 1981 şi a II-a în 1984, dar ea, ca Alina Mavodin şi Oana Sârbu, între altele, n-a mai apucat să evolueze în ultima etapă. În primii ani cele trei etape aveau loc la scurt interval, câteva luni, în acea perioadă cucerind Trofeul "Steaua fără nume" Doina Spătaru (22 ianuarie 1969), Cornel Constantiniu (în acelaşi an), Corina Chiriac (martie 1970), Marcel Roşca, mare campion de tir (tot în 1970), Marian Spânoche (1972), Doina Moroşanu din Vaslui, în ultima vreme remarcabilă interpretă de romanţe (1972), Doina Limbăşanu din Braşov (1973), Jeanina Matei - Dolj, Angela Ciochină - Neamţ, Mihaela Oancea - Dâmboviţa (pe 29 ianuarie 1976), Eva Kiss - Mureş, Gina Pătraşcu - Hunedoara (22 mai 1977). Jeanina Matei este stabilită în Italia, Doina Limbăşanu, Marcel Roşca (cântăreţ de operă) şi Gina Pătraşcu - în Germania, Eva Kiss - în Danemarca, Mihaela Oancea s-a dedicat muzicii religioase, iar Angela Ciochină şi Mihaela Runceanu cântă îngerilor cu vocile lor excepţionale, de o muzicalitate perfectă. Alţi câştigători ai mult-râvnitului Trofeu au fost, între alţii (precizăm că între 1978-1981 concursul n-a avut loc, cam în perioada când nici festivalul de la Mamaia nu s-a mai desfăşurat, mai exact între 1976-1983, în urma atacurilor concertate la adresa muzicii uşoare din revista "Flacăra" condusă de Adrian Păunescu): Carmen Anton şi Luminiţa Scordaliu (19 decembrie 1982), Loredana Groza şi Florin Balcan (octombrie 1987, cu difuzare la TVR pe 14 mai 1988). După cum se poate constata, unii dintre participanţi, nu neapărat doar laureaţi, se menţin şi azi în atenţia marelui public, susţin recitaluri,

Corina Chiriac

editează discuri, Alexandra Canareica, Ramona Bădescu sau Camelia Florescu, de pildă, oferind exemple de longevitate artistică pe parcursul celor trei decenii scurse de la consacrarea lor definitivă. Evident, se detaşează acei artişti aflaţi în continuare pe culmea succesului, cu o activitate intensă la cel mai înalt nivel: Corina Chiriac (cu o emisiune duminicală de mare audienţă la Naţional TV,

"Opriţi timpul!"), Doina Spătaru, Loredana Groza, Oana Sârbu, Carmen Rădulescu. Carmen Anton a jucat într-un film, Florin Balcan a devenit actor, Marian Spânoche este nelipsit de la lansările discografice ale colegilor săi (până la pensionare a fost solist al Ansamblului artistic "Doina" al Armatei), Eva Kiss a revenit de câteva ori în ţară pentru recitaluri, emisiuni TV şi lansare de disc, Marcel Roşca, apreciat solist de operă în Germania, a cântat de două ori romanţe în ultimii ani la festivalul "Crizantema de aur" de la Târgovişte. În ciuda stării precare de sănătate, Cornel Constantiniu a publicat la Editura ProUniversitaria cartea autobiografică "Zăpezile copilăriei" şi a fost prezent la magazinul Muzica la lansarea a două albume "Best of" de către casa de discuri Eurostar, precum şi în populara emisiune a lui Paul Surugiu-Fuego de la TVR2, "Drag de România mea". Chiar dacă a lansat şi albume de muzică uşoară, Alina Mavrodin Vasiliu a devenit în anii din urmă cea mai ferventă promotoare şi susţinătoare a romanţei româneşti: este directoare artistică a festivalului "Crizantema de aur" şi directoare a Centrului cultural pentru UNESCO "Cetatea romanţei" Târgovişte, având la activ zeci de turnee şi recitaluri în fiecare an. După cum se vede, "Steaua fără nume" a impus numeroase nume respectate şi astăzi, la 50 de ani de la prima ediţie şi la 30 de la desfiinţare, dovedindu-şi din plin viabilitatea. Prin dispariţia ei, tinerii adepţi ai muzicii uşoare româneşti să-i zicem clasice, tradiţionale au pierdut o necesară rampă de lansare, ei fiind nevoiţi să se descurce fiecare cum poate. Unii dintre ei, în ciuda a numeroase confirmări şi premii la nivel de copii şi adolescenţi, constatând că nu se bucură de nici o susţinere oficială pe tărâmul genului preferat, au trecut la dance sau rock, unde casele de producţie, atotputernice în ceea ce priveşte mass-media, le oferă expunere şi avantaje materiale. Bun, "Steaua fără nume" nu mai e, dar ce ni se oferă la schimb pe micile ecrane, care este alternativa? Vom vedea în episodul următor…

Simona Patraulea, Miruna Ionescu

Ramona Bădescu

Octavian URSULESCU

Albumul cu amintiri

● O imagine din anii '70 ai secolului trecut, în care compozitorii George Grigoriu şi Marius Ţeicu apar alături de vedeta căreia îi încredinţaseră atâtea şlagăre, Marina Voica. Iar despre toţi trei scria încă de pe atunci, în publicaţiile vremii ("Contemporanul", "Scânteia tineretului", "Magazin", "Femeia", ş.a.) actualul nostru coleg Octavian Ursulescu.

● Să nu vă închipuiţi că Mirabela Dauer şi Gabriel Dorobanţu s-au mutat în Maramureş şi au trecut la folclor! Acum nişte ani, pentru un spectacol filmat pe litoral, cei doi s-au costumat specific, chiar dacă instrumentele nu sunt chiar "de-acolo", cum se spune. Peste ani, Titus Munteanu avea să imagineze la TVR emisiunea "O dată-n viaţă", în care interpreţii de muzică uşoară abordau folclorul, iar cei de muzică populară se străduiau sa cânte, cum puteau şi ei, muzică uşoară, efectele fiind amuzante. În spatele lui Dorobanţu, în penumbră, poate fi zărit regretatul actor Jean Constantin. (**Lelia PRUNDU**)

CĂLIN POP, între Celelalte Cuvinte şi celelalte... proiecte

Mai întâi, fireşte, noutățile legate de formația care anul viitor va împlini patru decenii de activitate neîntreruptă. În particular, unul dintre puținele noastre grupuri cu activitate ferventă în primii ani ’90, când s-a orientat rapid (live şi discografic), atunci când mişcarea a trecut printr-o criză, în cazul grupurilor sale de frunte.

Unele au cântat în străinătate, altele au luat o pauză de câțiva ani, dacă nu s-au desființat pur şi simplu (cazul Roşu şi Negru). Trupa orădeană a supraviețuit şi în anii ce au urmat. Nu a forțat aparițiile discografice, a lansat rar (materiale bine pritocite), a cântat doar atunci când a fost solicitată sau a avut ceva de spus, membrii refuzând ideea de a trăi din muzică şi de... a forța apariția cu orice preț.

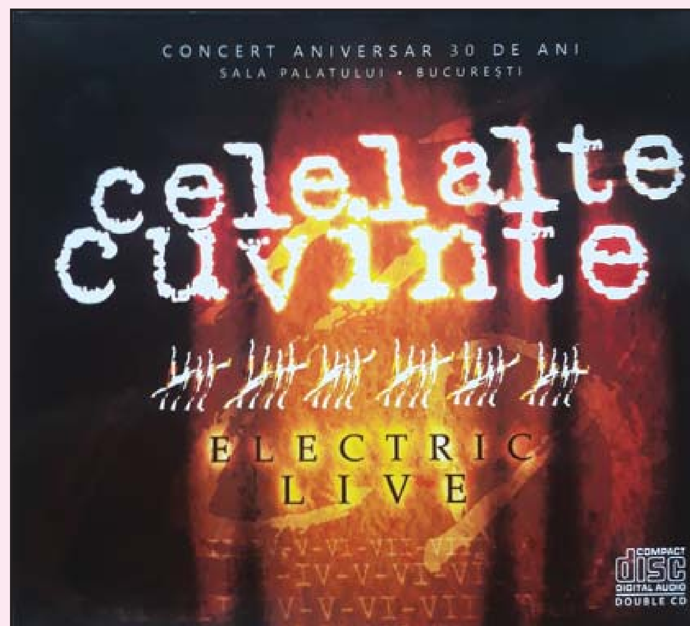
Aşa s-a întâmplat şi cu discul recent lansat de Universal Music, un dublu CD în concert (o selecție de la concertul de 30 de ani). Noul disc „Electric Live” (după cel acustic din 2014), conține la început o bijuterie – „Oglinda”, o lucrare conceptuală de 25 min, şapte piese legate, datând de la granița anilor ’80 - ’90. Pentru anul aniversar 2021, muzicienii orădeni pregătesc un album nou, de studio, de altfel foarte aşteptat. Am ascultat în ultimii ani câteva piese în lucru, din punctul meu de vedere o întoarcere la epoca primelor discuri, dar într-o viziune (orchestrație, sound-uri) modernă, cu subiecte aşijderea.

Din 2014, Călin a pornit în paralel o carieră muzicală personală, edificată de înregistrări de studio cu suprapuneri şi tot ce presupune acest gen de lucrări, cu sprijinul Soft Records: „Undeva” (care din februarie curent are un videoclip al piesei titulare), „Ritual de iarnă” şi „Fără filtru” (în nume propriu), la care se adaugă cele două discuri lansate împreună cu fiul său Marius Pop, unul dintre cei mai titrați chitarişti români din valul douămiist: „In-Fusion” şi „Amintiri de familie” (publicare în 2019 a unor înregistrări vechi din 2002, cu instrumentişti bihoreni). Tot el se face „vinovat” de primele colaborări ale lui Dan Aldea în România – în prima emisiune remember cu marele muzician dispărut, din 9 martie curent, am pus în pagină o superbă compoziție Aldea prea puțin cunoscută, „Spune-mi”, înregistrată live la un festival orădean. În următoarea (pe care sper să o difuzăm în toamnă) va fi rândul piesei lui Călin, „Clipa” (comperată din live şi orchestrațiile din studio care au apucat să fie conturate de Dan cât a locuit la Oradea).

De anul trecut, Călin participă - la inițiativa bateristului Miklos Orban – la înregistrarea unui disc deosebit, un proiect al unor muzicieni rock orădeni pe versurile marelui poet Ady Endre. Din ianuarie 2020, Călin Pop şi Raul Silaghi au început să înşire pe youtube compoziții ale unui duo folk-rock (debut: „Romantici pasageri”). În nume propriu, inspirat de criza pandemică, Pop a lansat balada „Speranța în glas”, cu o mare încărcătură emoțională. Din mai, a dat drumul unui nou proiect discografic, asumat de Universal Music: „Cutia cu secrete”. Prima piesă - „Văpaia” (foarte... rock) - a fost lansată în mai cu Toni Dijmărescu (Germania) şi Flavius Suciu (Spania), urmată de „Respect” în iulie.

„Încerc să suplimentez ce fac muzical, aşa simt nevoia; este un mod de terapie pentru mine – să compun, să-mi îmbogățesc experiența cu diverşi artişti din muzică. Şi nu pot sta departe de noile tendințe de a-ți promova şi monetiza creațiile. Videoclipurile pe youtube vor continua (în curând voi publica «Vopsit», piesă de pe discul «Fără filtru», un clip realizat de Răzvan Alexandru). Discul Celelalte Cuvinte – «Ispita» tocmai s-a lansat pe streaming, personal am cont pe spotify.” Un muzician rock foarte creativ în ultimii ani, căruia criza pe care o resimte întreaga lume muzicală nu i-a ridicat doar întrebări, ci i-a dat ghes / l-a provocat să vină cu răspunsuri. Care nu au întârziat şi vor continua şi în viitor!

„Sunt idei proaspete, dar şi vechi, cărora abia acum le-am găsit locul într-o piesă sau alta. La primul meu disc,

în 2014, propunerea a venit de la Florian Lungu, care mi-a descoperit o piesă la Romulus Arhire. Amândoi m-au încurajat şi am avut viziunea acestor discuri personale. Dacă la început a fost o selecție, acum lucrez în mai multe direcții, având în minte finalizarea cu câte un material discografic. Sunt afectat de tot ceea ce se întâmplă în jurul meu, în societatea românească - lucruri care mă inspiră să le dau glas, să cânt. Aşa lupt eu, prin felul meu rock de a fi.”

Doru IONESCU

Nevoia de modele

În cronicile pe marginea unor spectacole de la Chişinău am subliniat nu o dată faptul că reprezentanţii valoroşi ai muzicii uşoare, ca să ne rezumăm doar la aceasta, din Republica Moldova au înscrise pe cartea de vizită diverse titluri ce exprimă preţuirea oficială pentru meritele lor: Artist al poporului, Artist emerit (acestea au existat şi la noi înainte de 1989, laolaltă cu "Laureat al premiului de stat"), Maestru în artă, ş.a. Nu ştim dacă acestea sunt însoţite şi de avantaje materiale, are mai puţină importanţă, dar satisfacţia de a fi onorat, de a-ţi fi recunoscute realizările provoacă mai multă bucurie şi satisfacţie. Atât cât este posibil, U.C.M.R. şi revista "Actualitatea Muzicală", prin distincţiile lor, recompensează reuşitele din anul respectiv ale unor compozitori şi interpreţi, dar este evident că s-ar putea face mult mai mult şi din partea altor foruri, organisme, instituţii oficiale. Foarte puţini dintre reprezentanţii muzicii în general, nu doar ai muzicii uşoare, sunt de pildă decoraţi la Cotroceni sau "Cetăţeni de onoare" ai Capitalei. În aceleaşi articole la care ne referim, unde pe scenele de la Chişinău au fost omagiaţi sau aniversaţi Eugen Doga, Gheorghe Mustea, Paul Surugiu-Fuego, Irina Loghin, Maria Stoianov (sunt doar la cele la care am asistat), în lojă se aflau preşedintele, primul-ministru, ministrul culturii, aceştia înmânând diplome, medalii, trofee, buchete de flori, ceea ce la Bucureşti nu s-a întâmplat absolut niciodată şi e mare păcat. Interesant este faptul că avem în ţară câţiva Artişti ai poporului... Republicii Moldova, cum ar fi Irina Loghin, Florin Piersic, Paul Surugiu-Fuego, cum fusese cinstită şi regretata Stela Popescu... Cineva s-ar putea referi la aşa-zisele "Premii ale industriei muzicale", dar pe de o parte această "industrie" este inexistentă, iar pe de alta distincţiile respective poate au în vedere un tiraj discografic remarcabil (deşi pentru asta există "Discul de aur") sau difuzarea intensă a unei melodii, dar în nici un caz cariera de excepţie a unui muzician, valoarea sa intrinsecă, rod al studiilor temeinice, pregătirii academice, realizările

Marius Ţeicu, Anton Şuteu, Viorel Gavrilă, Eugen Rotaru

profesionale pe termen lung. Să nu confundăm valoarea cu popularitatea de moment, valorile dăinuie, iar efemeridele sunt înlocuite an de an de casele de producţie în goană după profit cu alte şi alte nume (sau pseudonime) de care tot aşa în curând nu-şi va mai aduce aminte nimeni...

Dacă tot am amintit de "Discul de aur", să notăm faptul că Eurostar, adevărată casă de discuri a muzicii uşoare, populare şi a romanţei româneşti (premiată de altfel de revista noastră), a acordat în ultimii ani această onorantă distincţie unor personalităţi cum ar fi Marius Ţeicu, Jolt Kerestely, Angela Similea, Cornel Constantiniu, atât pentru tirajele discurilor apărute sub etichetă Eurostar, cât şi în semn de preţuire pentru carierele fructuoase şi îndelungate pe tărâmul genului. Aşa cum nu putem trece cu vederea iniţiativele unor producători de mari evenimente muzicale (Stoian Anghel, Alexandru Mihu) care au organizat la Sala Palatului concerte omagiale sau aniversare consacrate unor nume de primă mărime cum ar fi Dan Spătaru, Mădălina Manole, Jolt Kerestely, Mihai Constantinescu, Marina Voica, Alexandru Arşinel, Silvia Dumitrescu. În articolul de faţă

Anastasia Lazariuc, Mihai Constantinescu

dorim să reamintim însă unica gală televizată în care a fost premiată aproape toată floarea muzicii uşoare româneşti, incluzând aici şi corifei ai genurilor rock şi folk.

Evenimentul s-a intitulat "O zi printre stele" şi a avut loc pe 6 mai 2002, pe scena Sălii Radio, în transmisiune directă de 4 ore pe TVR2 şi l-am datorat lui Ion Antonescu, pe atunci Secretar de stat la Ministerul culturii. "Mareşalul", cum i se spune, de la cunoscută sa firmă de turism Marshal, a fost dintotdeauna apreciat pentru sprijinul acordat culturii şi artiştilor în general. Cine poate uita excursiile gratuite patronate de el atât în ţară, cât şi în Israel? Sau minunatul veritabil muzeu care era hotelul-restaurant Marshal din str. Batiştei, loc de întâlnire a tuturor artiştilor, în ambianţa specială creată de zecile de tablouri şi fotografii cu dedicaţie ale celebrităţilor artei expuse pe pereţi (am înţeles că acestea ar fi acum la noul hotel Marshal Garden din Dorobanţi, dar nu mai e acelaşi lucru...)? În această Gală au fost oferite (plus sume consistente de bani) 58 de distincţii, dintre care 24 de premii de Excelenţă, 2 ale Organizatorilor (Elena Cârstea, Adrian Romcescu), restul de Onoare. Premii de Excelenţă au fost înmânate compozitorilor Florin Bogardo, Marcel Dragomir, Camelia Dăscălescu, Adrian Enescu, Cornel Fugaru, George Sbârcea (Claude Romano), Jolt Kerestely, Horia Moculescu, Laurenţiu Profeta, Anton Şuteu, Marius Ţeicu, Paul Urmuzescu, Alexandru Mandy, Edmond Deda, Aurel Manolache, Johnny Răducanu, iar premii de Onoare compozitorilor Ionel Tudor (a şi dirijat big-bandul radio pe scenă), Mircea Drăgan, Adrian Ordean, Petre Mihăescu, Petre Găluşanu, Marian Nistor, în această categorie putând intra alte nume binecunoscute distinse cu acelaşi premiu şi având realizări notabile şi în plan componistic – Mihai Constantinescu, Mircea Baniciu, Ştefan Hruşcă, Doru Stănculescu, Mircea Vintilă, Corina Chiriac, Liviu Tudan,

Victor Socaciu, Adrian Daminescu, Nicu Alifantis. Dintre interpreți au primit trofee de Excelență Marina Voica, Mirabela Dauer, Angela Similea, Tudor Gheorghe, Cristi Minculescu, Nicolae Nițescu, Dan Spătaru, Constantin Drăghici. În sfârşit, pentru a încheia lista laureaților, cei mai mulți au fost interpreții care au plecat acasă cu Premiul de Onoare, aceştia fiind Cornel Constantiniu, Gil Dobrică, Mihaela Mihai, Lucky Marinescu, Alexandru Jula, Ionel Miron, Gabriel Dorobanțu, Gabriel Cotabiță, Mihai Cernea, Ovidiu Lipan-Țăndărică, Doru Tufiş, George Nicolescu, Cristian Popescu, Doina Spătaru, Petre Geambaşu. Sigur, nimic nu poate fi perfect, de pildă se impuneau premiați şi Titel Popovici, Ramon Tavernier, Jean Păunescu, Marina Florea, Oana Sîrbu, Dorin Anastasiu, Nicolae Covaci, Loredana Groza, Monica Anghel, Cătălin Crişan, Alina Mavrodin, Daniel Iordăchioae, Mircea Romcescu, Aurelian Temişan, Laurențiu Cazan, Frații Menzel, Stela Enache, Vasile Şeicaru (din folk trebuiau citați de asemenea adevărații pionieri Mircea Florian şi Marcela Saftiuc), George Bunea, eventual Trio Caban, poate şi alții, gândindu-ne în acest sens la câțiva textieri notorii, cum ar fi Mihai Maximilan, Aurel Storin, Angel Grigoriu, Romeo Iorgulescu, Ovidiu Dumitru, Flavia Buref, Andreea Andrei, Roxana Popescu, Eugen Rotaru, iar dacă unii nu mai erau în viață se puteau gândi eventual nişte plachete memoriale. E drept însă că toți cei dispăruți au fost evocați tulburător în melodia lui Cornel Fugaru "Unde sunteți, dragii mei?", pe ecran defilând proiectate fotografiile marilor dispăruți ai muzicii noastre uşoare. Margareta Pâslaru şi Aura Urziceanu au transmis mesaje din străinătate, aşa cum din diaspora se cuveneau măcar consemnate elogios numele unor artişti care au făcut cinste culorilor țării, cum ar fi Luminița Dobrescu, Pompilia Stoian, Eva Kiss, Ramona Bădescu, Sergiu Cioiu. Este evident că palmaresul a fost stabilit în funcție de posibila prezență în spectacol, pentru a primi personal distincția, deci nu e nicidecum grav, importantă a fost inițiativa excepțională, mai ales prin prisma faptului că au fost aşezate laolaltă pe podium muzica uşoară, cea rock sau

Aurel Giroveanu, Alexandru Mandy

folk. În sală a fost un public ales (parlamentari, membri ai guvernului, diplomați acreditați la Bucureşti), iar înafară de TVR2 spectacolul a fost transmis în direct de TVR Internațional, Radio România Actualități şi Radio România Internațional. După câte ştim, secretarul de stat Ion Antonescu a anunțat că ar fi prima ediție a acestei mari gale a muzicii uşoare româneşti, cea dintâi manifestare amplă, cuprinzătoare la nivel național, din păcate ea n-a mai fost repetată. Trofeele au fost realizate de artistul Mihai Debely de la Botoşani, BCR a suportat patru din premii, toți laureații au primit superbe buchete de flori, iar Ionel Tudor a semnat noi aranjamente pentru multe din piesele interpretate.

Grăitor pentru respectul față de istoria frumoasă a muzicii noastre uşoare este repertoriul de concert. Din creația lui Florin Bogardo a fost cântată, de către Oana Sîrbu, semn că Stela Enache nu era în țară, melodia "Să nu uităm să iubim trandafirii" (premiul II la Mamaia 1969). Dan Spătaru a dat viață unui colaj din câteva cântece ("Trecea fanfara militară", "Măicuța mea", "Să cântăm chitara mea"), dintre cele nu mai puțin de 63 pe care i le-a scris reputatul Temistocle Popa. Fost component şi lider al formațiilor Romanticii, Sideral şi Mondial, Mircea Drăgan avea atunci

Doina Spătaru, Petre Geambaşu

57 de ani şi i-a "convocat" pe scenă pe foştii colegi din vremurile... mondiale Dragoş Vasiliu, Vlad Gabrielescu, Doru Tufiş, Mihai Cernea şi Radu Ghencea pentru a ne reaminti marele şlagăr din 1966 "Romanță fără ecou" (Romeo Vanica-Ion Minulescu). Acompaniat de trupa Zan, Nicu Alifantis a făcut... "Aproape linişte" (1984), în timp ce Adrian Ordean, nume de referință al muzicii pop-rock, şi-a susținut premiul în postură de compozitor şi textier al melodiei "Dă-mi nopțile", dar şi de mentor al grupului feminin ASIA. Mihaela Mihai şi compozitorul Alexandru Mandy s-au reîntâlnit după atâtea colaborări anterioare, oprindu-se de această dată la "Decalogul" ce nu se cântase niciodată în România (ci doar de către Luminița Dobrescu în Israel). Anunțarea lui Constantin Drăghici i-a dus pe toți cei de față cu gândul la compoziția sa din 1969, "A căzut o frunză-n calea ta", în timp ce Gabriel Dorobanțu nu putea ocoli marele succes lansat în 1987, "Hai, vino-n gara noastră mică" de Dumitru Lupu. Rivali, vorba vine, în postura de componenți ai formațiilor Phoenix, respectiv Sfinx, Ovidiu Lipan-Țăndărică şi Mihai Cernea au produs un incandescent trio de percuție împreună cu fiul acestuia din urmă, Bubu Cernea. Organizatorii au gândit excelent programul, combinând câte doi-trei laureați într-un moment muzical. Astfel, Mirabela Dauer şi Marian Nistor ne-au reamintit marele şlagăr compus de acesta din urmă pe versurile lui Corneliu Vadim Tudor, "Mulțumesc, iubită mamă" (1983), după care pe ecran a fost proiectată filmarea cu piesa "Nu vom şti niciodată" de Camelia Dăscălescu (1974), cu Cornel Constantiniu. Ionel Tudor a încredințat, fireşte în acompaniamentul big-bandului, câteva dintre cele mai cunoscute refrene ale sale lui Gabriel Cotabiță. Mulți laureați au evoluat singuri:

Mircea Baniciu a încântat cu "Andrii Popa" (1974), Adrian Daminescu a ales "Mai dă-mi o speranţă" de Horia Moculescu (piesă premiată în 1987 la festivalul internaţional "Orfeul de aur", în Bulgaria), Cristi Minculescu nu se putea opri decât la "Floare de Iris" (1988), iar Marina Florea i-a cântat lui Petre Găluşanu melodia "Iubire, vreau să te găsesc", tot din 1988. Cu ovaţii a fost însoţită proiecţia pe ecran a melodiei "Ionel, Ionelule", a lui Claude Romano. Emoţionante secvenţe retro au oferit Marina Voica, cu "Prieten drag" de Radu Şerban (ea a fost de fapt cea care a lansat piesa, înainte ca autorităţile să decidă interzicerea apariţiei pe micul ecran a artistei), şi Lucky Marinescu, cu "Aşa începe dragostea" de Nicolae Kirculescu. Acompaniat

Irina Loghin, Paul Surugiu-Fuego

de câţiva dintre instrumentiştii orchestrei Radio, Mihai Constantinescu şi-a cântat o compoziţie mai puţin cunoscută, "Ce şi cum", la formaţia respectivă apelând şi Doru Tufiş, artist cu serioase antecedente rock, cu compoziţia proprie "Prietenilor mei". Aceeaşi formulă orchestrală a fost solicitată şi de Johnny Răducanu (la pian în "Jocul ţambalelor") şi de Gil Dobrică, cu verva obişnuită în preluarea din 1978 după John Denver, "Hai acasă". George Nicolescu a mizat, lesne de înţeles, pe piesa lui George Grigoriu care l-a consacrat în 1973, "Eternitate", aşa cum Loredana Groza a ridicat sala în picioare cu piesa iconică a lui Adrian Enescu din 1987, "Bună seara, iubito!", pe versuri de Lucian Avramescu. Elena Cîrstea ne-a reamintit compoziţia sa "Nu sunt perfectă", iar lui Liviu Tudan i s-a proiectat videoclipul cu compoziţia "Alfabetul", cu formaţia Roşu şi Negru. Unul dintre cele mai mari şlagăre ale muzicii noastre uşoare, cu nu mai puţin de 7 premii internaţionale la activ, "Spune-mi" de Cornel Fugaru, versuri Mirela Fugaru (1995), a fost adus copleşitor la microfon de Monica Anghel. Una din apariţiile cele mai emoţionante a fost cea a lui Nicolae Niţescu, pe atunci în vârstă de 72 de ani, cu cinci decenii de carieră în spate, care n-a ezitat să cânte alături de orchestra Radio condusă de Ionel Tudor un potpuriu alcătuit din refrene celebre... interogative aparţinând lui Henry Mălineanu: "Ce cauţi tu în viaţa mea?", "Pe cine aş fi iubit?", "Ce să fac dacă-mi placi?". Cu clipuri video au fost prezentaţi publicului şi telespectatorilor compozitorul Petre Mihăescu (75 de ani, debut ca instrumentist în 1951 în orchestra Teatrului de revistă "Constantin Tănase"), Doina Spătaru, Petre Geambaşu (de altfel solista este şi astăzi componentă a formaţiei lui Geambaşu, fosta "Star 2000"), Adrian Romcescu (pe când era student la Conservator era coleg cu Ionel Tudor în formaţia Academica), Anton Şuteu (cu celebra sa creaţie "Deschideţi poarta soarelui"), Paul Urmuzescu, Laurenţiu Profeta (cu "Vin' la mama de mă cere", piesa care a lansat-o pe Monica Anghel), aspect firesc având în vedere că, la urma urmei, era un spectacol de televiziune. Dar, se înţelege, ca întotdeauna efectul maxim a fost obţinut de apariţiile "live". Acompaniat la pian de compozitorul George Natsis, Ştefan Hruşcă a stârnit oftaturi şi lacrimi în sală cu compoziţia sa din 1982, pe versuri de Adrian Păunescu, "Rugă pentru părinţi", iar actorul-compozitor-cântăreţ mare tălmăcitor de poezie Tudor Gheorghe s-a oprit la un mai vechi cântec al său, de prin anii '70, "Valţul rozelor", pe versuri de Alexandru Macedonski. Folk-ul a adus la rampă trei cantautori de frunte: Doru Stănculescu ("Ai, hai!"), Victor Socaciu ("Europa", 1985), Mircea Vintilă ("Hanul lui Manuc", 1974). A fost ocazia unei reîntâlniri şi a unei ultime apariţii împreună a celor două "capete de afiş" (de fapt... unul singur, "Jula şi Miron"!) de la Teatrul muzical "Nae Leonard" din Galaţi. Alexandru Jula şi Ionel Miron nu mai sunt astăzi printre noi, dar la ora aceea s-au dovedit în vervă, în ciuda unor probleme de sonorizare, omagiindu-l pe un al treilea laureat, Aurel Manolache, cu compoziţia din 1960 a acestuia, "Ale tale". Deşi ne-ar fi putut

Marina Voica

cânta oricând unul din marile sale şlagăre compuse pentru el de George Grigoriu ("Liliana", "Gabriela", "A doua tinereţe"), actorul Cristian Popescu, venit special de la Braşov, a oferit câteva savuroase imitaţii, în timp ce compozitorul Edmond Deda a fost evocat cu piesa sa "Of, inimioară!", care a făcut carieră la festivalul internaţional "Cerbul de aur", dacă tot am amintit de Braşov. De multe ori am precizat anul când a fost lansat cântecul, pentru a demonta elucubraţiile unor pseudo-comentatori, care încearcă să nege total creaţia de muzică uşoară de dinainte de 1989, ceea ce, după cum se vede, nu este deloc cazul. Am putea astfel să ne referim la cei patru mari autori de şlagăre autentice, rămase la fel de proaspete peste timp, distinşi în această gală cu Trofee de Excelenţă. Creaţia lui Jolt Kerestely,

pe versuri de Ovidiu Dumitru, "Copacul" (doar premiul III la Mamaia 1975...) ne-a propus o versiune-surpriză, cea a lui Daniel Iordăchioae. Cu compozitorul Horia Moculescu la pian în big-bandul Radio, Corina Chiriac a adus un omagiu acestuia prin câteva refrene faimoase ("Inima ta", "Păi de ce?", "Şi-aşa-mi vine câteodată", "Pentru tot ce-a fost îţi mulţumesc"), dar şi lui Edmond Deda, prin "Inimă nu fi de

Henry Mălineanu, Sile Dinicu

piatră", cu care a cucerit un premiu important la "Cerbul de aur". Colegi în formaţia Modern-Grup pe când erau amândoi studenţi la Conservatorul bucureştean, Marius Ţeicu şi Marcel Dragomir, adevăraţi campioni ai topurilor, au încheiat gala, înainte de finalul apoteotic, cu toţi laureaţii pe scenă. Marius Ţeicu a ales o creaţie de tinereţe, "Oameni" (1973), pe versuri de Ovidiu Dumitru, cântată cu patos de Aurelian Temişan. Deşi studiase la Liceul de muzică din Timişoara... oboiul, Ţeicu cânta în formaţie la pian, iar Marcel Dragomir la clarinet şi saxofon. Acesta din urmă a optat, firesc am spune, la o piesă mai nouă, din 1995, premiată la Mamaia şi desemnată "Melodia secolului" în diverse anchete la graniţa dintre milenii. Aşa cum bănuiţi, este vorba de "Să mori de dragoste rănită", pe versuri de Aurel Storin, adusă vibrant la microfon de Angela Similea.

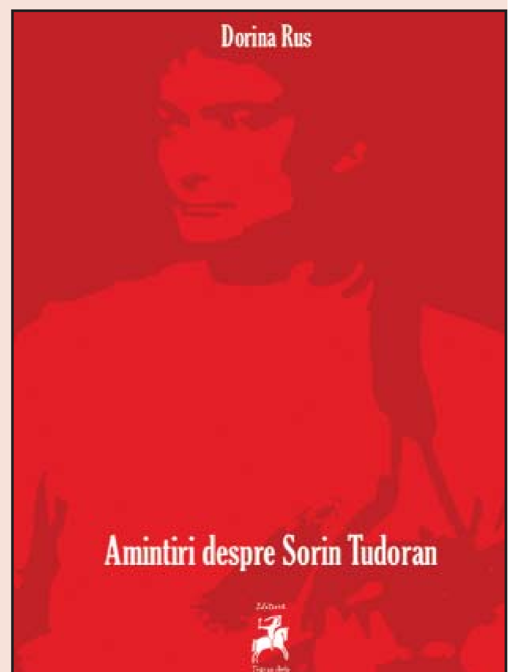
Unora dintre soliştii pe care i-am inclus pe lista de posibili laureaţi (la data respectivă nu ne făceam probleme, eram siguri că vor fi la ediţia următoare, care n-a mai avut loc în clipa când Ion Antonescu, sponsor generos, n-a mai fost în funcţie...) doar diploma, după cum se vede, le-a lipsit, însăşi prezenţa pe podiumul galei în postura de interpreţi ai unor cântece celebre însemnând pentru ei imens. În final, să consemnăm faptul că această "Zi printre stele" (a cărei înregistrare ar putea fi reluată oricând de TVR), din 2002, a marcat colaborarea fără cusur între TVR, Radio România şi casa de discuri Electrecord, reverenţe cuvenindu-se tuturor celor implicaţi atunci în ceea ce avea să rămână peste timp un proiect nerepetat: Aurora Andronache, Ioana Bogdan, Titus Munteanu, Dan Mihăescu, Simona Patraulea, Mariana Şoitu, Nicoleta Păun, Gh. E. Marian, Ovidiu Dumitru, Titus Andrei, Lidia Oprea, Alexandra Cepraga, Paul Enigărescu, Dumitru Moroşanu, Cornelia Andreescu, Theodor Negrescu. Cum mulţi dintre cei al căror nume apare în acest articol nu mai sunt printre noi, un gând pios şi de recunoştinţă pentru moştenirea artistică lăsată.

Octavian URSULESCU

Cărţi despre muzică

23 august 2019, Vila Mina Minovici din Bucureşti, punct final al unei expoziţii întregind un proiect de cercetare a culturii de masă din România comunistă. Girat de prolifica asociaţie Postmodernism Museum condusă de Cosmin Năsui şi Oana Năsui, inedita şi necesara cercetare a lansat şi un impozant volum colectiv (**„Cultura de masă în Epoca de Aur: Cîntarea României & Cenaclul Flacăra"** – modernism.ro), precum şi întrebări pentru viitoare teme de lucru legate de generoasa temă în dezbatere. La 30 de ani de la Revoluţia Română, încă un dialog despre cultura română obiectivată (artă plastică, film documentar, muzică ş.a.m.d.), cu subiecte fierbinţi precum festivalul „Cântarea României" ori Cenaclul „Flacăra" (istoricul Cristian Vasile), folk-rockul haiducesc (textierul Florin Dumitrescu)... Personal, am fost impresionat de cronologia culturii de masă (începând cu 1945) şi de studiul cercetătoarei CNSAS, Cristina Anisescu (legat de tinerii care ascultau muzică la Radio Europa Liberă şi îi scriau DJ-ului de talie europeană Cornel Chiriac).

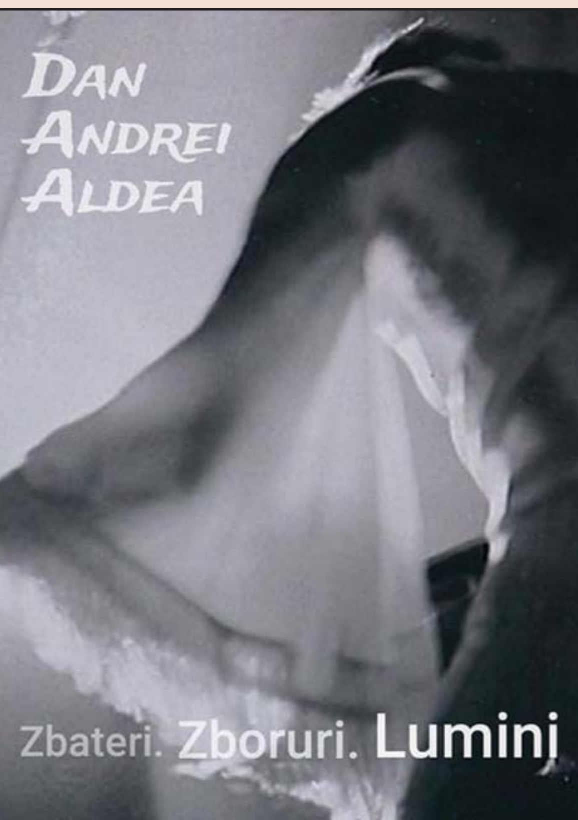
În 14 martie 2020, la Sala Radio din Cluj era programată lansarea volumului „**Amintiri despre Sorin Tudoran**" (editura Tracus Arte), coordonat de Dorina Rus, partenera de viaţă a marelui nostru chitarist, liderul

grupului clujean Chromatic (deopotrivă constructor şi inovator de instrumente muzicale electrice), stins în martie 2014. Concertul eveniment a fost anulat în ultimul moment, din cauza stării de urgenţă, dar volumul a apucat să fie tipărit şi distribuit. Îngrijit de reputatul literat George Volceanov, volumul reprezintă împlinirea unui vis al lui Tudoran, invitat de Nicolae Covaci să-i urmeze exemplul (după cele două cărţi ale liderului Phoenix). În ciuda puţinelor mărturii fizice (înregistrări audio / video, fotografii), amintirile cu şi despre chitarist abundă, au savoare şi transcriu o parte din istoria rockului nostru timpuriu, underground. Între cei care semnează: Mircea Drăgan, Virgil Mihaiu, Nansi Brandes, Mişu Cernea, Costi Cămărăşan, Mircea Vlad, ziaristul Radu Lupaşcu, Dan Igreţiu şi Puiu Haţeganu (baterişti Chromatic).

După volumul „Morfologia protestului cultural. Romantism, avangardă, folk - rock" (2019, Editura Academiei Române), istoricul Alexandru Mamina s-a apropiat şi mai mult de folkul şi rockul românesc, publicând în această vară, la editura Cetatea de Scaun, un volum impresionant, de 450 pagini: „**Cenaclul Flacăra. Istorie, cultură, politică**" (prefaţat de prof Bogdan Teodorescu). De menţionat de la bun început atât documentarea serioasă, cât şi analiza complexă a cadrului intern şi extern, de la naşterea ideii de cenaclu (de la paşopt încoace, nu e nici o glumă)! De la succesul grupului Criterion (deschiderea criticii elitiste spre un public mai numeros), trecând prin emanciparea tinerilor din Europa de est, după apariţia curentului hippy (anul 1968, tinerii furioşi etc), Cenaclul apare în contextul noii boeme literar artistice din România. Deschiderea spre modelele occidentale, dar şi recuperarea valorilor interzise sub regimul Gheorghe Gheorghiu Dej au creat un sol fertil pentru o publicitare a literaturii române contemporane.

Scriitori, actori, chiar artişti plastici sunt pe lista poetului fondator Adrian Păunescu, pentru a păli în faţa folkiştilor (apoi şi a trupelor rock), atunci când de la licee, teatre, case de cultură, spectacolele se aglomerează şi se mută în săli de sport, stadioane şi alte spaţii exterioare. Preluată organizatoric din 1976 de UTC, manifestarea pare să fie pe placul organelor comuniste, folosind inteligent marotele propagandei oficiale. Autorul se bate cu exhaustivitatea şi repertoriază momentele literar artistice din cei 12 ani şi mii de spectacole: 2243 de titluri! Câte au rămas, câte s-au dus în uitare? Turnee de luni de zile, spectacole mamut de peste 10 ore care au diluat clar substanţa artistică. Sunt lansaţi noi artişti, nu întotdeauna de valoare, cei care au crescut prin faima lor afişele din primii ani retrăgându-se ori fiind excluşi. Permanent, există un echilibru ori transpare dilema: „Flacăra" a fost un spaţiu al libertăţii (unde se cântau şi se atingeau multe dintre cele ce nu puteau fi rostite în altă parte) sau un instrument de propagandă a regimului? O scrisoare semnată Adrian Păunescu către Nicolae Ceauşescu, datată 1982! Discurs dual... la extreme! Interviuri numeroase cu artişti marcanţi, de la Mircea Florian la Victor Socaciu (fiecare cu povestea sa). Nuanţare şi interpretare, un volum palpitant, viaţa care bate filmul!

Doru IONESCU

„Dan Andrei Aldea. Zbateri. Zboruri. Lumini"

În 9 martie 2020, laolaltă cu difuzarea, la TVR 3, a ediţiei speciale „Remix" in memoriam „Dan Andrei Aldea. Zbateri. Zboruri. Lumini", Doru Ionescu a lansat la editura Casa de pariuri literare (CDPL) un volum cu acelaşi titlu, în care a strâns amintiri despre marele nostru muzician rock dispărut, laolaltă cu ample fragmente din interviurile acordate după 2000, precum şi o biografie a sa. „Este o carte alcătuită în fugă (pentru apariţia în ziua în care ar fi împlinit 70 de ani), dar la care au contribuit numeroşi muzicieni şi colaboratori direcţi, ziarişti, fani. Ca şi în emisiune, am încercat să alcătuiesc un puzzle care să dea seama asupra trecerii prin viaţă, mai cu seamă prin muzică (nu numai românească, pentru că Aldea a creat din plin în perioada 1982 – 2014, cât timp a locuit la München). Amintirile oficiale şi private - de la Daniela Caraman Fotea, Radu Tănase, Dan Bădulescu, Cezar Tătaru ori Anca Graterol, până la ultimii colaboratori Gia Ionesco, impresarul Florin Budeu, Călin Pop, Sandy Deac şi Mike Godoroja (am enumerat doar câteva nume) – au atras numeroase ecouri, de asimilat într-o a doua ediţie. În paralel cu acestea, au ieşit la iveală încă destule înregistrări audio/ video inedite (unele din primii ani cu Sfinx), de pus în pagină într-o viitoare emisiune." (**D. E. I.**)

Uită nostalgia

Versurile de Mihai Dumbravă

Muzica de Ion Cristinoiu

1. La - cri - ma ză - pe - zii Prin - tre ghi - o - cei ___ A - re-n - tot - dea-u - na Un rost al ci. ___ E-un e - cou al ier - nii Ca - re a tre - cut, ___ Ce nu mai tre-zeş - te Un vis pier - dut ___

2. O iu - bi - re ve - che La - să a - min-tiri, ___ Dar şi căi des-chi - se Spre noi iu - biri. ___ Um - bre de tris-te - ţe Chiar de te cu-prind, ___ Soa - re - le a - pa - re Când - va, zâm - bind ___

Refren

Ui - tă nos - tal - gi - a, ___ Nu mai lă - cri - ma, ___ Cân - tă tot - dea - u - na ___ Pri - mă - va - ra ta! ___ Ui - tă nos - tal - gi - a, ___ Tim-pul nu-i tre - cut, ___

Ui - tă nos - tal - gi - a, ___ E-un su-biect tre - cut, ___ Cân - tă bu - cu - ri - a ___ Că ne-am cu - nos-cut! ___ Ui - tă nos - tal - gi - a, ___ Nu-mi vor-bi de ea, ___

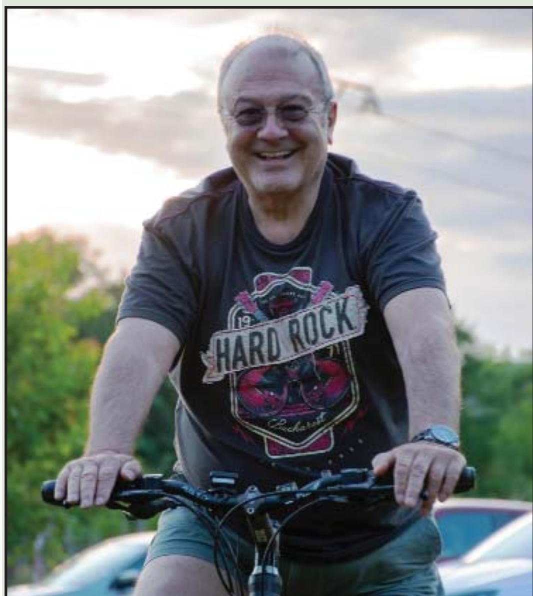
Cân - tă bu - cu - ri - a ___ Că ne-am cu - nos-cut! ___

Dal 𝄋 al 𝄌 e poi la CODA

CODA

Şi din o - chii-al-baş - tri ___ Şter-ge-ţi la - cri - ma! ___ Da,da, da Şi din o - chii-al - baş - tri ___ Şter-ge-ţi la - cri-ma! ___ Ui - tă nos - tal - gi - a ___ Nu-mi vor-bi de ea, ___ Şi din o - chii-al - baş - tri ___ Şter-ge-ţi la - cri - ma! ___ Ui - tă nos - tal -

"Marea" lui Mircea Baniciu

Recent, Mircea Baniciu a lansat un nou videoclip la piesa "Marea", remasterizată, cea care se regăseşte pe albumul "Electrecord" intitulat "Ploaia", din 1984. Melodia este mai emoționantă decât prima variantă, originală, şi datorită imaginilor (editor a fost Adrian Mărgineanu) şi nostalgiilor stârnite, păstrându-şi prospețimea de odinioară. Muzica îi aparține cantautorului, iar versurile sunt semnate de George Țărnea.

LP-ul lansat acum aproape patru decenii conține şi alte hit-uri – "Fuga de timp", "Magazinul de vise" sau "Scrisoare de bun rămas", în interpretarea lui Mircea Baniciu (voce, chitară acustică), acompaniat de Doru Apreotesei (claviaturi), formația "Post Scriptum" cu Mircea Marcovici (chitară bass), Mihai Farcaş (percuție) şi Dan Bădulescu (chitară solo), dar şi de "vocile" Mariei Ioana Mîntulescu şi a lui Alexandru Andrieş. Versiunea actuală a piesei "Marea" a fost înregistrată împreună cu Vlady Cnejevici (audio şi pian).

Cu o carieră impresionantă, de peste 50 de ani de activitate (pe 31 iulie a împlinit 71 de ani!), pe Mircea Baniciu nu l-a oprit nici măcar pandemia COVID-19, neobositul muzician continuându-şi activitatea pe mai multe planuri. În primăvara stării de urgență şi-a invitat fanii în… sufragerie, unde a susținut un concert sub genericul "MUZICĂ de pe canapea - LIVE la tine acasă". Promo-ul suna cam aşa: "Dacă ți-era dor de muzică şi de poveşti, de nopțile lungi cu prietenii, de chitara magică şi de cântat melodiile pe care le ştii pe dinafară, atunci nu rata revederea cu un maestru, cu Mircea Baniciu, legenda folk-ului inconfundabil"…

În iunie, artistul a ieşit să respire aer proaspăt pe Valea Lotrului, într-un cadru natural de o frumusețe mai presus de cuvinte, alături de fanii săi, la Baricada Folk Brezoi 2020, primul eveniment care s-a desfăşurat în Summer Camp Brezoi. Au fost două zile şi două nopți de neuitat, cu Mircea Baniciu, Ducu Bertzi, Victor Socaciu, Mircea Vintilă, Emeric Imre, Magda Puskas şi Rareş Suciu, Cătălina Stepa, Dinu Olăraşu, OCRU (Adrian Mărgineanu şi Dorin Pitariu), Adrian Bezna, Ovidiu Mihăilescu, Nicolae Zotta, Tatiana şi Marius Ojog.

Fost solist al legendarei trupe rock Phoenix, dar şi al altei formații de poveste, "Pasărea Colibri" (fără a uita de proiectul "Pasărea Rock"), artist solo consacrat şi demn reprezentant al muzicii folk, pe Mircea Baniciu nu îl recomandă doar o carieră impresionantă, vocea, talentul şi prezența scenică inconfundabilă, ci mai ales cântecele pe care le-a lansat, fredonate de generații întregi. După ce visul Phoenix s-a încheiat (a fost solistul trupei din 1971 până în 1977), Mircea Baniciu a lansat în 1979 primul său EP, cu patru piese – "Hanul ulciorului nesecat", "Călătorie", "Dacă ai ghici" şi "Joc", pe care la va interpreta în primul său recital la Televiziunea Română. Ce a urmat, se ştie….

Şi cine nu a fredonat măcar odată "Tristeți provinciale", "În tren", "Ploaia", "Rânduri pentru păsările călătoare", "Amintire", "Cu tine-n gând", "Eşarfă în dar", "De soare", "Adelina", "Gândiți-vă la toate" sau "Întoarcerea la Orient", "Dealul cu dor" şi "Pisica neagră", care au devenit ulterior hituri în formula Pasărea Colibri?! Acum avem şansa să ascultăm, dar mai ales să privim "marea" lui Mircea Baniciu…

<u>Oana</u> GEORGESCU

Revistă lunară de informare, opinie şi dezbatere editată de
UNIUNEA COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA
şi finanţată cu sprijinul **MINISTERULUI CULTURII**

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Redactor şef: Mihai COSMA
Redactori: Octavian URSULESCU, Norela-Liviana COSTEA
Secretar de redacţie: Costin ASLAM

Corespondenţi naţionali:
Sanda HÂRLAV-MAISTOROVICI, Mariana POPESCU, Vasilica STOICIU-FRUNZĂ, Cristina ŞUTEU, Alex VASILIU, Petre-Marcel VÂRLAN

Semnează în acest număr:

Dumitru AVAKIAN, Luminița CONSTANTINESCU, Sebastian CRĂCIUN, Oana GEORGESCU, Sorina GOIA, Doru IONESCU, David LAPADAT, Florian LUNGU, Olguța LUPU, Doina MOGA, Irina NIȚU, Carmen STOIANOV

www.ucmr.org.ro

http://biblioteca-digitala.ro/?pub=289-actualitatea-muzicala-uniunea-compozitorilor-si-muzicologilor-din-romania

Adresa redacţiei: Bucureşti, Calea Victoriei 141, sect. 1, 010071, România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67
E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro

TIPOGRAFIA - INTERSIGMA-ERICOM SRL
TEL: 021-242.30.32 ISSN: 1220-742x